

ကျေးရွာလူထု၏ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းနှင့်
လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ်
အစီရင်ခံစာ

တဲလုကျေးရွာ

သံဘိုကျေးရွာအုပ်စု

မိတ္ထီလာမြို့နယ်

ရာသီဥတုဆိုးရွားလာမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များကျရောက်လာမှုအပေါ် ခံနိုင်ရည်စွမ်း
တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ နေထိုင်ခြင်း (BRACED) စီမံချက်

မာတိကာ

၁။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် နောက်ခံအကြောင်းခြင်းရာ မိတ်ဆက်ခြင်း----- ၃

- ၁.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်----- ၃
- ၁.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်----- ၃
- ၁.၃ ဆန်းစစ်မှုနည်းလမ်း----- ၄

၂။ တဲလု ကျေးရွာ၏အနေအထား

- ၂.၁ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်----- ၆
- ၂.၂ တဲလု ကျေးရွာအကြောင်း----- ၆
- ၂.၃ မိုးလေဝသနှင့်ရာသီဥတုအခြေအနေ----- ၇
- ၂.၄ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ဖိစီးမှုများ (shocks and stresses)----- ၉
- ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု (Climate Change)----- ၁၃

၃။ ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်များ

- ၃.၁ ကျေးရွာ၏ဘေးအန္တရာယ်သမိုင်းကြောင်း----- ၁၅
- ၃.၂ ရာသီခွင်ပြပြကွဲဒဏ်----- ၁၇
- ၃.၃ အရင်းအမြစ်ပြု၊ ဘေးအန္တရာယ်ပြနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုပြမြေပုံ----- ၁၉
- ၃.၄ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း----- ၂၁
- ၃.၅ ရပ်ရွာအတွင်း အဖွဲ့အစည်းများပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြမြေပုံနှင့် ပါဝင်ပက်သက်သူများ ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း----- ၂၃
- ၃.၆ ကျား၊မရေးရာကွန်ယက်ပြမြေပုံဆန်းစစ်ခြင်း----- ၂၅
- ၃.၇ စွမ်းဆောင်ရည်ကိုခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် အသိပညာပေးမှုများ----- ၂၇
- ၃.၈ ကလေးသူငယ်များ၏လိုအပ်ချက်များနှင့်အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ----- ၂၈
- ၃.၉ ဘေးအန္တရာယ်အတွက် အသင့်ပြင်ထားသော ရပ်ရွာလူထု၏ အကဲဖြတ်ပုံစံ----- ၃၀
- ၃.၁၀ ပါတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို သုံးသပ်ခြင်း----- ၃၁

၄။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်မှုသတင်းအချက်အလက်များ

၄.၁ ကျေးရွာ၏ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကိုအဆင့်ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်း----- ၃၂

၄.၂ ကာလတိုပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများအတွက်ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း----- ၃၄

၅။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့်ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်းများ

၅.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်သည့် ဇယား (Pair Wise Ranking)----- ၃၅

၅.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း (Ranking with Cost/benefits tool)----- ၃၆

၆။ ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ (Action Plan)----- ၃၈

၇။ နိဂုံးချုပ်----- ၄၀

၈။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အချက်အလက် ပြုပြင်ခြင်း- --
----- ၄၀

- နောက်ဆက်တွဲ (၁): ရပ်ရွာအခြေပြုကြိုတင်သတိပေးစနစ်စစ်ဆေးမှုပုံစံ
- နောက်ဆက်တွဲ (၂): ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကိုစစ်ဆေးခြင်း
- နောက်ဆက်တွဲ (၃): ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ
- နောက်ဆက်တွဲ (၄): အရေးပေါ်ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်

၁။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် နောက်ခံအကြောင်းခြင်းရာ မိတ်ဆက်ခြင်း

မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ သံဘိုကျေးရွာအုပ်စု၊ တဲလုကျေးရွာ၏ ဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်း လေ့လာဆန်းစစ် သုံးသပ်ချက်ကို “ရာသီဥတုဆိုးရွားလာမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များ ကျ ရောက်လာမှုအပေါ် ခံနိုင်ရည်စွမ်းတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်ခြင်း (BRACED) စီမံချက်” မှ ဆန်းစစ်လေ့လာထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

BRACED မြန်မာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းသည် နိုင်ငံတကာအင်ဂျီအိုများ၊ ဒေသတွင်း အဖွဲ့အစည်းများ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကို လေ့လာသုတေသနပြုနေသော သုတေသန အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း ပူးပေါင်းချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ BRACED မိတ်ဖက်အဖွဲ့တွင် ဦးဆောင်သူအဖြစ် Plan International Myanmar မှဆောင်ရွက်ပြီး Actionaid Myanmar, BBC Media Action, World Vision, Myanmar Environmental Institute နှင့် UN Habitat တို့နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ရပ်ရွာ၏ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ပိုမိုတောင့်တင်း ခိုင်မာလာစေရန် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

ဤတဲလုကျေးရွာ၏ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်ကို BRACED ၏ ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်မှုများ၊ အသုံးပြုရန်ပုံစံများ၏ ထောက်ပံ့ ကူညီမှုဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၁.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

BRACED ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုတို့၏ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ဖိစီးမှုတို့အား သုံးသပ်နိုင်ရန်နှင့် ရပ်ရွာလူထုကြံ့ခိုင်မှုနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုများအား သဘာဝဘေး လျော့ပါးရေး ကော်မတီနှင့် ရပ်ရွာလူထုများ မှ အမျိုးမျိုးသောရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်မှုတို့ပေါ်တွင် လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်နိုင်မှု၊ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တိုးမြှင့်လာရန် အလို့ငှာ ထောက်ပံ့ကူညီမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းသည် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုများ အတူတကွ အားလုံးပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရမည်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

၁.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်

ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရပ်ရွာ ဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်း အားကောင်းလာစေရန် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အကောင်အထည် ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် နည်းလမ်းများ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

သက်ဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ ကလေးသူငယ်၊ အမျိုးသမီးများ၊ မသန်စွမ်းများစသည့် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ အနေဖြင့်လည်း ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လိုမှုများ ရှိလာစေရန် အသီးသီးသောတာဝန်ဝတ္တရားများကို ရှင်းလင်းစွာ နားလည်လာစေရန်နှင့် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များပြည့်မီစေရန် ရွာသူရွာသားအားလုံး၏ ပူးပေါင်းမှုကို ရရှိစေရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းဖြင့် လိုအပ်သော ကျေးရွာသတင်းအချက်အလက် ပြောင်းလဲမှုများကို ပုံမှန်ပြုလုပ်နိုင်ရန်၊ အသစ်ပြောင်းလဲလာသော ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ဖိစီးမှုများအတွက် သတင်းအချက် အလက်နှင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပူးပေါင်းပြုလုပ်နိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

၁.၃ ဆန်းစစ်မှုနည်းလမ်း

ဤရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လေ့လာဆန်းစစ်ချက်သည် BRACED စီမံကိန်းမှ ဖော် ထုတ်ထားသော ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း လက်စွဲစာအုပ်မှ တင်ပြချက်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏

ရည်မှန်းချက် (၁) ရပ်ရွာလူထု၏ အတွေ့အကြုံများအပေါ်တွင် သိပ္ပံနည်းကျအချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ အနာဂတ်တွင် ရပ်ရွာလူထုရင်ဆိုင်နေရသော ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများအပေါ်တွင် ပိုမိုနားလည် သဘောပေါက်လာစေရန်။

ရည်မှန်းချက် (၂) ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်မှုနှင့်ဖိစီးမှုများ အပေါ်တွင် ထိခိုက်လွယ်မှုရှိသူ များနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော အရာများကို သတ်မှတ် ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်နှင့်

ရည်မှန်းချက် (၃) ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းရှိသော ရပ်ရွာလူထုကို တည်ဆောက်နိုင်ရန် ထောက်ပံ့ပေး နိုင်သော ရပ်ရွာလူထု၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

လက်စွဲစာအုပ်ပါ ဖော်ပြချက်များကို အခြေခံ၍ တဲလုကျေးရွာ၊ သံဘိုကျေးရွာအုပ်စုတွင် တစ်လကျော် ခန့်အချိန်ယူ၍ ရပ်ရွာလူထုနှင့် အစည်းအဝေးများပြုလုပ်ကာ ကျေးရွာ၏ သတင်းအချက်အလက် များကို နည်းကိရိယာများ (assessment tools) အသုံးပြု၍ စုဆောင်းဖော်ထုတ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းအဆင့်များတွင်....

၁။ ကျေးရွာနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသ၏ အခြေအနေများကို အကြိုခန့်မှန်း သိရှိနိုင်ရန် ရပ်ရွာ လူထုနှင့် ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် နောက်ခံဆင့်ပွား အချက်အလက်များ (secondary data) ကို ဆန်းစစ်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ အချက်အလက် သုံးသပ်ခြင်းများတွင်...

- RIMES ၏ရာသီဥတုဆိုင်ရာအချက်အလက်မှတ်တမ်း (Climate Profiles)
- ActionAid Myanmar ၏ကျေးရွာစာအုပ်ပါ အချက်အလက်မှတ်တမ်း (Village Book)

၂။ BRACED ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း လက်စွဲစာအုပ်ကို အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့် ပြီးပြည့်စုံသော သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းတွင် အသုံးပြုခဲ့သော နည်းကိရိယာများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- ကျေးရွာဘေးအန္တရာယ်သမိုင်းကြောင်း
- ရာသီခွင်ပြ ပြက္ခဒိန်
- အရင်းအမြစ်၊ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုပြမြေပုံ
- အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ ခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း
- ရပ်ရွာအတွင်းအဖွဲ့အစည်းများ ပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြပုံနှင့် ပါဝင်ပက်သက်သူများ ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း
- ကျား၊မရေးရာကွန်ယက်ပြမြေပုံဆန်းစစ်ခြင်း
- ကလေးသူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ
- သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများကိုရရှိနိုင်မှု
- ကျေးရွာ၏ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ကိုဆန်းစစ်ခြင်း
- ထိခိုက်လွယ်မှုဆန်းစစ်ခြင်း

၃။ သတင်းနှင့်အချက်အလက်များ ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ ရွေးချယ်ခြင်း။

စုဆောင်းထားသော သတင်းအချက်အလက်များကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းသည် ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကို အားကောင်းလာစေရန် သင့်လျော်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို ကနဦးသတ်မှတ်နိုင်ရန်နှင့် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများ၏ သက်ရောက်မှုများ ဦးစားပေး သတ်မှတ်ခြင်း စတင်ရာတွင် အတည်ပြုနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ နည်းကိရိယာများဆန်းစစ်ခြင်းအားဖြင့် ပါဝင်သောလုပ်ငန်းစဉ်များမှာ...

- ရပ်ရွာလူထုရင်ဆိုင်နေရသော အဓိကဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘေးအန္တရာယ်များ အဆင့် သတ်မှတ်ရန်။
- ဦးစားပေးရွေးချယ်ထားသော ဘေးအန္တရာယ်များအပေါ် အခြေခံ၍ ရပ်ရွာလူထု အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ချက်များရွေးချယ်ခြင်း။
- BRACED ရန်ပုံငွေမှ ထောက်ပံ့ခြင်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဦးစားပေး လုပ်ငန်းများ ရွေးချယ်ရာတွင် ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်း နည်းကိရိယာများ အသုံးပြု၍ ရွေးချယ်ခြင်း။
- ရာသီအလိုက်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်ရန် မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက် များကို အခြေခံ၍ ကာလတိုဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း။
- ဖြစ်နိုင်ချေများပြီး ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော ဘေးများအတွက် စိတ်မှန်း ဖြစ်နိုင်ခြေများ ပုံဖော်နိုင်ရန် ဘေးများ၏ပြင်းအားနှင့် ပမာဏပေါ်တွင် အခြေခံ၍ မတူညီသော အခြေအနေအဆင့်ဆင့်တွင် အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများ သတ်မှတ်ရန်။

ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းများအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ တိုက်ရိုက်ခံစားရသော သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များ၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများ၏ သက်ရောက်မှုများကို ရပ်ရွာလူထု၏ ရင်ဆိုင် တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းကို ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပြောင်းလဲမှုများ၊ လူမှု- စီးပွားကဏ္ဍ ပြောင်းလဲမှုများနှင့် ပဋိပက္ခအစရှိသော ပြဿနာများကိုဖြေရှင်းနိုင်ရန် အဓိက လုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်အများကို ဆွေးနွေးပွဲတွင် ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ စီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့၊ သက်ကြီးများ၊ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီဝင်များ၊ ကျေးရွာသူရွာသားများ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်ပါသည်။ မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုဆိုင်ရာ သတင်းအချက် အလက်များကဲ့သို့သော အခြားလိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များကို မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဦးစီးဌာန၊ Myanmar Environmental Institute နှင့် အခြားသောပညာရပ်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ မှလည်း ရရှိနိုင်ပါသည်။

၂။ တဲလုကျေးရွာ၏ အနေအထား overview

၂.၁ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်

တဲလုကျေးရွာသည် သံဘိုကျေးရွာအုပ်စု၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် တည်ရှိပါသည်။ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၏ အနောက်မြောက်ဘက် မိုင် (၂၅) အကွာ မိတ္ထီလာမြို့နယ်- ကျောက်ပန်းတောင်း ကားလမ်းမကြီး၏ မြောက်ဘက် ခရိုင်ချင်းဆက်လမ်း ၆ မိုင်ခန့်အကွာ မြောက်ဘက်ဘေး(၂) ဖာလုံခန့်အကွာတွင် တည်ရှိပါသည်။ အရှေ့မြောက်ဘက်တွင် ရေငံကျေးရွာ၊ အနောက်ဘက်တွင် နပဲကုန်းကျေးရွာရှိပါသည်။ ကျေးရွာအကျယ်အဝန်းမှာ ၁၅ ဧက ကျော် ကျယ်ဝန်းပါသည်။

၂.၂ တဲလုကျေးရွာ အကြောင်း

တဲလုကျေးရွာသည် သံဘိုအုပ်စု၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် တည်ရှိ ပါသည်။ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၏ အနောက်မြောက်ဘက် မိုင် (၂၅) အကွာ မိတ္ထီလာမြို့နယ်- ကျောက် ပန်းတောင်း ကားလမ်းမကြီး၏ မြောက်ဘက် ခရိုင်ချင်းဆက်လမ်း ၆ မိုင်ခန့်အကွာ မြောက် ဘက်ဘေး(၂) ဖာလုံခန့်အကွာတွင် တည်ရှိပါသည်။ အရှေ့မြောက်ဘက်တွင် ရေငံကျေးရွာ၊ အနောက်ဘက်တွင် နပဲကုန်းကျေးရွာရှိပါသည်။ ကျေးရွာအကျယ်အဝန်းမှာ ၁၅ ဧက ကျော် ကျယ်ဝန်းပါသည်။ ပူပြင်းခြောက်သွေ့ပြီး စွတ်စိုသော ရာသီဥတုရှိပါသည်။

လူမှုရေး - လူဦးရေ (၅၀၆) ဦးနှင့် အိမ်ထောင်စု (၄၈) စုရှိပြီး ကျား (၁၁၀) ယောက်၊ မ (၁၀၀) ယောက် နေထိုင်ကြပါသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ လူမျိုးများ အဓိကနေထိုင်ကြပြီး အများစုမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်ကြသည်။ မြန်မာစကားသည်သာ အဓိကဘာသာစကားဖြစ်သည်။ တစ်ဆယ့် နှစ်လ ရာသီကျင်းပသော လူမှုဘာသာ၊ ရိုးရာပွဲများကို နှစ်စဉ်ပြုလုပ်ကျင်းပကြသည်။

ပညာရေး -တဲလု ကျေးရွာတွင် အခြေခံပညာမူလတန်း ကျောင်းခွဲ တစ်ကျောင်းရှိပြီး ကျား - ၈ဦး၊ မ - ၁၃ ဦး၊ စုစုပေါင်း - ၂၁ ဦးဖြင့် ပညာသင်ကြားနေကြပါသည်။ အလယ်တန်းအဆင့် ပညာသင်ကြားနေသူ ကျား - ၃ဦး၊ မ - ၆ ဦး၊ စုစုပေါင်း - ၉ ဦးနှင့် အထက်တန်းအဆင့် ကျား - ၃ရှိ၊ မ - ၃ ဦးတို့သည် ၅မိုင်ခန့်အလှမ်းဝေးကွာသော ဆည်တိုကျေးရွာသို့ အထကကျောင်းသို့ သွားရောက်၍ ပညာသင်ယူနေရပါသည်။

စီးပွားရေး - အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းမှာ လယ်ယာလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ကြပါ သည်။ အဓိကထွက်ကုန်မှာ နှမ်း၊ ပြောင်း၊ပဲစဉ်းပုံ၊ ဝါ၊ မြေပဲ တို့ဖြစ်သည်။ တစ်နိုင်တစ်ပိုင် မွေးမြူ ရေး လုပ်ငန်းများရှိသည်။ မိတ္ထီလာမြို့သည် ကုန်သွယ်ရာတွင် အဓိကကျသော မြို့ဖြစ်သည်။

ပညာရေး -ညောင်ကုန်း ကျေးရွာတွင် အခြေခံပညာမူလတန်း ကျောင်းတစ်ကျောင်းရှိပြီး ကျား - ၂၉ ဦး၊ မ - ၃၁ ဦး၊ စုစုပေါင်း - ၆၀ဦးဖြင့် ပညာသင်ကြားနေကြပါသည်။ အလယ် တန်းအဆင့် ပညာသင်ကြားနေသူ ကျား - ၁၃ဦး၊ မ - ၂၀ ဦး၊ စုစုပေါင်း - ၃၃ ဦးနှင့် အထက် တန်းအဆင့် ကျား - ၈ရှိ၊ မ - ၁၀ ဦးတို့သည် ၁မိုင်ခန့်အလှမ်းဝေးကွာသော ရေဝေကျေးရွာသို့ အထကကျောင်းသို့ သွားရောက်၍ ပညာသင်ယူနေရပါသည်။ ဘာသာရေးပွဲတော်များအနေဖြင့် မီးထွန်းပွဲတော်၊ ကထိန်ပွဲတော်၊ ရှင်ပြုပွဲများ၊ သင်္ကြန်ပွဲတော်များပြုလုပ်ကျင်းပလေ့ရှိပါသည်။

၂.၃ မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုအခြေအနေ

မိတ္ထီလာမြို့နယ်သည် ပုံ (၄) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း မြောက်လတ္တီကျု ၂၀°၅၃’၊ အရှေ့လောင်ဂျီကျု ၉၅°၅၃’ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဗဟိုချက်မတွင် တည်ရှိနေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားသော ခြောက်သွေ့ဒေသများကဲ့သို့ ၎င်းမြို့သည် အခြားမြို့နယ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက မိုးရေချိန်ရရှိမှု နည်းပါးသည်။

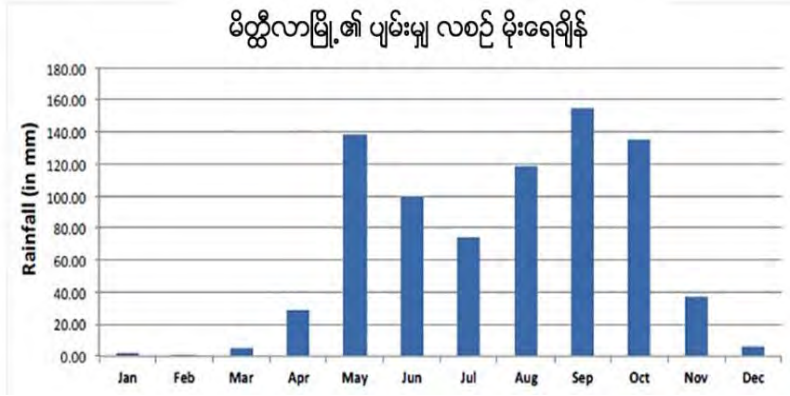

မိတ္ထီလာမြို့နယ်ရှိ မိုးရေချိန်သည် ခြောက်သွေ့ဒေသရှိ မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံကို ဖော်ပြနေသည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှ (၈၀၀) မီလီမီတာ အမြင့်ဆုံးမိုးရေချိန်တိုင်းတာချက်များမှာ ပုံ (၅) အတိုင်း မေလနှင့် စက်တင်ဘာလများတွင် ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းခြောက်သွေ့ဒေသရှိမန္တလေး တိုင်းဒေသကြီးအတိုင်းရှိမိတ္ထီလာမြို့နယ်

ဧပြီလသည် ပျမ်းမျှအပူချိန် (၃၈.၂) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ရှိ၍ အပူဆုံးလ ဖြစ်သည်။ မိတ္ထီလာ မြို့တွင် အမြင့်ဆုံးအပူချိန် တိုင်းတာချက်မှာ (၂၀၁၀) ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၁၃) ရက်နေ့၏ (၄၆) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ဖြစ်ပြီး အနိမ့်ဆုံး

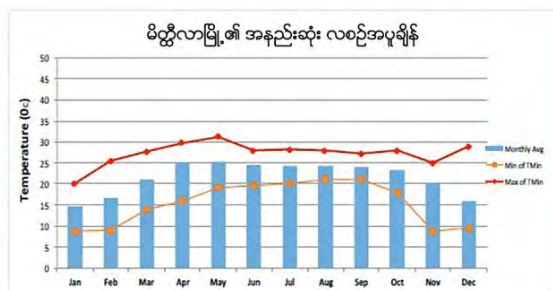
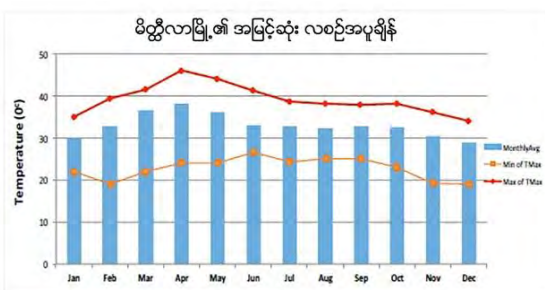

ပုံ၅/မိတ္ထီလာမြို့ ၏မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံသည်မေလနှင့်စက်တင်ဘာလတို့တွင်အမြင့်ဆုံးသို့ရောက်ရှိတတ်သော Bimodal ပုံစံကိုဖော်ပြသည်။နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်၈၀၀မီလီမီတာသာရရှိသောကြောင့်[၂] မို့သည်လေ့လာခဲ့သောမြို့နယ်များတွင်မိုးရေချိန်အနည်းဆုံးရရှိသောမြို့ဖြစ်သည်။

အပူချိန်တိုင်းတာချက်မှာ (၂၀၀၇) ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၃) ရက်နေ့နှင့် (၁၉၉၂) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၇) ရက်နေ့များ၏ (၁၉)ဒီဂရီ စင်တီဂရိတ် ဖြစ်လေသည်။ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို (၁၉၉၄) ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၆) ရက်နေ့တွင် (၁၉.၁၀) ဒီဂရီဆယ်လဆီရပ်ကို

တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့ရသည်။ အအေးဆုံးလများမှာ ပျမ်းမျှ အနိမ့် ဆုံးအပူချိန် (၁၄.၆) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ရှိသော ဇန်နဝါရီလနှင့် ဒီဇင်ဘာလများ ဖြစ်ကြသည်။ (၁၉၈၁-၂၀၁၀) ခုနှစ်များအတွင်းတွင် တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့သော အအေးဆုံး၊ အပူချိန်များမှာ (၁၉၉၂) ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၆) ရက်နေ့ (၈.၈၀ဒီဂရီC)၊ (၁၉၈၁) ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် (၈.၉၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်၊ (၁၉၉၇) ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၉) ရက်တွင် (၉.၃၀ဒီဂရီC)၊ (၁၉၉၇) ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၂၅) ရက်နှင့် (၁၉၈၃) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၂၃) ရက်များတွင် (၉.၅၀) ဒီဂရီ C နှင့် (၁၉၉၉) ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ(၂၇) ရက်နေ့တွင် (၉.၇၀) ဒီဂရီ C ကိုလည်းကောင်း အသီးသီးတိုင်းတာ မှတ်သားခဲ့ကြသည်။

မိတ္ထီလာမြို့တွင်းရှိ ပျမ်းမျှအနည်းဆုံးနှင့် အမြင့်ဆုံးအပူချိန်နှင့် လစဉ်အမြင့်ဆုံး၊ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်များကိုပုံ (၆) တွင်ဖော်ပြထားသည်။

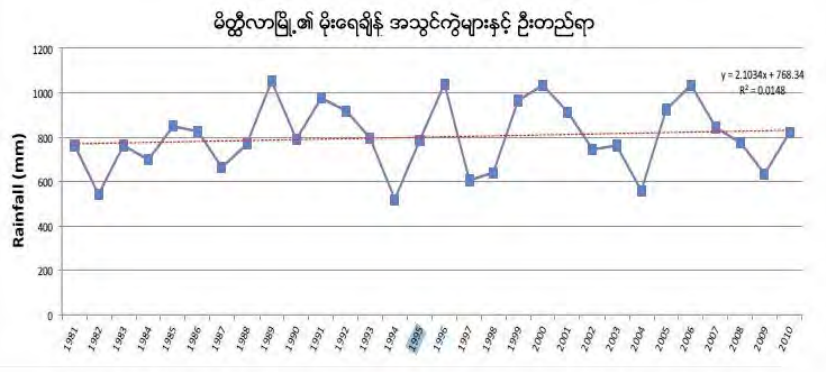

ပုံ၆/မိတ္ထီလာမြို့ လစဉ်ပျမ်းမျှအမြင့်ဆုံး (ပိပုံ) နှင့်အမြင့်ဆုံး(ယာ) အပူချိန်၊၁၉၈၁-၂၀၁၀အချက်အလက်များကိုစစ်တမ်းကောက်ယူမှုသည်ဧပြီလသည်အပူဆုံးလအဖြစ်ဖော်ပြပြီးအမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှနေအပူချိန်နှင့်ညအပူချိန်တို့ကိုတိုင်းတာရရှိသည်။အခြားတစ်ဘက်တွင်နေနှင့်ညအပူချိန်များအားဖြင့်ဖော်ပြရလျှင်အအေးဆုံးလများမှာဇန်နဝါရီနှင့်ဒီဇင်ဘာလများဖြစ်ကြသည်။

၂.၄ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ဖိစီးမှုများ (shocks and stresses) မိုးရာသွန်းမှုအသွင်ကွဲများ၊ လွန်ကဲမှုများနှင့်ဦးတည်ရာ နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်

နှစ်စဉ်-မိုးရေချိန် အမြင့်အသွင်ကွဲများကို မိုးရေချိန်အတက်အကျများဖြင့် မိတ္ထီလာမြို့တွင် တွေ့ရပြီး ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်မှာ ပုံ (၇) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း (၈၀၀) မီလီမီတာ ရှိလေသည်။ နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်း တိုင်းတာချက်များအရ (၁၉၉၄)ခုနှစ်သည် အခြောက်သွေဆုံး နှစ်ဖြစ်ပြီး (၅၂၂)မီလီမီတာသာ ရရှိပြီးစိုစွတ်သော (၅၃) ရက်တွင် ရရှိမှုမညီမျှပေ။ ယင်းနှစ်များတွင် ၂၄ နာရီ အတွင်း အမြင့်ဆုံးမိုးရွာသွန်းမှုမှာ ဇွန်လ(၁၁)ရက်တွင် (၄၁) မီလီမီတာ၊ ဩဂုတ်လ(၆)ရက်တွင် (၄၁မီလီမီတာ)၊ မေလ (၃၀) ရက်တွင် (၃၂မီလီမီတာ)နှင့် မေလ ၂၈ ရက်တွင် (၂၉မီလီမီတာ) တို့ အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။ ကျန်သောစိုစွတ်ရက်များမှာ (၂၀)မီလီမီတာ အောက်တွင်သာ တိုင်းတာ မှတ်သား ရရှိသည်။

အခြားတစ်ဘက်တွင် (၁၉၈၉) ခုနှစ်တွင် အစိုစွတ်ဆုံးနှစ် အဖြစ် မိုးရေချိန် (၁၀၅၃) မီလီ မီတာကို တိုင်းတာမှတ်သားရ သည်။ ယင်းနှစ်တွင် (၂၄)နာရီ အတွင်း မိုးအလွန်အကဲ ရွာသွန်းမှုကို မေလ (၁၃)ရက် နေ့တွင် (၁၉၄ မီလီမီတာ) နှင့် ဇူလိုင်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် (၁၁၄ မီလီမီတာ) အဖြစ် တိုင်းတာ မှတ်သားမိသည်။ အခြားသောတိုင်းတာ

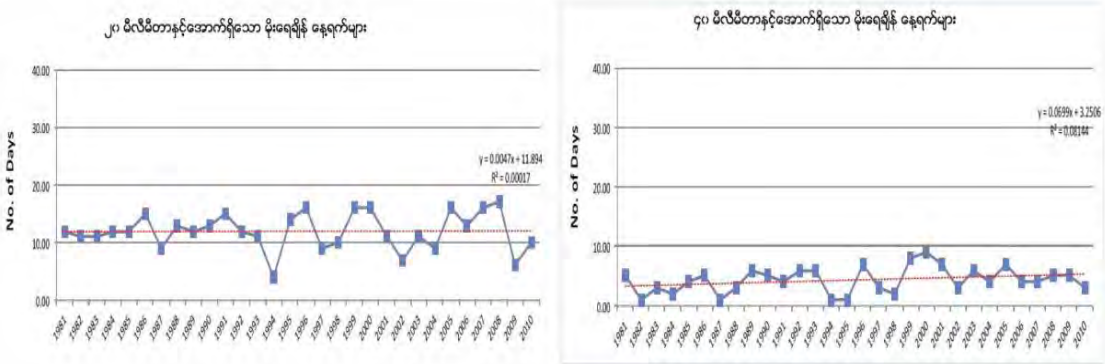

ပုံ ၇။ မိတ္ထီလာမြို့၏ ၁၉၈၁-၂၀၁၀ ခုနှစ်အတွင်း မိုးရေချိန်အသွင်ကွဲများ။ အချက်အလက်များသည် နှစ် (၃၀) အတွင်း နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်အသွင်ကွဲများကို ဖော်ပြသည်။ အခြောက်သွေဆုံးနှစ်မှာ ၁၉၉၄ ခုနှစ်နှင့် အစိုစွတ်ဆုံးနှစ်မှာ ၁၉၈၉ ခုနှစ်ဖြစ်သည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်မှာ ၈၀၀ မီလီမီတာခန့်ရှိသည်။

မှတ်သားမိသည့် ၂၄ နာရီအတွင်း မိုးရွာသွန်းမှုများမှာ အောက်တိုဘာလ(၇)ရက်တွင် (၆၃မီလီမီတာ)၊ ဩဂုတ်လ(၂၆)ရက်တွင် (၆၀မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ (၉) ရက်တွင် (၅၅မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ(၁၈)ရက်တွင် (၅၁မီလီမီတာ)၊ ဧပြီလ(၃၀)ရက်တွင် (၃၈မီလီမီတာ) ဇွန်လ(၁)ရက်နေ့တွင် (၃၀မီလီမီတာ) အောက်တိုဘာလ(၁၅)ရက်တွင် (၂၇မီလီမီတာ)နှင့် အောက်တိုဘာ(၂၃)ရက်တွင် (၂၆မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ (၁၀)ရက်တွင် ၂၁ မီလီမီတာနှင့် ဩဂုတ်လ(၂၁)ရက်တွင် (၂၀မီလီမီတာ) တို့အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။ အခြားသောမိုးရွာသွန်းမှုများမှာ (၂၀) မီလီမီတာ အောက်များသာ ဖြစ်ကြသည်။ မိတ္ထီလာမြို့၏ နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်မှာ မြင့်မားလာကြောင်းတွေ့ရသည်။ ပျမ်းမျှမိုးရေချိန် အထက်နှင့်အောက် တူညီစွာရှိသော နှစ်များလည်းရှိသည်ဖြစ်ရာ ကောင်းကျိုးဖြစ်စေသည့် ထူးခြားမိုးရေချိန်ကို (၁၉၈၉)

ခုနှစ်တွင် (၁၀၅၃မီလီမီတာ)၊ ၁၉၉၆ခုနှစ်တွင် (၁၀၄၃မီလီမီတာ)၊ ၂၀၀၆ခုနှစ်တွင် (၁၀၃၇မီလီမီတာ) နှင့် ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် (၁၀၃၃မီလီမီတာ) ကို အသီးသီးတိုင်းတာ မှတ်သားခဲ့ကြသည်။

အသေးစိတ်ဆန်းစစ်မှုများ၏ လွန်ကဲမိုးရေချိန်များသည် (၂၀) မီလီမီတာနှင့် (၄၀)မီလီမီတာကြားတွင် အနည်းငယ်မြင့်တက်လာကြောင်း တွေ့ရသည်။

ပုံ ၈ ၊ ၂၀ မီလီမီတာနှင့်အောက် နှင့် ၄၀မီလီမီတာနှင့်အောက်မိုးရေချိန်များ သည်မိတ္ထီလာမြို့၏ အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်ကြောင်းအနည်ငယ်ဖော်ပြသည်။

နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်းတွင် မိတ္ထီလာမြို့တွင်(၂၄)နာရီအတွင်းတွင် မိုးရေချိန်၄၀မီလီမီတာ >ရှိ အကြိမ်ပေါင်း(၁၃၀) လွန်ကဲမိုးရေချိန်များ တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ယင်းအချက်များမှ မိုးရေချိန် (၉) ခုမှာ(၂၄)နာရီအတွင်း (၁၀၀)မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သည်။ (၁၉၈၉ခုနှစ် မေလ၁၃ရက်နေ့တွင် (၁၉၄)မီလီမီတာ၊ (၂၀၀၃)ခုနှစ်မေလ(၂၃)ရက်နေ့တွင်(၁၈၀)မီလီမီတာ၊ (၂၀၀၁)ခုနှစ်၊ဇွန်လ(၂)ရက်နေ့တွင် (၁၂၁)မီလီမီတာ၊ (၁၉၈၉)ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင်နှင့် (၂၀၀၆)ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ (၂၄)ရက်နေ့တွင် (၁၁၄)မီလီမီတာ၊ (၁၉၈၇)ခုနှစ် ဩဂုတ်လ(၂၄)ရက်နေ့တွင် (၁၀၂)မီလီမီတာနှင့် (၂၀၀၂)ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် (၁၀၁)မီလီမီတာ)တို့ အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။

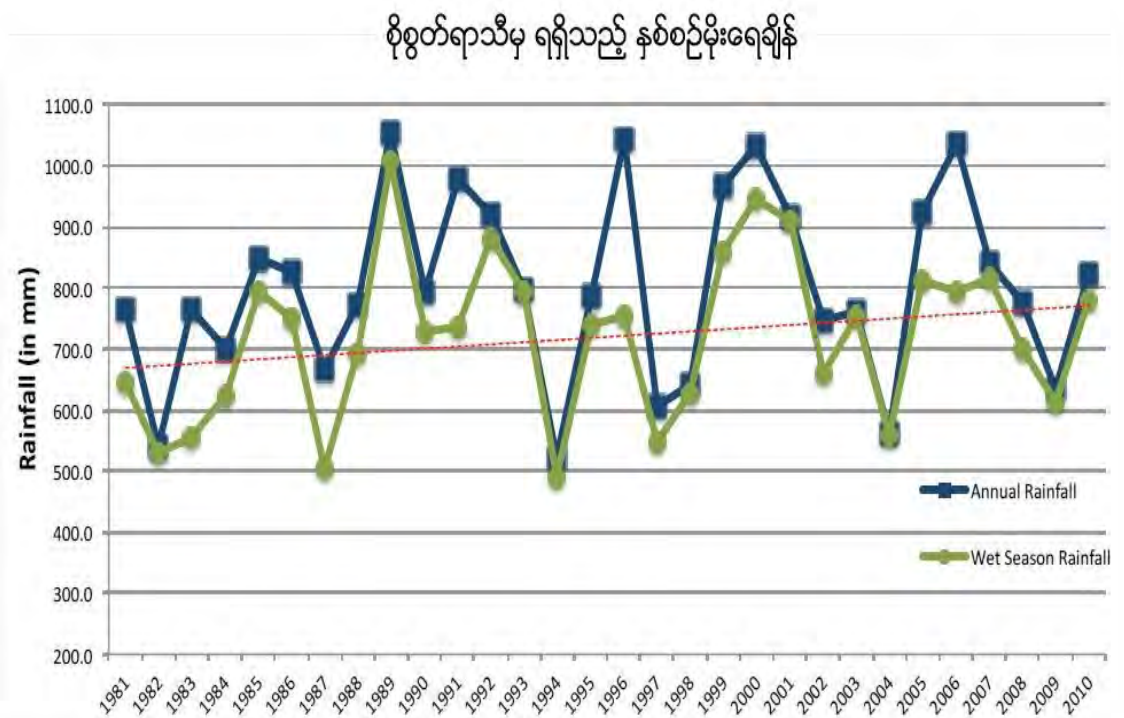
ဇယား ၂၊မိတ္ထီလာမြို့ရှိခြောက်သွေ့ရာသီအတွင်းလွန်ကဲမိုးရေချိန်ဖြစ်ရပ်များ	
၂၄-နာရီလွန်ကဲမိုးရေချိန်	တိုင်းတာသည့်ရက်စွဲများ
၁၀၄မီလီမီတာ	၁၉၉၁ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၃ရက်
၆၆မီလီမီတာ	၁၉၉၆ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၄ရက်
၅၆မီလီမီတာ	၁၉၈၁ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၂၁
၅၅မီလီမီတာ	၁၉၈၈ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၁၉
၅၅မီလီမီတာ	၁၉၈၈ခုနှစ်၊နိုဝင်ဘာလ၁၉
၅၀မီလီမီတာ	၁၉၉၆ခုနှစ်၊နိုဝင်ဘာလ၂၃
၄၇မီလီမီတာ	၂၀၀၆ခုနှစ်၊ဇူလိုင်လ၃ရက်
၄၃မီလီမီတာ	၂၀၀၈ခုနှစ်မတ်လ၂၆ရက်
၄၁မီလီမီတာ	၁၉၈၄နိုဝင်ဘာလ၂ရက်

(၁၀၀)မီလီမီတာထက်ကျော်လွန်သော လွန်ကဲမိုးရေချိန်အများစုသည် စိုစွတ်ရာသီအတွင်း ဖြစ်ကြကြောင်းကို သတိပြုသင့်သည်။ သို့ရာတွင်(၂၄)နာရီအတွင်း(၁၀၀) မီလီမီတာ ရောက်ရှိသော လွန်ကဲမိုးရေချိန်များကိုလည်း နိဝင်ဘာလတွင် တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ဇယား (၂) တွင် ယင်းအချက်အလက်များနှင့် အခြားသော(၄၀)မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သော လွန်ကဲမိုးရေချိန်များ မိတ္ထီလာမြို့၏ ခြောက်သွေ့ရာသီအတွင်း တိုင်းတာရရှိမှုများကို ဖော်ပြထားသည်။

စိုစွတ်၍ ခြောက်သွေ့မိုးရေချိန်

ပျမ်းမျှအားဖြင့် မိတ္ထီလာ၏ နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်(၉၀%)မှာ စိုစွတ်ရာသီမိုးရေချိန်များဖြစ်သော်လည်း တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ်ကွာဟမှုများသည် သိသာထင်ရှားလာသည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်အရ (၁၉၉၉)ခုနှစ်၏စိုစွတ်ရာသီတွင် မိုးရေချိန်အနည်းဆုံးတိုင်းတာမှတ်သားရသည် (၄၉၁မီလီမီတာ) နှင့် (၁၉၈၉)ခုနှစ် စိုစွတ်ရာသီတွင် တိုင်းတာမှတ်သားရသည့်မိုးရေချိန်မှာ (၁၀၀၆မီလီမီတာ) ဖြစ်လေသည်။

၂၀၀၄၊ ၁၉၉၃၊ ၂၀၀၁၊ ၂၀၀၃၊ ၁၉၈၂၊ ၁၉၉၈နှင့် ၂၀၀၉ခုနှစ် စိုစွတ်ရာသီတွင် နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်အမြင့်ဆုံး တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ယင်းနှစ်များအတွင်း ခြောက်သွေ့ရာသီ မိုးရေချိန်မှာ (၂မီလီမီတာ-၂၀မီလီမီတာသာ) ဖြစ်လေသည်။

ပုံ ၉၊ မိတ္ထီလာမြို့ရှိ စိုစွတ်ရာသီမှ ရရှိသည့် နှစ်စဉ် မိုးရေချိန်

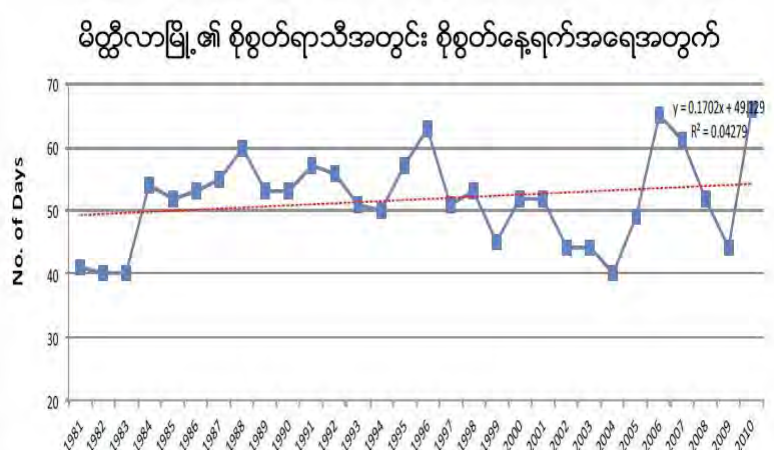
၁၉၉၆၊ ၁၉၉၁၊ ၂၀၀၆နှင့် ၁၉၈၃ခုနှစ်များအတွင်းတွင် စိုစွတ်ရာသီနှင့်နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်ရာသီအတွင်း အမြင့်ဆုံးအမှတ်သို့ရောက်ရှိခဲ့ကြောင်း မှတ်သားနိုင်သည်။ ယင်းနှစ်များအတွင်းတွင် ခြောက်သွေ့ရာသီသည် (၂၀၀) မီလီမီတာထက်ကျော်သော မိုးရေချိန်ကို ရရှိစေသောကြောင့် ခြောက်သွေ့လများအတွင်း လွန်ကဲဖြစ်ရပ်များဖြစ်သွားကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

စိုစွတ်လရာသီ၏မိုးရေချိန်သည် အမြင့်ဘက်ကို ဦးတည်သွားနေကြောင်းဖော်ပြနေသည်။ နှစ်ပေါင်း (၁၇)နှစ်အတွင်း စိုစွတ်ရာသီ၏ မိုးရေချိန်မှတ်သားမှုများသည် စိုစွတ်ရာသီ၏ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်ထက် ကျော်လွန်နေသည်။ ထူးခြားစွာဖြင့် ပိုမိုစိုစွတ်သော စိုစွတ်ရာသီများကို ၁၉၈၉တွင် ၁၀၀မီလီမီတာ၊ ၂၀၀၀ခုနှစ်တွင် ၉၄၆မီလီမီတာ၊ ၂၀၀၁တွင် ၉၀၉မီလီမီတာနှင့် ၁၉၉၂ခုနှစ်တွင် ၈၈၀မီလီမီတာတို့ကို အသီးသီးမှတ်သားမိသည်။ ယင်းစိုစွတ်ရာသီများ အတွင်းတွင် လွန်ကဲမိုးရေချိန် များကိုလည်း မှတ်သားရရှိသည်။

သို့ရာတွင် စိုစွတ်ရာသီ၏ မိုးရေချိန်သည် ပျမ်းမျှ မိုးရေချိန်အောက် ရှိလျှင်ပင် ယင်းရာသီ အတွင်းတွင် ၂၀၀၂ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃၁ရက်နေ့တွင် ၁၀၀မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သောမိုးရေချိန်များကို တိုင်းတာ မှတ်သားရရှိသည်။ ဒုတိယအခြောက်အသွေ့ဆုံး ရာသီမှာ (၁၉၈၇) ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် ၁၀၀မီလီမီတာထက်ကျော်လွန် သည့် လွန်ကဲမိုးရေချိန်ကို တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့ရသည်။

စိုစွတ်ရာသီဥတုအတွင်း စိုစွတ်နေ့ရက်များသည် အတက်ဘက်ကို ဦးတည်နေကြောင်း ပြသနေသည်။ (ပုံ၁၀) ။နှစ်စဉ်စိုစွတ်နေ့ရက် (၅၂)ရက်ခန့်ပျမ်းမျှဖြစ်ပြီး (၂၀၁၀)ခုနှစ်တွင် အများဆုံး နေ့ရက်များအဖြစ် (၆၆)ရက်(၂၀၀၆)ခုနှစ်တွင် (၆၅) ရက်၊ (၁၉၉၆)ခုနှစ်တွင် (၆၃)ရက်နှင့် (၂၀၀၇)ခုနှစ်တွင် (၆၁)ရက်နှင့် (၁၉၈၈)ခုနှစ်တွင် (၆၀)ရက် အသီးသီး တွေ့ရှိကြသည်။

အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေမှုသည် နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်း စိုစွတ်သောရက်များမှာ (၅၂)ရက်နှင့်အထက်ရှိခဲ့ပြီး(၁၂)ရက်သာလျှင်(၅၁) မီလီမီတာနှင့် အောက်တွင်တိုင်းတာ ရရှိခဲ့သည်။

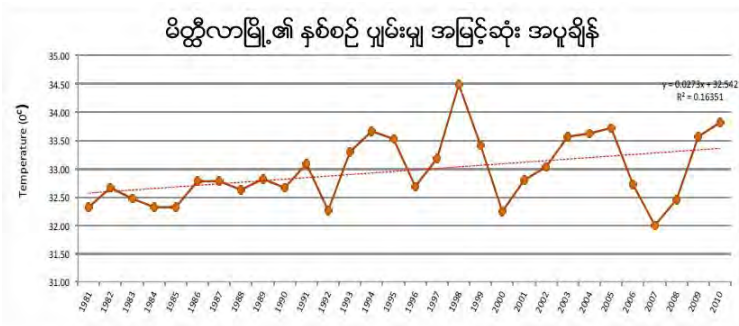

ပုံ ၁၀၊ စိုစွတ်ရာသီအတွင်း မိတ္ထီလာမြို့၏ တစ်နှစ်အတွင်း အသွင်ကွဲမှုဖြင့်သော စိုစွတ် နေ့ရက် အရေအတွက်များ။ စိုစွတ်နေ့ရက်အရေအတွက်များသည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေကြောင်း ပြသသည်။

အပူချိန်အမျိုးအကွဲများ၊လွန်ကဲမှုများနှင့်ဦးတည်ရာ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်

မိတ္ထီလာမြို့တွင် လေ့လာမှတ်သားခဲ့သော အပူဆုံးအချိန်သည် အမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှအပူချိန်(၃၃) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်လေသည်။ (ပုံ၁၁)သည် ဒေသအတွင်း ပျမ်းမျှအပူချိန်အမြင့်ဆုံး အမျိုးအကွဲများကို ၁၉၉၈ခုနှစ် အပူဆုံးနေ့ရက်များဖြင့် ဖော်ပြထားပြီး နှစ်စဉ်အပူချိန် (၃၄.၄၉)ဒီဂရီဆယ်လ်ဆီရပ် ပျမ်းမျှအပူချိန်ကို တိုင်းတာမှတ်သားရသည်။ ၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှအပူချိန် (၃၃.၈၂)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်သည် ၎င်းကာလများအတွင်းတွင် ဒုတိယအပူဆုံးအချိန်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။

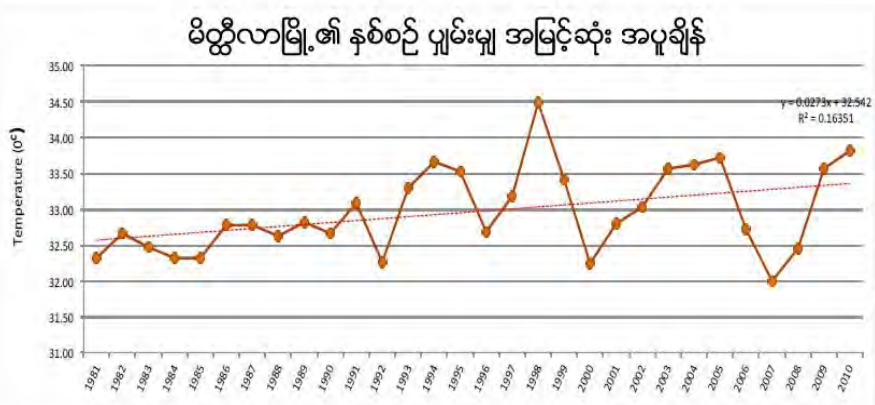
ပုံ ၁၁။ မိတ္ထီလာမြို့၏ ပျမ်းမျှ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဖော်ပြထားသည်။ အပူနွေးဆုံး နေ့ရက်များမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အအေးဆုံး အပူချိန်မှာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။

(၂၀၀၈)ခုနှစ်တွင်ရက်ပေါင်း (၂၄၇) ရက်သည် ပျမ်းမျှ အပူချိန်၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်ခဲ့သည်။ ယင်းမှ (၂၇)ရက်သည်နေ့ အပူချိန် ၄၀နှင့်အထက် တိုင်းတာမှတ်သား ရရှိသည်။ ၎င်းနှစ်အတွင်း တိုင်းတာမိသည့် အမြင့်ဆုံး နေ့အပူချိန်မှာ (၄၃.၂၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်သည်။

၂၀၁၃ (၁၃ဇူလိုင်) လသည်နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်းတွင် အပူဆုံးနေ့အဖြစ်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။ အခြားသောအပူချိန်များမှာ ၄၄ဒီဂရီဆယ်စီးရပ် (၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၄ရက်)၊ ၄၃.၅၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၈ရက်)၊ ၄၃.၂၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၁၉၉၈ခုနှစ် မေလ၁၀ရက်) များဖြစ်ကြပြီး ၄၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၅) ကြိမ်တိုင်းတာမှတ်သားရပြီး၎င်းမှ (၄) ကြိမ်မှာ ၂၀၁၀အတွင်းဖြစ်သည်။ (၂၀၀၅ခုနှစ် မေလ၁၇ရက်၊ နှင့်၂၀၁၀ခုနှစ် ဇူလိုင်၂၅၊ မေ၁၃၊ ၁၅၊ နှင့်၁၇ရက်များ ဖြစ်ကြသည်)

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ ၂၀၀၈ခုနှစ်နှင့် နိုင်းယုဉ်လျှင်ရက်ပေါင်း (၁၇၆)ရက်သာလျှင် အမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှအပူချိန် ၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်ပြီး(၃၉)ရက်သည် အပူချိန်(၄၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်နှင့် အထက်ရှိကြောင်း မှတ်သားရသည်။ (မတ်လ၊ဇူလိုင်လနှင့်မေလ) တို့ဖြစ်ပြီး ရက်ပေါင်း(၁၁၂)ရက်သာလျှင် ပျမ်းမျှအပူချိန် ၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်နှင့် အောက်တွင် မှတ်သားရသည်။ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်မှာ (၂၁)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်သည်။

ပျမ်းမျှအပူချိန်သည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်ရွေ့လျား နေကြောင်းထင်ရှား နေပြီး နှစ်ပေါင်း(၃၀) အတွင်း ပျမ်းမျှအပူချိန်ထက် မြင့်မားလာကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် သာမန်အားဖြင့် ညနေ၆နာရီမိနစ်မှ နံနက်၆နာရီ၃၀အထိ တိုင်းတာရရှိသော ညအပူချိန်ကို အောက်ပါဇယားတွင်ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုံ(၁၂)သည် မိတ္ထီလာမြို့၏ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် အမျိုးအကွဲများကို ဖော်ပြပြီး ပျမ်းမျှအပူချိန်မှာ(၂၁.၆၀)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ဝန်းကျင် ရှိလေးသည်။ ၁၉၉၁ခုနှစ် ညအပူချိန်သည် (၂၀.၄၆)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် အအေးဆုံးအဖြစ်တိုင်းတာရရှိသည်။ သို့ရာတွင် အပူဆုံးပျမ်းမျှညအပူချိန်မှာ (၂၀၁၀)ခုနှစ်တွင် (၂၂.၆၅ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) နှင့် ၁၉၉၈ခုနှစ်တွင် (၂၂.၃၉ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) တို့ဖြစ်ကြသည်။ (၁၉၉၁)ခုနှစ်တွင် ညပေါင်း (၂၅၀) မှာ ပျမ်းမျှအပူချိန်ထက် ပို၍ပူနွေးပြီး ၎င်းတို့မှညပေါင်း (၁၁၈) ညသည် အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် (၂၅)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်သည်။ ဤနှစ်များအတွင်းအပူနွေးဆုံးညများမှာ မေလ၁၁ (၃၀.၇၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်)၊ ဥပမာအားဖြင့် ညအပူချိန်၃၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်သည်။ ညပေါင်း ၂၄၂ညသည် ပျမ်းမျှအနိမ့်ဆုံးအပူချိန်ထက် ကျော်လွန်သည်။ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဇန်နဝါရီလ(၁၅)ရက်နေ့တွင် တိုင်းတာမှတ်သားရသည်။

ပုံ ၁၁၊ မိတ္ထီလာမြို့၏ ပျမ်းမျှ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဖော်ပြထားသည်။ အပူနွေးဆုံး နေ့ရက်များမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အအေးဆုံး အပူချိန်မှာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။

၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် အပူနွေးဆုံးညမှာ ၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၄ရက် (၃၁.၁၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) ဖြစ်သည်။ စုစုပေါင်း (၆) ညသည် အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် ၃၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် အဖြစ် တိုင်းတာရမိပြီး အားလုံးမှာ မေလအတွင်းတွင်ဖြစ်သည်။ ယင်းနှစ်အတွက် အနိမ့်ဆုံးညအပူချိန်ကို ဇန်နဝါရီလ၃ရက်နေ့တွင် ၁၁.၁၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။

အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်သည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။ ၎င်းမှာ နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်း ပျမ်းမျှထက် ပို၍ပူနွေးသော ညများကိုကြုံတွေ့ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

၃။ ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရလဒ်များ

၃.၁ ကျေးရွာ ဘေးအန္တရာယ် သမိုင်းကြောင်း

တဲလုကျေးရွာ ဘေးအန္တရာယ်သမိုင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

စဉ်	ဘေးအန္တရာယ် ရာသီဥတုဆိုးရွားမှု နှင့်	ခုနှစ်	ထိခိုက်လွယ်မှု	ဖြေရှင်းခဲ့သည် နည်းလမ်းများ
၁။	မိုးခေါင်ခြင်း	၁၃၄၀	နွားစာရှားပါးခဲ့တယ်၊ လူတွေ စားဝတ်နေရေး မပြေလည်၊ နွား(၁၀)ကောင်ခန့် သေဆုံးတယ်	ဝါးရုံရွက်၊ နဖူးရွက်၊ တမာရွက်တွေ ရှားကျွေးခဲ့ရတယ်၊ ငှက်ပျောဖူးနှင့် ဆန်ရောစား၊ ပြောင်းနှင့်ဆန် ရောထား၊ ပစ္စည်းတွေကို ပေါင်နှံရောင်းချစားသောက်၊ အခြားဒေသသို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင်ရ
၂။	မိုးကြီးခြင်း	၂၀၁၁	သွားရေးလာရေးခက်ခဲတယ်	ဖောင်နဲ့သွားရတယ်
၃။	မီးလောင်ခြင်း	၂၀၀၇	အိမ်ခြေ(၃)အိမ် ပျက်စီးခဲ့တယ်	ရွာသူရွာသားများ ဝိုင်းဝန်းပြီး ပြန်လည် တည်ဆောက် ကူညီပေးခဲ့တယ်
၄။	မြေသိမ်းခံရခြင်း	၂၀၀၇-၀၈	အိမ်ခြေ(၃)အိမ်၊ ယာ(၅)ဧကခန့် ဆုံးရှုံးခဲ့	
၅။	တဲလုကျေးရွာ ပေါ်ပေါက်လာရခြင်းမှာ သံဘိုကျေးရွာမှ ယာလုပ်တဲများ စုစည်းနေထိုင်ရာမှ တဲလုကျေးရွာပေါ်ပေါက်လာရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။			
	ဦးဆောင်သူ(၂)ဦး ပံ့ပိုးကူညီသူ(၁၆)ဦး နေရာ- ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း(တဲလု ကျေးရွာ)			

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ကိုမျိုးလွင်ဦးမှ မိတ်ဆက်စကားပြောပါတယ်။ ထို့နောက် ဦးဆောင်သူမှ ထူးခြားဖြစ်စဉ် ပြဇယားကို ရှင်းပြပါတယ်။ ထို့နောက် ကျေးရွာအတွင်း ထူးခြားဖြစ်စဉ်များကို မေးရာ ၁၃၄၁ ခုနှစ်တွင် မိုးခေါင်ကြောင်း၊ နွားစာ ရှားပါးကြောင်း၊ စားဝတ်နေရေးခက်ခဲ၊ မျိုးတုံး၊ ဝါးရုံရွက်၊ ဘူးရွက်၊ တမာရွက် ရှားကျွေးရတယ်၊ နွား(၁၀)ကောင်လောက် သေခဲ့တယ်လို့ ဦးလှမြင့်မှ ပြောပါတယ်။ တိရစ္ဆာန်များရောင်းစားရကြောင်း၊ ပြောင်းဖူးနှင့် ငှက်ပျောဖူး၊ ဆန်ကြမ်းတို့ကို ရောချက်ထား

ရကြောင်း ပြောပါတယ်။ နောက်ထပ် ထူးခြားဖြစ်စဉ်ကို မေးရာ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် မိုးကြီးကြောင်း၊ သွားလာရေးခက်ခဲကြောင်း ပြောပါတယ်။ သွားလာမရလို့ ဖောင်နဲ့သွားရတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် မီးလောင်ကြောင်း၊ အိမ်ခြေ(၃၀)အိမ်ခန့် ပျက်စီးကြောင်း ပြောပါတယ်။ ရွာထဲမှ ဝိုင်းဝန်း၍ ပြန်လည်တည်ဆောက်ခဲ့တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ၂၀၀၇-၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ခရိုင်ချင်းဆက် လမ်းလုပ်၍ ယာ(၅)ဧကခန့် ဆုံးရှုံးရကြောင်း၊ အိမ်ခြေ(၃)အိမ်ထောင်စုမှဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ တဲလုရွာ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းကို မေးရာ သံဘိုကျေးရွာမှ ယာလုပ်တဲများ ခွဲ၍ ပြုလုပ်သောအခါ နောင်တွင် အိမ်ခြေများပြား လာသောအခါ တဲလုရွာ ပေါ်လာကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်အချိန် လောက်မှာ ပေါ်လာသလဲမေးရာ ၁၂၈၄ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းပြောပါတယ်။ ထို့နောက် ဦးဆောင်သူမှ ကျေးဇူးတင်စကား ပြော၍ အစည်းအဝေးကို ရုတ်သိမ်းခဲ့ ပါတယ်။

တဲလုကျေးရွာသည် သံဘိုအုပ်စု၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်အတွင်း တည်ရှိပါသည်။ ပေါ်ပေါက် လာပုံမှာ သံဘိုရွာမှ ယာလုပ်တဲများ စုပေါင်း၍ ယာမြေလုပ်ကိုင်ရာမှ တဖြည်းဖြည်း အိမ်ခြေများ လာခဲ့ပြီး တဲလုရွာ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ၁၂၈၄ ခုနှစ်ခန့်က တည်ထောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ တဲလုကျေးရွာတွင် ထူးခြားဖြစ်စဉ်(၄)ခု ရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ (၁)မိုးခေါင်ခြင်း (၂)မိုးကြီးခြင်း (၃)မီးလောင်ခြင်း (၄)မြေသိမ်းခံရခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၁၃၄၁ ခုနှစ်၊ တဲလုကျေးရွာ၌ မိုးခေါင်သောကြောင့် တစ်ရွာလုံး၊ နွားစာ၊ လူစာ ရှားပါးခဲ့သည်။ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ကြုံတွေ့ရသည်။ နွားများကို ဝါးရုံရွက်၊ နဖူးရွက်၊ တမာရွက်များ၊ ခူးကျွေးရခြင်း၊ ဝယ်ကျွေးရခြင်း များရှိသည်။ နွား(၁၀)ခန့် သေဆုံးခဲ့ရသည်။ လူများသည်လည်း ငှက်ပျောရွက်နှင့် ဆန်ရေး၍ စားသောက်ရခြင်း၊ ပစ္စည်းများပေါင်နံရောင်းချစားသောက်ရခြင်း၊ အခြားမြို့များသို့ အလုပ်သွားလုပ်ရခြင်း စသည့် ပြဿနာများကို ကြုံတွေ့ရသည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ် တဲလုကျေးရွာတွင် မိုးကြီးသောကြောင့် တစ်ရွာလုံး သွားလာရေး ခက်ခဲခြင်း၊ သီးနှံပင်များ ပျက်စီးခြင်း၊ ရှမ်းမငယ်ရေလှောင်တံ တည်ဆောက်ထားသောကြောင့် ရေများတက် ၍ လမ်းပိတ်ခြင်းများ ကြုံတွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ဖောင်နှင့် သွားရခြင်း၊ ဖောင်မှောက်၍ လူများ ရေနစ်ခြင်းတို့ ကြုံတွေ့ရသည်။

၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် တဲလုကျေးရွာ၌ မီးလောင်မှုဖြစ်ပွား၍ အိမ်ခြေ(၃)အိမ် ပျက်စီးခဲ့ရသည်။ ဖြစ်ပွားရခြင်းမှာ ကြပ်မတ်ကျင်းတွင် ကြက်သန်းတက်၍ မီးစနှင့် တိုရာမှ မီး စတင်လောင် ကျွမ်းခဲ့သည်။ ရွာသူ/ရွာသားများနှင့် သံဘို ကမ္ဘာတဲရွာမှ လာရောက်၍ ငြိမ်းပေးခဲ့ပါသည်။ ထိုအိမ် များကို ရွာသူ/သားများနှင့် အခြားကျေးရွာမှ အကူအညီများဖြင့် ပြန်လည် တည်ဆောက်ထား ပါသည်။

၂၀၀၇-၀၈ ခုနှစ်တွင် ခရိုင်ချင်းဆက်လမ်း ဖောက်လုပ်သောကြောင့် မြေများ အသိမ်း ခံခဲ့ရပါသည်။ (၅)ဧကခန့် အသိမ်းခံခဲ့ရပါသည်။ မြေသိမ်းခံရခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့် လျော်ကြေးငွေမျှ ရရှိခြင်း မရှိပေ။

ရာသီဥတုလွန်ကဲမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များသည် လွန်ခဲ့သော (၁၅)နှစ်မှစတင်၍ သိသိသာသာ ပြောင်းလဲလာသည်။ အဖြစ်များဆုံးသော ဘေးအန္တရာယ်များမှာ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်း တို့ ဖြစ်ပါသည်။ အပူချိန် လွန်ကဲမှုကြောင့် သီးနှံများ ပျက်စီးခြင်း၊ အထွက်နှုန်းလျော့ခြင်းတို့ကို

ကြုံရသည်။ ထို့အပြင် ရေရှားပါးခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ရသည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်မှုကို တစ်ရွာလုံး ခံစားရသည်။ အထူးသဖြင့် ကလေးများ၊ အမျိုးသမီးများ ပိုမိုခံစားခဲ့ရပါသည်။ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်မှုတို့ကြောင့် ပြင်ပသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားခြင်း မရှိသော်လည်း အခြားဒေသများသို့ ပြောင်းရွှေ့ အလုပ်လုပ်ကိုင်မှုများရှိသည်။ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုသည် သစ်တောများ ပျက်စီးခြင်း၊ စက်ပစ္စည်းများပြားလာခြင်းတို့ကြောင့် ယခင်ကထက် ပိုမို ပြင်းထန်လာခဲ့သည်။

၃.၂ ရာသီခွင်ပြပြကွဒိန်

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

တဲလုကျေးရွာ၏ အဓိက အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းမှာ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေး ဖြစ်သည်။ စိုက်ပျိုးရေးတွင် ယာလုပ်ငန်းကို အဓိက လုပ်ကိုင်ကြသည်။ နှမ်း၊ စပါး၊ ပြောင်း၊ ပဲ၊ ငရုတ်တို့ကို အဓိက စိုက်ပျိုးသည်။ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ မစတင်မီ တန်ခူးလတွင် နွားချေးချ/ဖြန့်ခြင်း၊ ထွန်မောင်းခြင်းများကို လုပ်ကြသည်။ မိုးရာသီတွင် စိုက်ပျိုးကြသည်။

ယာလုပ်ငန်းတွင် နှမ်း၊ ပဲ၊ ပြောင်း၊ ငရုတ်တို့ကို အဓိကထား စိုက်ပျိုးသည်။ နှမ်းကို ကဆုန်၊ နယုန် လများတွင် စိုက်ပျိုးရန် တော်သလင်းလတွင် ရိတ်သိမ်းကြသည်။ အိမ်ခြံမြေ (၃၀)ခန့် စိုက်ပျိုးကြသည်။ ဝါကို နယုန်လတွင် စိုက်ပျိုးရန် တန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်တော်၊ ပြာသိုလများတွင် ခူးဆွတ်သည်။ အိမ်ခြံမြေ(၂၀)ခန့် စိုက်ပျိုးသည်။ ပဲကို သီတင်းကျွတ်တွင် စိုက်ပျိုး၍ ပြာသိုလတွင် ရိတ်သိမ်းသည်။ ငရုတ်ကို နယုန်လတွင် စိုက်ပျိုး၍ တော်သလင်းလမှ နတ်တော်လအထိ ဆွတ်ခူးကြသည်။ ပြောင်းကို ဝါဆိုလတွင် စိုက်ပျိုး၍ နတ်တော်လတွင် ရိတ်သိမ်းသည်။ ပြောင်းကို တိရစ္ဆာန်အစာအတွက်သာ စိုက်ပျိုးသည်။ နှမ်းမှလွဲ၍ ကျန်သီးနှံများကို မလှောင်ပေး၊ မျိုးသာ

ချိန်ထား၍ အကုန်ရောင်းချပါသည်။ သီးနှံများနှင့် ပတ်သက်၍ နှမ်း၊ ဝါ၊ ငရုတ်တို့တွင် ပိုးကျခြင်း၊ ပဲ၊ ပြောင်းတို့တွင် မိုးလေဝသ မမှန်ကန်ခြင်းတို့ကို တွေ့ရပါသည်။

မွေးမြူရေးတွင် နွား၊ ဝက်၊ ကြက်တို့ကို မွေးမြူသည်။ ကြက်ကို စားသုံးရန်အတွက်သာ အဓိက မွေးမြူသည်။ နွား၊ ဝက်တို့ကို တစ်နှစ်ပတ်လုံး မွေးမြူသည်။ အိမ်ခြေ(၁၅)အိမ်ခန့် ရှိသည်။ အဓိက ပြဿနာများမှာ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်ချိန်တွင် ရောဂါများ ကျရောက်ကြသည်။ အထူးသဖြင့် ပေါင်ပုတ်လက်ပုတ် ခွာနာလျှာနာများအဖြစ် များသည်။ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းလများတွင် အဖြစ်များသည်။

နေ့စားသမားများသည် တောင်သူလုပ်ငန်းခွင် ဝင်ချိန်နှင့် ရိတ်သိမ်းချိန်တို့တွင်သာ ဝင်ငွေ ရှိသည်။ တစ်နှစ်ပတ်လုံး လုပ်ကိုင်ရခြင်း မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် အခြားဒေသများသို့ ရွှေ့ပြောင်း လုပ်ကိုင်ရပါသည်။ အိမ်ခြေ (၁၃)အိမ်ခန့် ရှိပါသည်။

တဲလုကျေးရွာ၏ ရာသီဥတုအခြေအနေမှာ တန်ခူး၊ တော်သလင်း၊ တပေါင်းလတို့တွင် နေပူ၍ နယုန်၊ ဝါဆို၊ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်းလတို့တွင် မိုးရွာပါသည်။ တန်ဆောင်မုန်း၊ နတ်တော်၊ ပြာသို၊ တပို့တွဲလတို့တွင် အေးပါသည်။

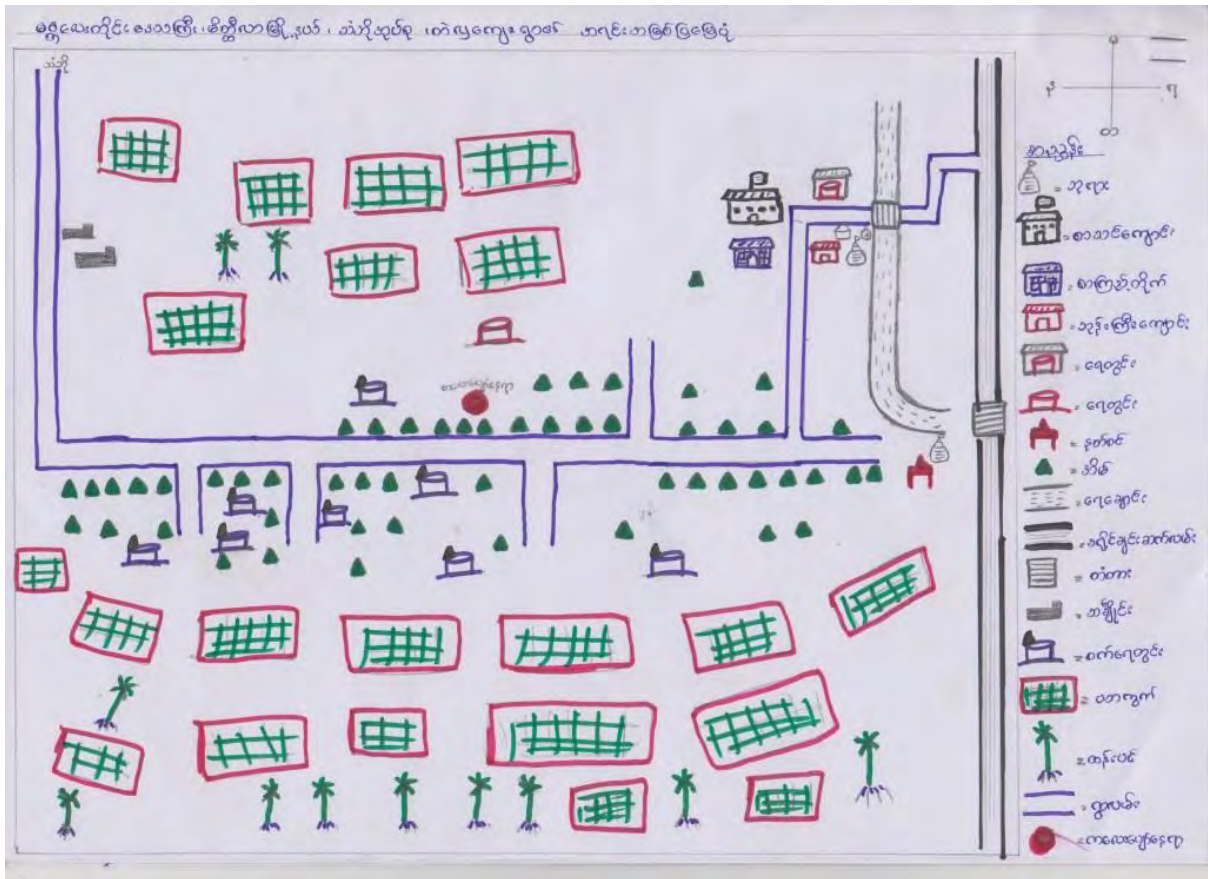
စိုက်ပျိုးရေး ရရှိမှုမှာ ကဆုန်၊ နယုန်၊ ဝါဆိုလတို့တွင်သာ လုံလောက်၍ ကျန်လများတွင် မလုံလောက်ပေ။ တော်သလင်း၊ နတ်တော်၊ ပြာသိုလတို့တွင် ဝင်ငွေပေါများသည်။ သီးနှံရိတ် သိမ်းချိန်ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ တန်ခူး၊ ကဆုန်လတို့သည် တောင်သူလုပ်ငန်းခွင် ဝင်ချိန်ဖြစ်၍ ထွက်ငွေများပါသည်။ မြေဩဇာဝယ်ယူခြင်း၊ အလုပ်သမား ငှားရခြင်း၊ မျိုးဝယ်ခြင်း စသည်လုပ်ငန်းများကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဝင်ငွေနှင့် ထွက်ငွေတူမူ မရှိပါ။

ကျေးရွာအတွင်းရှိလူများ အားလပ်သောလများမှာ တပေါင်း၊ တန်ခူးလများဖြစ်သည်။ တောင်သူလုပ်ငန်းပြီးဆုံး၍ အနားယူသော အချိန်လည်း ဖြစ်သည်။ အလုပ်များသော လများမှာ ကဆုန်၊ နယုန်လများ ဖြစ်၍ တောင်သူလုပ်ငန်း စတင်ချိန်ဖြစ်သည်။ တော်သလင်းလသည် သီးနှံရိတ်သိမ်းချိန် ဖြစ်သောကြောင့် အလုပ်ရှုပ်သည်။ တန်ဆောင်မုန်းလတွင် အလှူ၊ ကထိန်စသည့် ဘာသာရေး၊ လူမှုရေး လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ရသည်။ သောက်သုံးရေသည် ကဆုန်၊ နယုန်၊ ဝါဆို၊ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်တို့တွင် လုံလောက်၍ တန်ခူး၊ ကဆုန်လတို့တွင် အလွန်ရှားပါသည်။

ကဆုန်၊ နယုန်လတို့တွင် တောင်သူလုပ်ငန်းဝင်ရန် ထွက်ငွေများသောကြောင့် စားဝတ် နေရေး ကြပ်တည်းသည်။ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်၊ နတ်တော်လတို့တွင် သီးနှံပေါသော ကြောင့် စားဝတ်နေရေး ပြေလည်ပါသည်။

တန်ခူး၊ ကဆုန်လတို့တွင် တဲလုကျေးရွာ၌ လေထန်ခြင်းကို နှစ်စဉ်ကြုံရသည်။ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်၊ တန်ခူး၊ တပေါင်းတို့တွင် အပူလွန်ကဲခြင်း၊ ပြာသို၊ တပို့တွဲတို့တွင် အအေး လွန်ကဲခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ရသည်။

၃.၃ အရင်းအမြစ်ပြု/ဘေးအန္တရာယ်ပြု/ထိခိုက်လွယ်မှုပြမြေပုံ (မြေပုံ၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

အရင်းမြစ်ပြုဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

တဲလုကျေးရွာသည် မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ သံဘိုကျေးရွာအုပ်စု တည်ရှိသည်။ မိတ္ထီလာမြို့ အနောက်ဘက် (၂၆)မိုင်အကွာ၊ မိတ္ထီလာ+မလိုင်+နတ်မောက်လမ်းနှင့် (၄)ဖာလုံခန့် အကွာတွင် တည်ရှိသည် အိမ်ခြေ(၅၂)ခန့်ရှိသည်။ လူဦးရေမှာ ကျား(၁၃၂)၊ မ(၁၅၄)ဦး ရှိသည်။ ကျေးရွာ၏ အကျယ်အဝန်းမှာ ပတ်ပတ်လည်လည်(၁၅)ဧကခန့်ရှိသည်။ အိမ်အမျိုးအစားများမှာ သွပ်မိုး၊ ထရံကာ(၃၉)အိမ်၊ တိုက်(၁၃)အိမ် ဖြစ်သည်။ ထိခိုက်လွယ်သော အိမ်ထောင်စုများမှာ အမျိုးသမီး(၉)ဦး၊ လက်လုပ်လက်စား(၁၃)ဦး၊ မသန်စွမ်း (၁)ဦးတို့ဖြစ်ပါသည်။

တဲလုကျေးရွာတွင် ဘုန်းတော်ကြီးသင် မူလတန်းကျောင်း(၁)ကျောင်း ရှိသည်။ ကျောင်း သည် ရွာမြောက်ဘက် ဘုန်းကြီးကျောင်းအတွင်း တည်ရှိသည်။ အဆောင်(၁)ဆောင်သာ ရှိသည်။ ဆရာမ(၁)ဦး၊ ဘုန်းတော်ကြီး(၁)ဦးတို့မှ သင်ကြားပေးသည်။ ကျောင်းသား/သူ(၄၅)ဦးရှိသည်။ ယင်လုံအိမ်သာ (၂)ခန်းတွဲ (၁)လုံးရှိသည်။ သင်ထောက်ကူပစ္စည်း မပြည့်စုံပါ။ စာသင်ကြောင်း ရှေ့တွင် စာကြည့်တိုက်ရှိသည်။ အလယ်တန်း နောက်(၁)မိုင်ခန့်ဝေးသော သံဘိုသို့ သွားရောက်

သင်ကြားရသည်။ အထက်တန်းပညာကို (၆)မိုင်ခန့်ဝေးသော သံဘိုသို့ သွားရောက် သင်ကြားရသည်။

ကျန်းမာရေး ဆေးပေးခန်း မရှိပေ။ ရွာနှင့် (၁)မိုင်ခန့်ဝေးသော သံဘိုကျေးလက် ဆေးပေး ခန်းရှိသည်။ ဆေးပေးခန်းမှ ကာကွယ်ဆေးထိုး/တိုက်ခြင်းများကို လာရောက်ပြုလုပ်ပေးသည်။ အရေးပေါ်ကိစ္စ ကြုံလာလျှင် (၆)မိုင်ခန့်ဝေးသော ဆယ်တို တိုက်နယ်ဆေးခန်း၊ မိတ္ထီလာ ပြည်သူ့ဆေးရုံသို့ ကုသရပါသည်။ ကျန်းမာရေးရုံပုံငွေ သီးသန့် မရှိပါ။ အိမ်တိုင်းတွင် ယင်လုံ အိမ်သာ မရှိပါ။

သောက်သုံးရေတွင်း (၃)တွင်း ရှိသည်။ (၁)တွင်းသာ သောက်နိုင်သည်။ (၂)တွင်းမှာ ရေငံသောကြောင့် သုံးရေသာ ရရှိသည်။ သောက်ရေတွင်းမှာ ရွာမြောက်ဘက်တွင် တည်ရှိသည်။ သုံးရေတွင်းများမှာ ရွာလယ်တွင် တစ်တွင်း ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် (၁)တွင်းတို့ဖြစ်သည်။ သောက်သုံးရေ ရှားပါသည်။ တစ်နှစ်ပတ်လုံး လုံလောက်မှု မရှိပါ။ သုံးရေကို အရှေ့ဘက် ချောင်း ထဲမှလည်း ရနိုင်ပါသည်။

တဲလှကျေးရွာသည် ခရိုင်ချင်းဆက်လမ်းနှင့် ဆက်ထားသော လမ်းမှာ မိုးတွင်းတွင် သွားလာရေး ခက်ခဲပါသည်။ အရေးပေါ် အခြေအနေတွင် သံဘိုကျေးရွာမှ ပတ်သွားရပါသည်။ မိုးတွင်းအခါတွင် အရှေ့ဘက်ခရိုင်ချင်းဆက်လမ်းသို့ သွားသောလမ်းမှာ မိုးရေတက်၍ သွားမရပေ။

တဲလှကျေးရွာတွင် ဘာသာရေး ကွဲပြားမှု မရှိပါ။ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ဗမာလူမျိုးများသာ သီးသန့် နေထိုင်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လူမှုရေးလုပ်ငန်းများတွင် တစ်ရွာလုံး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပါသည်။ ပဋိပက္ခ မရှိပါ။ အဓိက အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှာ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး၊ တန်းလုပ်ငန်းတို့ ဖြစ်သည်။ စိုက်ပျိုးရေးတွင် နှမ်း၊ ဝါ၊ ပဲစဉ်းငုံ၊ ထောပတ်ပဲ၊ ဝါ၊ ငရုတ်တို့ကို အဓိက စိုက်ပျိုးကြသည်။ ယာမြေဧက(၂၀၀)ခန့်ရှိသည်။ ကျေးရွာပတ်ဝန်းကျင်တွင် တည်ရှိသည်။ လယ်စိုက်သူ (၂)ဦးရှိ သည်။ စပါးကို ဝမ်းစာအတွက် စိုက်သည်။ (၆)ဧကခန့် ရှိသည်။ မွေးမြူရေးတွင် နွား၊ ကြက်၊ ဝက်၊ ဆိတ်တို့ကို မွေးမြူသည်။ (၁၅)ဦးခန့် ရှိသည်။ ထန်းလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူ(၅)ယောက် ရှိသည်။ ပန်းရံလုပ်သူ(၄)ဦးခန့်လည်း ရှိသည်။

အရောင်းအဝယ်လုပ်သူ (၂)ဦးရှိသည်။ ကုန်ခြောက်၊ ကုန်မာတို့ကို ရောင်းချသည်။ ကျေးရွာထွက် သီးနှံများကိုလည်း ထပ်ဆင့်ဝယ်ယူသည်။ ကျေးရွာအတွင်း အရင်းအမြစ်ကို တောင် သူကြီးများသာ ပိုင်ဆိုင်သည်။ လူတိုင်း လက်လှမ်းမှီ သုံးစွဲခွင့် မရှိပါ။ အရင်းအမြစ်ပေါ် တွင် လွှမ်းထားသူများ၊ ချုပ်ကိုင်ထားခြင်းများ၊ မူဝါဒ၊ ဥပဒေများ မရှိပါ။

ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်

ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်ပွားရာတွင် ခုံလုံနေရာ မရှိပေ။ ဆောက်ရန် စဉ်းစားနေပါသည်။ ရပ်ရွာ အတွင်းတွင် ကလေးများ ပျော်ရွှင်သော အပိုင်းမှာ အလယ်ပိုင်းနှင့် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတို့ ဖြစ် သည်။ ကစားရန် နေရာကျယ်ဝန်းခြင်း၊ မြေပြန့်ခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ကလေးများ အသွား နည်းသော အပိုင်းများမှာ ရွာအစွန်ပိုင်းဖြစ်သည်။ ချုံထူ၍ မြွေကိုက်ခံရမည်စိုးသောကြောင့် ဖြစ်

သည်။ ကျေးရွာမှ အရှေ့သို့ သွားလျှင် ကမ်းပါးထဲ၊ မြောက်ဘက်တွင် သံဘိုကျေးရွာတို့ ရှိပါသည်။ သစ်တောမရှိပါ။ တိရစ္ဆာန်လည်း မရှိပါ။ ရပ်ရွာအတွင်း မတူညီသော လူမျိုးများ မရှိပါ။

ထိခိုက်လွယ်မှုဆိုင်ရာ သုံးသပ်ချက်

ထိခိုက်လွယ်သော သူများမှာ ကလေးများ၊ အမျိုးသမီးများ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီးများ ဖြစ်သည်။ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်မှုကြောင့် ပြင်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းများ များပြားလာခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် ထိုင်း၊ တာချီလိတ်တို့သို့ အဓိက သွားရောက်လုပ်ကိုင်ကြသည်။ နိုင်ငံခြားဝင်ငွေရသည်။ ထိခိုက်လွယ်သောသူများသည် အရင်းအမြစ်ကို လက်လှမ်းမှီ သုံးစွဲခွင့် မရှိပါ။

၃.၄ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများဆန်းစစ်ခြင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ပိုင်ဆိုင်မှုများ		အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ပိုင်ဆိုင်မှုများက ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်ချိန်နှင့် ဖိစီးမှုများ ရှိနေချိန် နိုင်သလဲ၊ ဘယ်လိုကူညီနိုင်သလဲ?	အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းများ အပေါ် ဘေးအန္တရာယ်များ ဘယ်လို ကျရောက်နိုင်သလဲ	ဘယ်လိုအချိန်ဘေးအန္တရာယ်တွေ ဖြစ်နိုင်သလဲ? ပိုင်ဆိုင်မှုများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများကို ဘယ်လိုကာကွယ်နိုင်မလဲ?	ရပ်ရွာအတွင်း ရွေးချယ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးရရှိနိုင်သလား? (တစ်ခြား) အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလိုက်လျောညီထွေမှု ရှိသော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း
စိုက်ပျိုးရေး	နှမ်း	ဆီကြိတ်ရောင်း၊ ဝမ်းစာအတွက် စားသောက်ရန် ရောင်းချ၊ အရေးပေါ် ကျန်းမာရေး အခြေအနေတွင် အလွယ်တကူ ရောင်းချနိုင်	မိုးများ၊ ရိုးမဲထိုးတယ်၊ အဖိုပင်များ၊ မိုးခေါင်၊ နှမ်းသိမ်းချိန် မိုးများ	စနစ်တကျ သိုလှောင်၊ အိတ်(သို့)ပုတ်တို့နှင့် စနစ်တကျ သိမ်းဆည်း	မြေပြောင်းစိုက်
	ပဲစဉ်းငုံ	ဝမ်းစာအတွက် အကုန်ရောင်းချ မျိုးသာချန်ထား	မိုးခေါင်ခြင်း၊ ပိုးစိမ်းကျခြင်း	သိုလှောင်မထားပါ၊ ပိုးကျသောအခါ ဆေးမှုန့်ပါတပုပ်	ပဲစဉ်းငုံ သက်ရင့်မျိုးကို ပြောင်းစိုက်လ
	ဝါ	ဝမ်းစာအတွက် ရောင်းချ (မျိုးသာချန်)	ရွက်လိပ်ပိုး၊ သီးလုံးဖောက်ပိုး	ဆေးဖျန်း(၁၀)ရက် တင်ဒါဖျန်း(၄)ခါဖျန်း	ချဉ်ချဉ်ရှည်ဝါ(ဒေသမျိုးကို ပြန်စိုက်လာ)
	ပဲ(ထောပတ်)	ဝမ်းစာအတွက် ရောင်းချ (မျိုးသာချန်)	ဝါခေါင်စိုက်ရင် နောက်ကျရင် အစောင့်ထဲပိုးဝင်	ဆေးဖျန်း(သီးကင်းဝင်စ အချိန်တွင်)	
မွေးမြူရေး	နွား	အရေးပေါ်အတွင်း ငွေ အလွယ်ရ၊ စားပတ်နေရေးအတွက်ရောင်း	ခွာနာ၊ လျှာနာ၊ ပေါင်ပုတ်လက်ပုတ်	တိမွေးကုနှင့် ဆက်သွယ်/ အဆောက်အဦ သီးသန့်နှင့်ထား၊ အစားအစာ စနစ်တကျ သိုလှောင်	
	ဂက်	အရေးပေါ် အခြေအနေတွင် ငွေအလွယ်ရ၊ စားပတ်နေရေးအတွက် အဆင်ပြေ ရောင်း	ပဲရောဂါကျ	တိမွေးကုနှင့် ဆက်သွယ်၊ အဆောက်အဦ သီးသန့်ထားတယ်	
ပစ္စည်းဥစ္စာ ပိုင်ဆိုင်မှု	ဆိုင်ကယ်၊ လှည်း	အရေးပေါ် အခြေအနေတွင် အလွယ်တကူ အသုံးပြုနိုင်	မိုးတွင်အခါ ခက်ခဲ	အဆောက်အဦ သီးသန့်နှင့် မထားရှိ	ကားဝယ်ရန်ရှိ

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

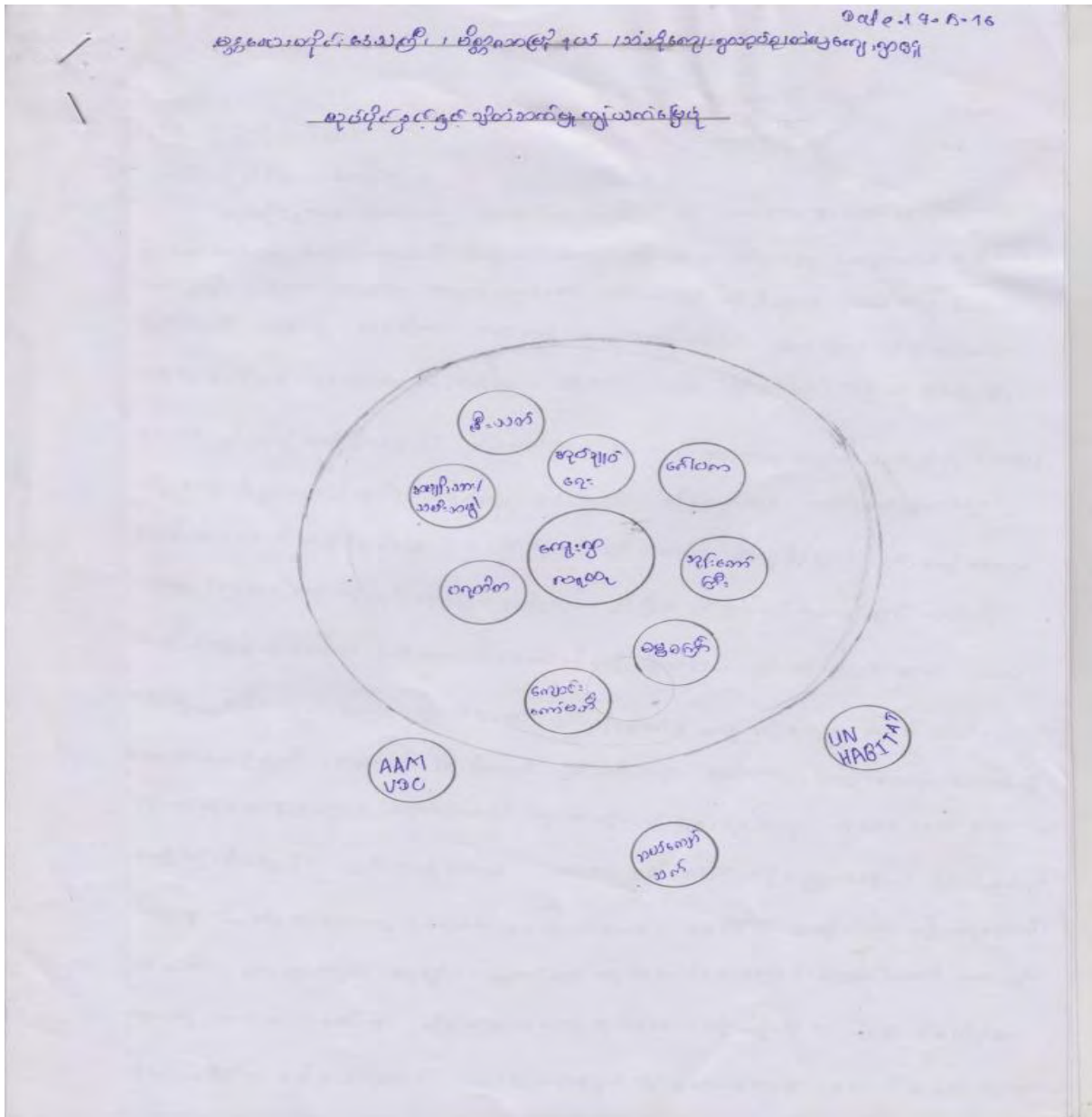
တဲလုကျေးရွာ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ဆန်းစစ်မှုဇယားရေးဆွဲခြင်းကို (၈:၁၅)မှာ စတင်ပါတယ်။ ဦးစွာ မအေးမြတ်နိုင်မှ BRACED အကြောင်းကို မိတ်ဆက်လျှင် ပြပါတယ်။ ထို့နောက် ဇယားကို ဦးဆောင်သူမှ ရှင်းပြပါတယ်။ ထို့နောက် ဇယားကို စတင် ရေးဆွဲပါတယ်။ နှမ်းကို ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ချိန်နှင့် ကျရောက်ပြီး ဘယ်လို အသုံးပြုသလဲမေးရာ ဆီကြိတ် ရောင်းကြောင်း၊ စားဝတ်နေရေးအတွက် ရောင်းချရကြောင်း၊ အလွယ်တကူ ရောင်းချနိုင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်လို အန္တရာယ်တွေ ကျသလဲမေးရာ မိုးများခြင်း၊ ရိုးမဲထိုးခြင်း၊ အမိုးများခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်းတို့ ကြုံရကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်လိုကာကွယ် ထိန်းသိမ်းသလဲမေးရာ စနစ်တကျ သိုလှောင်ထားကြောင်း၊ မြေပဲ၊ ပြောင်းစိုက်ကြကြောင်း ပြောပါတယ်။ ပဲစဉ်းငုံအတွက် မေးရာ ဝမ်းစာအတွက် အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်း၊ ပိုးကျခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ရကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်လိုကာကွယ် ထိန်းသိမ်းသလဲမေးရာ မိုးကျသောအခါ ဆေးဖျန်းကြကြောင်း၊ သိမ်းဆည်းလျှင် ဆေးခတ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ပဲစဉ်းငုံသက်ရင့်မျိုးကို စိုက်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဝါကို မေးရာ ဝမ်းစာအတွက် အကုန်ရောင်းချကြောင်း၊ အလွယ်တကူ ရောင်းချစားသောက်ရကြောင်း ပြောပါတယ်။ ရွက်လိပ်ပိုး၊ သီးလုံးဖောက်ပိုးတို့ကို ကြုံကြောင်း၊ ဆေးဖျန်းရကြောင်း ပြောပါတယ်။ တစ်ခါ ဖျန်းဆယ်ရက်၊ (၄)ခါဖျန်းရကြောင်း ပြောပါတယ်။ ပဲထောပတ်ကို ဆက်မေးရာ ဝမ်းစာအတွက် ရောင်းချရကြောင်း ပြောပါတယ်။ ရောဂါတွေ ကျရောက်မှုကို မေးရာ စိုက်တာနောက်ကျခြင်း၊ အတောင့်ထဲပိုးဝင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်လို ကာကွယ်သလဲမေးရာ အပွင့်(သို့)သီးကင်းစင်ချိန်တွင် ဆေးဖျန်းကာကွယ်ရကြောင်း ပြောပါတယ်။ စိုက်ပျိုးရေးပြီး၍ မွေးမြူရေးကိုမေးရာ နွား၊ ဝက်တို့ကို မွေးကြောင်း၊ နွားကို မေးရာ စားဝတ်နေရေးအတွက် ရောင်းချရကြောင်း၊ အရေးပေါ် အခြေအနေတွင် ငွေရလွယ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်လို အန္တရာယ်တွေကျသလဲမေးရာ ရွာနာ၊ လျှာနာ၊ ပေါင်ပုတ်လက်ပုတ် ရောဂါများကျရောက်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ တိမွေးကုနှင့် ဆက်သွယ်ကြောင်း အဆောက်အဦ သီးသန့်နှင့် ထားရှိကြောင်း၊ အစားအစာ သီးသန့်ထားရှိကြောင်း ပြောပါတယ်။ စက်ကို ဆက်မေးရာ စားဝတ်နေရေးအတွက် အဆင်ပြေကြောင်း၊ ပဲရောဂါ ကူးရောက်တတ်ကြောင်း၊ တိမွေးကုနှင့် ဆက်သွယ်ထားကြောင်း၊ အဆောက်အဦ သီးသန့်ထားရှိထားကြောင်း၊ ပြောပါတယ်။ ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှုကို မေးရာ ဆိုင်ကယ်၊ လှည်းတို့ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း၊ အရေးပေါ် အခြေအနေတို့တွင် အလွယ်တကူ အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း မိုးတွင်းအခါ အသုံးပြုရန် ခက်ခဲကြောင်း၊ အဆောက်အဦသီးသန့်နှင့် ထားရှိကြောင်းပြော၍ (၉:၃၀)တွင် အစည်းအဝေးကို ရုတ်သိမ်းခဲ့ပါသည်။

လှည်းနှင့် မော်တော်ဆိုင်ကယ်တို့သည်လည်း အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပိုင်ဆိုင်မှုများ ဖြစ်ပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်ချိန်တွင် ပစ္စည်းများအလွယ်တကူ ပို့နိုင်ခြင်း၊ ကျန်းမာရေးဆေးပေးခန်းသို့ အလွယ်တကူပို့နိုင် ခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ခြင်းကြောင့် လမ်းများပျက်စီးခြင်း၊ သွားလာရခက်ခဲခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ လုံခြုံသောနေရာသို့ အလွယ်တကူ ပို့နိုင်ခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ တားဆီးသောအရာများက မိုးခေါင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အသက်မွေး

ဝမ်းကြောင်း များအတွက် မူရင်းလုပ်ငန်းများ ပြန်ပြီးလုပ်ကိုင်မယ်။ အရေးပေါ်ရန်ပုံငွေမရှိပါ။ ထိခိုက်လွယ်သောမိသားစုအတွက် သီးသန့်ရန်ပုံငွေမရှိပါ။ ဈေးသို့ အနည်းငယ် လက်လှမ်း မှီပါသည်။ အရင်းအမြစ်အနေနဲ့ ထန်းတက်ခြင်းလုပ်ငန်း အနည်းငယ် ရှိပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ပါက တစ်ရွာလုံး ကျရောက်နိုင်ပါသည်။ တစ်ရွာလုံး စည်းလုံးညီညွတ်ပါသည်။ မိုးခေါင်ခြင်း၊ အပူချိန်ပြင်းခြင်းကို မခံနိုင်ပါ။ စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများသည် ရာသီဥတုဖော်ပြန်ပါက ထိခိုက်အလွယ်ဆုံး ဖြစ်ပါသည်။

၃.၅ ရပ်ရွာအတွင်း အဖွဲ့အစည်းများ ပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြမြေပုံ

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

တဲလုကျေးရွာသည် မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ သံဘိုအုပ်စုအတွင်းတည်ရှိသည်။ တဲလုကျေးရွာ အတွင်း တည်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများမှာ ဘုန်းတော်ကြီး၊ ဂေါပက၊ ကျောင်းကော်မတီ၊ အမျိုးသား၊ သမီး၊ ဓမ္မစင်္ကြာ၊ ပရဟိတ၊ မီးသတ်၊ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့တို့ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာပြင်ပရှိအဖွဲ့များမှာ AAM၊ ဆယ်ကျော်သက်၊ UNHABITIT အဖွဲ့တို့ဖြစ်သည်။

ဘုန်းတော်ကြီးသည် သာရေးနာရေးနှင့် ဘာသာရေးလုပ်ငန်းများကို အဓိက လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ဂေါပကအဖွဲ့သည် သာရေးနာရေး၊ ဘာသာရေးနှင့် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း ဝေယျာဝစ္စလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ကျောင်းကော်မတီသည် ပညာရေးလုပ်ငန်း များလုပ်ကိုင်ခြင်း၊ စာသင်ကျောင်းဝေယျာဝစ္စ လုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်ကြသည်။ ဓမ္မစင်္ကြာရွတ်ခြင်း၊ ထိုအပြင် ကျေးရွာမှ ပြင်ပသို့ ထွက်သွားသော လူများထံမှ အလှူငွေကောက်ခံပြီး ကျေးရွာ၏ လိုအပ်ချက်များကို ကူညီခြင်းများ ပြုလုပ်ပါသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့သည် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေး၊ ဘာသာရေး၊ သာရေးနာရေး၊ ထမင်းကျွေးခြင်းတို့ကို လုပ်ကိုင်ကြသည်။

ကျေးရွာအပြင်ရှိအဖွဲ့များလုပ်ဆောင်မှုမှာ UNHABITIT အဖွဲ့သည် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ သောက်သုံးရေအတွက် အဓိက လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာ အတွင်းသောက်ရေတွင်းတူးခြင်း၊ ရေစစ်အိုးများ၊ ပြုလုပ်ပေးခြင်းများရှိသည်။ သို့သော် ယခုအချိန် တွင် မရှိတော့ပါ။ AAM သည် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် စတင်ပြီးစီမံကိန်းလုပ်ဆောင်ကြသည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလူငယ်ထားရှိသောကြောင့် စီမံကိန်းများကိုလုပ်ကိုင်နိုင်သည်။ ကျေးရွာစာအုပ်ပြုလုပ်ခြင်း များ ပြုလုပ်ကြသည်။ ဆယ်ကျော်သက်အဖွဲ့သည် ကျေးရွာလမ်းများ ပြုပြင်ခြင်း အမှိုက် ကောက်ခြင်းစသည်တို့ကို လုပ်ဆောင်ကြသည်။

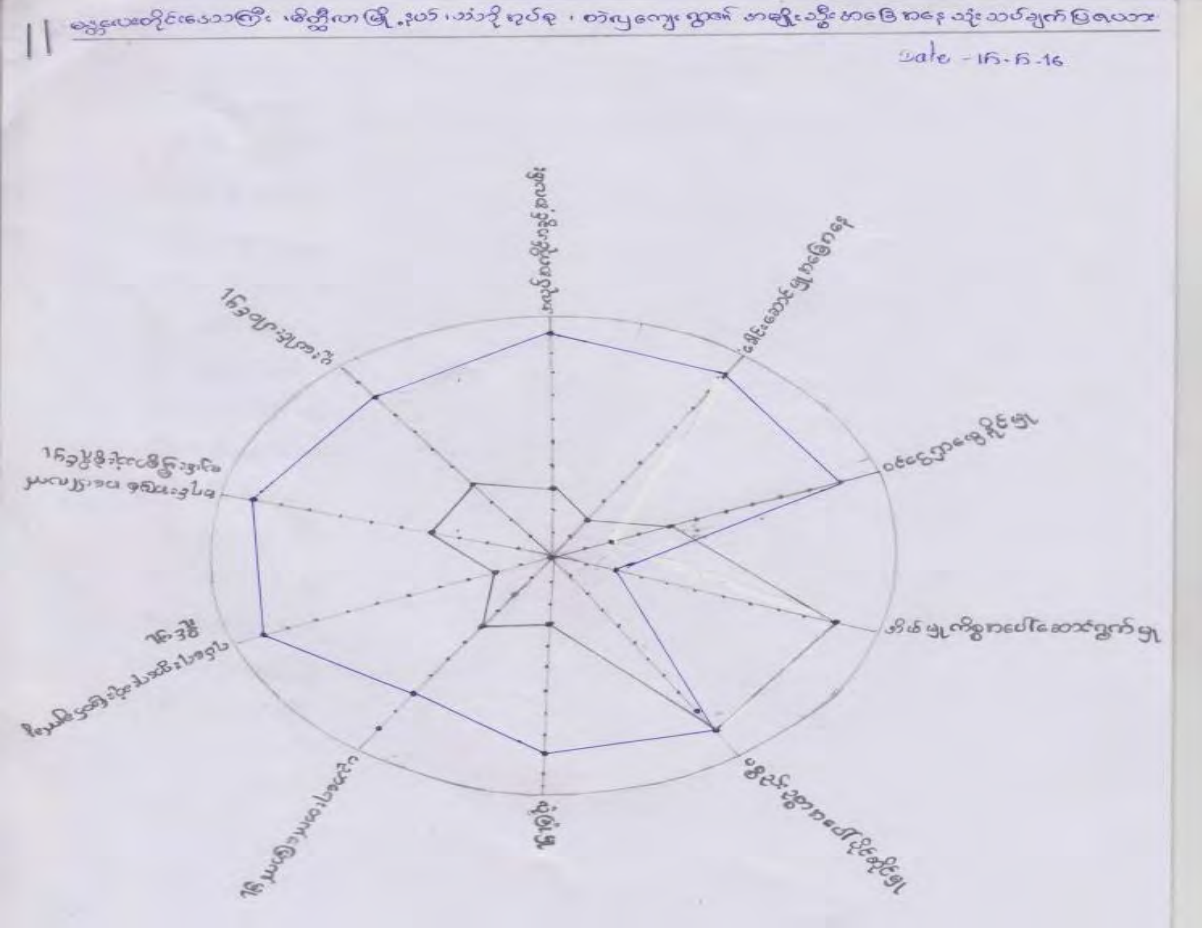
ထိုအဖွဲ့များထဲတွင် အုပ်ချုပ်ရေး၊ ပရဟိတ၊ AAM၊ ဆယ်ကျော်သက်၊ UNHABITAT အဖွဲ့တို့ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာအတွင်း အရေးကြီးသော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဘုန်းတော်ကြီးတို့ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာအတွင်း ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများကို ဦးတည်ရေး ဆွဲသည့်စီမံကိန်းများ မရှိပါ။

ပါဝင်ပတ်သက်သူများဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း (Stakeholders analysis)

ပါဝင်ပတ်သက်သူများ	အဓိကတာဝန်များ
ရပ်ရွာအတွင်းအဖွဲ့အစည်း	
ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး	ကျေးရွာအတွင်းရှိ အုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊ စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးကိစ္စများ၊ ဥပဒေနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ကိစ္စများအတွက် မြို့နယ်အဆင့် ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် တိုက်ရိုက် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်။
ဂေါပက	ဘာသာရေးနှင့်သက်ဆိုင်သော လုပ်ငန်းကိစ္စအပေါ်ကို ဂေါပကအဖွဲ့ကလုပ်ဆောင်ရန် တာဝန်ရှိပါသည်။

အမျိုးသား/သမီးအဖွဲ့	အမျိုးသား/သမီးအဖွဲ့များသည်သည် ရပ်ရွာအတွင်း မင်္ဂလာပွဲများ၊ ရှင်ပြုပွဲများ၊ ဘုရားပွဲတော်များစသည့် ရာသီ အလိုက်ကျင်းပသောပွဲတော်များတွင် ကျွေးမွေးတည်ခင်းညှိခံရေး ကိစ္စရပ်များကိုတာဝန်ယူလုပ်ကိုင်ပေးနိုင်ရန်၊(လူပျိုအပျို အဖွဲ့ကို ရပ်ရွာရပ်မိရပ်ဖအဖွဲ့နှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြပါသည်။)
မီးသတ်အဖွဲ့	ကျေးရွာတွင်းတွင် မီးဘေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး အိမ်တိုင်းကို လိုက်လံစစ်ဆေးခြင်းများပြုလုပ်ပါသည်။
ဓမ္မစကြာအဖွဲ့	အပတ်စဉ် ဥပုသ်နေ့တိုင်း ဓမ္မစကြာရွတ်ဖတ်ပူဇော်ပါသည်။
ဘုန်းတော်ကြီး	ဘာသာရေးနှင့်ပတ်သက်သောသာသနာရေးရာကိစ္စအဝဝကို ဆောင်ရွက်ပါသည်။
ပရဟိတအဖွဲ့	ရပ်ရွာအတွင်းတွင် လူမှုအရေးကိစ္စအဝဝကို လုပ်ဆောင်ကူညီပါသည်။
ကျောင်းကော်မတီ	ပညာရေးအခန့်ကုန်များကို ကျောင်းကော်မတီမှ လုပ်ဆောင်ပါသည်။
ဆယ်ကျော်သက်	ဆယ်ကျော်သက်လူငယ်များသဆယ်ကျော်သက်အခန်းကဏ္ဍမြှင့်တင်ရေးနှင့်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ပါသည်။
အက်ရှင်အဖွဲ့မြန်မာ	ကျေးရွာလူထုဆင်းရဲမှုလျော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို အဓိကထားလုပ်ဆောင်ပါသည်။
UN Hubbit	ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းကိုလုပ်ဆောင်နေပါသည်။

၃.၆ ကျား၊ မ ရေးရာ ကွန်ယက်ပြ မြေပုံ ဆန်းစစ်ခြင်း

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

တဲလုကျေးရွာသည် မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ သံဘိုကျေးရွာအတွင်း တည်ရှိသည်။ တဲလုကျေးရွာ၏ အမျိုးသမီး ပူးပေါင်းပါဝင်မှုမှာ (၁၀%)ဖြစ်ပြီး အမျိုးသားများမှာ (၄၀%)ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများထက် ပူးပေါင်းပါဝင်မှု နည်းရခြင်းမှာ အိမ်မှုကိစ္စများတွင် လုပ်ကိုင်ရသောကြောင့် ပြောပါတယ်။

အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းတွင် အမျိုးသမီးများက (၃၀%)ဖြစ်ပြီး၊ အမျိုးသားများမှာ (၉၀%)ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများထက် အလုပ်အကိုင် နည်းပါးသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ကျား/မ ခွဲခြားထားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ခေါင်းဆောင်မှု အခြေအနေတွင် အမျိုးသမီး(၂၀%)၊ အမျိုးသား(၁၀၀%)တို့ ဖြစ်ပါသည်။ အကြောင်းမှာ အမျိုးသမီးများသည် ပြောရဲဆိုရဲ နည်းပါးခြင်း၊ နေရာ မရခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဝင်ငွေ ရှာဖွေနိုင်မှုတွင် အမျိုးသမီးများက (၄၀%)၊ အမျိုးသားများက(၁၀၀%) ဖြစ်ပါသည်။ အကြောင်းမှာ အမျိုးသမီးများသည် ဝင်ငွေမရသော အိမ်မှုကိစ္စများတွင်သာ လုပ်ကိုင်ရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

အိမ်မှုကိစ္စလုပ်ငန်းများအပေါ် ဆောင်ရွက်မှုတွင် အမျိုးသမီး(၁၀၀%)၊ အမျိုးသား(၂၀%) ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးများသည် မီးဖိုချောင်ကိစ္စများကို လုပ်ကိုင်ရခြင်း၊ သားသမီးများကို ထိန်းကျောင်းရခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်သည်။

ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှုတွင် အမျိုးသား/သမီးတန်းတူ (၈၀%)ရရှိသည်။ လုံခြုံမှုတွင် အမျိုးသား(၁၀၀%)၊ အမျိုးသမီး(၂၀%)တို့ဖြစ်သည်။ ကွာခြားခြင်းမှာ အန္တရာယ်ကျရောက်ခြင်း၊ ပြင်ပသို့ အသွားနည်းခြင်း၊ အတွေ့အကြုံဗဟုသုတနည်းပါးခြင်း၊ တစ်ယောက်တည်း ခရီး မသွားရဲခြင်း၊ ညအချိန် အပြင်မသွားရဲခြင်း စသည်တို့ ကြုံတွေ့ရသည်။

ပညာတတ်မြောက်မှုတွင် အမျိုးသမီး(၄၀%)၊ အမျိုးသား(၈၀%)တို့ ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးအစားများထက် နည်းရခြင်းမှာ ရှေးရိုးစွဲအယူအဆများကို လက်ခံကျင့်သုံး၍ အမျိုးသားများကို ဦးစားပေးသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုနှင့် လုပ်ကိုင်နိုင်မှု နည်းပါးသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ရပ်ရေးရွာရေးအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှုတွင် အမျိုးသမီး(၂၀%)၊ အမျိုးသား(၁၀၀%) ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးများသည် ဆုံးဖြတ်ချက်ရာတွင် အမျိုးသားများကို ဦးစားပေးသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် အမျိုးသမီးများ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အမျိုးသားများက လက်မခံသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ပြဿနာများမှာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှုတွင် ပါဝင်ခွင့် မရခြင်းနှင့် နေရာမပေးခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ရသည်။

အရင်းအမြစ်အပေါ် လက်လှမ်းမီ သုံးစွဲနိုင်မှုတွင် အမျိုးသမီးများမှ (၄၀%)ဖြစ်၍ အမျိုးသားများမှာ (၁၀၀%)ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးများသည် အသိပညာနည်းပါးခြင်း၊ အတွေ့အကြုံ ဗဟုသုတ နည်းပါးခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အဓိက အကြောင်းအရင်းမှာ ပြင်ပသို့ သွားလာမှုနည်းပါးခြင်း၊ နည်းပညာများ မသိရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အလုပ်အကိုင် ရှားပါးခြင်းတို့ ကြုံတွေ့ရသည်။

၃.၇ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများ စွမ်းဆောင်ရည်ကိုခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း

တဲလုကျေးရွာအတွင်းရှိ လူထုများသည် ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ကြုံတွေ့လာလျှင် ကြိုတင်ပြင်ဆင် မှအနည်းသာရှိပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်ကလည်း တစ်ခါတစ်ရံမှ ကျရောက်သောကြောင့် သတိမပြုမိကြပါ။ ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်ပြီးမှသာ ပြန်လည်ထူထောင်ပြီး နောက်ထပ်မံမဖြစ်အောင် ပိုင်းဝန်းပြင်ဆင်ကြပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်လို့ ပျက်စီးမှုရှိသော်လည်း ရွာသူ/သားအားလုံး ပိုင်းဝန်းပြင်ဆင်ပေးလေ့ရှိကြပါသည်။

ရာသီဥတု လွန်ကဲမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များကို လိုက်လျောညီထွေနေ ထိုင်မှနည်းပါးပါသည်။ ရာသီဥတု လွန်ကဲမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုမှာလည်း နည်းကြပါသည်။ အပူလွန်ကဲလျှင် နေပူသို့မထွက်ခြင်းနှင့် အေးသောနေရာများတွင်သာ နေထိုင်လေ့ရှိပါသည်။ အထောက်အကူဖြစ်စေသည့်ဒေသတွင်း၊ ရိုးရာဗဟုသုတ များမှာ ဖားအော်ခြင်း၊ ပုရွတ်ဆိတ်ဥသယ်ခြင်း၊ အတောင်များနှင့် ပျံသန်းခြင်းဟု ရွာသူ၊ သားအားလုံးမှ ပြောပြခဲ့ ပါသည်။ ရာသီဥတု လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်မှုကို အတတ်နိုင်ဆုံးကြိုတင်နေထိုင်ရန်နှင့် လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်ဖို့ အစီအစဉ်တွင် ပါဝင်ရန် ဆန္ဒရှိပါသည်။

ရာသီဥတု လွန်ကဲမှုအခြေအနေများအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုမှာ မပုပ်သိုးသည့် အစားအစာများကို သိုလှောင်ထားခြင်းမှာ ဆန်၊ ဆီ၊ ကြက်သွန်နီ၊ ခရမ်းချဉ်သီးနှင့် ငါးပိငါးခြောက်တို့ကို ဝယ်ထားလေ့ရှိပါသည်။

မိမိတို့နေအိမ် အဆောက်အအုံတွေကို လုံခြုံအောင် ပြုလုပ်ကြပါသည်။ ရပ်ရွာအဖွဲ့ဝင်များ အနေဖြင့် အမျိုး သားအမျိုးသမီး၊ ကလေး၊ သက်ကြီးရွယ်အို၊ မသန်စွမ်းတို့ရှိသည့်အနက်မှ ရွာတွင် ခွဲတန်းအဖြစ် အဆင့်(၃)ဆင့် ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားပါသည်။ ၎င်းတို့အနက်မှ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ကြုံတွေ့လာလျှင် များသောအားဖြင့် ထိခိုက်သူမှာ အဆင့်(၃)တို့သည် အဓိကထိခိုက်လွယ်သူထဲမှာ ရောက်ရှိနေကြရပါသည်။

သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ဖြစ်လာလျှင် ကြိုတင်ကာကွယ်ပြီး နေထိုင်ဖို့နှင့် ပြင်ဆင်ထားရန် ရေဒီယိုသတင်းမှတစ်ဆင့် ကြားသိရခြင်း၊ တီဗွီထဲမှ တစ်ဆင့်နှင့် ကလေးများထဲမှလည်း သိရှိရပါသည်။ ထို့အပြင် ဖုန်းများမှတစ်ဆင့် မက်ဆေ့ဒ်များပို့ခြင်း၊ အချင်းချင်းဖုန်း ပြောခြင်းတို့မှလည်း ရာသီဥတုနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက် အလက်များကို ရရှိပါသည်။ ရာသီဥတုနှင့် ပတ်သက်သော အသိပညာများကို Action Aid Myanmar မှ လာရောက်ပြီး ရာသီဥတုနှင့်လိုက်လျောညီထွေစွာ နေနိုင်ရန် အသိပညာပေးခြင်းတို့လည်း သတင်းအချက် အလက်များကို ရရှိပါသည်။

၃.၈ ကလေးသူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ

ကလေးများကြုံတွေ့ရသော အခြေအနေများ	ဖြစ်ရသည့်အကြောင်းရင်းများနှင့် အကျိုးဆက်များ	ဖြေရှင်းနိုင်သည့် နည်းလမ်းများ
ကိုယ်ကာယပိုင်းဆိုင်ရာအန္တရာယ်များ	မတန်မဆအလုပ်ခိုင်းခြင်း၊ ရိုက်နှက်ခြင်း၊ စိတ်ဖိစီးမှုများခြင်း၊ အလုပ်ကြမ်းများ လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ အလုပ်ချိန်များခြင်း	အလုပ်ချိန်လျော့ပေးခြင်း၊ နိုင်ရာတာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်ခြင်း
လူမှုရေးဆိုင်ရာအိမ်တွင်းအန္တရာယ်များ	လူကြီးများမှ မတန်တဆအလုပ်ခိုင်းခြင်း၊ မိဘများမှ ရိုက်နှက်၍ အလုပ်ခိုင်းခြင်း၊ ငေါက်ခြင်းကြောင့် စိတ်ဖိစီးမှုများခြင်း၊ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုများခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။	လူမှုရေးလုပ်ငန်းတွင် လူကြီးများမှ ကလေးနှင့် တန်ရာအလုပ်ကိုခွဲဝေပေးခြင်း၊ ရိုက်နှက်၊ ဖိနှိပ်၊ ငေါက်ငန်းခြင်းမှ လျော့ပေးခြင်းတို့ဖြစ်သည်။
ရပ်ရေးရွာရေးတွင်ပါဝင်ခြင်း	မိဘများမှ စားဝတ်နေရေးအတွက် အချိန်ပေးနေရသောကြောင့် အချို့ တာဝန်များကို ကလေးအား တန်အောင် ခိုင်းခြင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။	ရပ်ရေးရွာရေးပွဲတော်များတွင် ကလေးများ ပါဝင် လိုပါက နိုင်သည့်တာဝန်ကိုခွဲပေးရန်သာဖြစ် သည်။
စားဝတ်နေရေး အခက်အခဲများ	စားဝတ်နေရေးအခက်အခဲများတွင် မိဘ များမှ ဆင်းရဲသောကြောင့် ပြည့်စုံသော အစာအာဟာရ မရရှိခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။	မိဘတွေ့အနေနဲ့ ပြည့်စုံလုံလောက်သော အစာ အာဟာရကို တိုက်ကျွေးရန်ဖြစ်သည်။
ပညာရေးဆိုင်ရာ အခက်အခဲပြဿနာများ	ပညာရေးတွင် မူလတန်းမှ အလယ်တန်း ထိ တက်ရောက်သူမှာ များပြားပြီး အထက်တန်းသို့ရောက်လျှင် တက်ရောက်သူနည်းပါးသွားပါသည်။ မိဘမှ ငွေမတတ်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။	အတတ်နိုင်ဆုံးကြိုးစားထားပါသော် လည်း ကလေးဘက်မှ စိတ်ဝင်စားမှု နည်းနိုင်သည်။
ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်နိုင်မှုများ	မိုးရွာလျှင်လမ်းလျှော်ခြင်း၊ ချောင်းရေ လာခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ အပူလွန်ကဲခြင်း ကြောင့် မိုးသီးကျခြင်း၊ မုန်တိုင်းတိုက်ခြင်းတို့တွင် ခိုလှုံရန် ခိုင်ခံ့ သော အဆောက်အဦး မရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါ သည်။	မိဘမှ မျက်ချေမပျက် ပြုစု စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ခိုင်ခန့်သော အဆောက်အဦး ဆောက်ထားရန် သိရှိရပါသည်။

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ မိတ်ဆက်စကားပြော၍ ကလေးများအား မိမိတို့တွင် ရှိသော ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဖြစ်သော ရှင်၊ ဖွံ့၊ ကာ၊ ပါ အကြောင်း ပြောပြပါသည်။ ရှင်ဆိုတာ ကတော့ ရှင်သန်ခွင့်၊ ဖွံ့-ဖွံ့၊ ပြီးခွင့်၊ ကာ-ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခွင့်နှင့် ပါ-ပါဝင်ခွင့် ဟူ၍ ရှင်းပြပါ သည်။ ကလေးငယ်များတွင်ရှိသော အခွင့်အရေးများအား ပြောပြ၍ ကလေးများနှင့် အပြန်အလှန် ဆက်လက်၍ ဆွေးနွေးပါသည်။

ဘေးအန္တရာယ် တခုခု ကျရောက်လာမယ်ဆိုရင် ကလေးတွေမှာ ဘယ်လို အခက်အခဲ တွေ ရှိမလဲ၊ ဘယ်လိုအခွင့်အရေးတွေ ဆုံးရှုံးမလဲဟု (ဥပမာ-လေအပြင်းအထန် တိုက်မယ်ဆိုရင်) ဦးဆောင်သူမှ မေးပါသည်။ ထိုအခါ ကလေးများမှ ကျန်းမာရေး ထိခိုက်မယ်၊ ကျန်းမာရေး

ချို့ယွင်းလာတဲ့အတွက် သူတို့ရဲ့ ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုတာ နှောင့်နှေးလာမယ်၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု အနည်းငယ်သာ ရရှိမယ်၊ ခန္ဓာကိုယ် ဖွံ့ဖြိုးမှု နှောင့်နှေးမယ်၊ ကျေးရွာအတွက် မိသားစုအတွက် ပါဝင်မှုနည်းပါးလာမယ်ဟု ကလေးများမှ ပြောပြပါသည်။ အန္တရာယ် တစ်ခုခု ကျရောက်မယ်ဆိုရင် အခွင့်အရေးတွေကတော့ ဆုံးရှုံးမှုရှိတယ်ဟုလည်း ပြောပြပါသည်။

ကလေးငယ်များ ဘာလိုချင်တာလဲ (ဥပမာ-မုန့်၊ သောက်ရေ၊ နေအိမ်၊ ပညာရေး၊ ကစားစရာ၊ အသက်ရှင်ရေး၊ ....)ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ မေးရာ ကလေးများမှ ပညာသင်ရန် ပညာရေးကို လိုအပ်ကြောင်း ပြောပြပါသည်။ ကစားစရာတွေနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှု လိုအပ်ကြောင်း၊ နေအိမ်လည်း လိုချင်ကြောင်း ပြောပြပါသည်။

ကျေးရွာမှာ ဘေးအန္တရာယ်(ဥပမာ-လေပြင်းတိုက်)မယ်ဆိုရင် လေပြင်းတိုက်ပြီးသွားရင် သားသားတို့ ဘာတွေလုပ်ကူမလဲဟု ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ မေးပါသည်။ ကလေးများမှ အဲ့လိုဖြစ်ပြီးရင် လုပ်နိုင်တဲ့ဘက်ကနေတော့ တတ်နိုင်သလောက် ကူညီပေးမယ်၊ အခု ကလေးတွေ က ဘေးအန္တရာယ်ဆိုတာကို ကြားဖူးနားဝ ရှိနေတော့ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုတွေ ရှိတယ်၊ ဘယ်လို ကြိုတင်ကာကွယ်ရမလဲဆိုတာ သိလာတယ်၊ ယခုလို ပြောပြတဲ့အတွက် ပိုပြီး နားလည်လာ တယ်ဟု ကလေးများမှ ပြောပြပါသည်။ ကလေးငယ်များသည် မိမိတို့ ကျောင်းတွင် ဆရာ/ဆရာမ ကို အဓိက လိုချင်တယ်၊ တစ်ရွာလုံးမှာဆိုရင် ကျောင်းနေတဲ့သူ နည်းတယ်၊ အားကစားအတွက် ပစ္စည်းတွေလိုချင်တယ်၊ အားကစားကွင်း မရှိတဲ့အတွက် အားကစားကွင်း လိုချင်တယ်၊ ကလေးများ ကစားရန် ကလေးပျော်နေရာ မရှိဘူးဟု ကလေးများမှ ပြောပြပါသည်။

ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ သားသားမီးမီးတို့တွေက ရပ်ရွာရဲ့ ဘယ်လိုနေရာတွေ ဘယ် အခန်းကဏ္ဍတွေမှာ ပါဝင် လုပ်ကူသလဲဟု မေးပါသည်။ ရွာရွာရဲ့ အလှူတွေမှာ သောက်သုံး ရေတွေ ခပ်ကူပေးတယ်၊ လိုအပ်တဲ့ ခုံတွေ သယ်ကူပေးတယ်၊ မိန်းကလေးတွေဆို ထမင်းချက် တတ်တဲ့လူက ထမင်းချက်ကူပေးတယ်၊ ကျွေးမွေးတဲ့ နေရာတွေမှာလည်း ကူတယ်၊ ရေနွေး အိုးတွေ တည်ကူတယ်၊ ကျေးရွာသန့်ရှင်းရေးတွေ လမ်းတွေကို လုပ်ဆောင်ပေးတယ်၊ ရေတွင်း တွေ ဆယ်တယ်၊ ရေတွင်းသန့်ရှင်းရေးတွေ လုပ်တယ်ဟု ကလေးများမှ ပြောပြပါသည်။

ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ ကျေးရွာရဲ့ အရေးကိစ္စတွေမှာ ပါဝင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချလား၊ ဒါမှ မဟုတ် အသိပေးတာတွေ ရှိလားဟု မေးပါသည်။ ကလေးများက ကျေးရွာရဲ့ လမ်းပြုပြင်ရာ၌ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ရာမှာတော့ ပါဝင်ဆုံးဖြတ်ချက်ချတယ်၊ ကျေးရွာရဲ့ အဆောက်အဦတွေ ဆောက်လုပ်ရာမှာတော့ လူကြီးများမှ ဆုံးဖြတ်ချက်ချတယ်၊ ကလေးများနှင့် ပတ်သက်သော အရေးကိစ္စများကိုသာ အသိပေးတယ်၊ ကျေးရွာရဲ့ အရေးကိစ္စတော်တော်များများကိုတော့ အသိပေးခြင်း နည်းပါးပါသည်ဟု ကလေးများမှ ပြောပြ၍ အစည်းအဝေးကို ရုတ်သိမ်းခဲ့ပါသည်။

၃.၉ ဘေးအန္တရာယ်အတွက် အသင့်ပြင်ထားသော ရပ်ရွာလူထု၏ အကဲဖြတ်ပုံစံ

ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ မိတ်ဆက်စကားပြော၍ အစည်းအဝေးကို စတင်ပါသည်။ ကျေးရွာ အတွင်းမှာ ရပ်ရွာလူထုတွေ ခံစားနေရတဲ့ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တွေက ဘာတွေလဲဟု ဦးဆောင် ဆွေးနွေးသူမှ မေးပါသည်။ မိုးခေါင်ရေရှား၊ မီးဘေးအန္တရာယ်၊ အပူလွန်ကဲခြင်း၊ တိရစ္ဆာန် သေဆုံးခြင်း၊ လေထန်ခြင်း၊ မိုးကာလတွေမှာတော့ ရေကြီးတယ်ဟု ပြောပါသည်။ ရေကြီးရင် နေ့လည် (၁၂:၀၀)လောက် ကြီးရင် ညနေ(၄:၀၀)လောက်မှ ရေကျတယ်၊ ဟိုဘက်ဒီဘက် ကူးပြီး သွားလာမရဘူး၊ ရေကျချိန်အထိ စောင့်ရတယ်၊ ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်တာတွေကို မှတ်တမ်း တင် ပြုစုထားသော ဘယ်နှခုနှစ်ကာလ ဖြစ်သွားတယ် ဆိုတာတွေ သတ်မှတ်ထားတာရှိလားဟု မေးရာ မရှိပါဘူးဟု ပြောပါသည်။ မှတ်တမ်းပြုစုမှန်းလည်း နားမလည် မသိဘူး၊ စာတတ်ပေတတ် လည်း မရှိဘူးဟု ပြောပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်အဆင့် သတ်မှတ်ထားတာတွေရှိလားဟု မေးပါ သည်။ အဆင့်တွေ ဘာတွေတော့ မသတ်မှတ်ဘူး၊ သတ်မှတ်ထားတာလည်း မရှိပါဘူးဟု ပြောပါ သည်။ ကျေးရွာအတွင်းမှာ ထိခိုက်လွယ်သူတွေ ရှိပါတယ်၊ သက်ကြီးရွယ်အို၊ မသန်စွမ်း၊ ကလေး ငယ်တွေပါ။ သူတို့တွေက အရေးကိစ္စကြုံလာရင် ရှောင်နိုင် တိမ်းနိုင်မှု သိပ်မရှိဘူး၊ သူတို့တွေ အများဆုံးထိခိုက်နိုင်တယ်ဟု ဒါ့ကြောင့် ထိခိုက်လွယ်ပါတယ်ဟု သူကြီးမှ ပြောပါသည်။ အန္တရာယ်တိုင်းအတွက် အန္တရာယ်ပြမြေပုံတွေ၊ ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေ မြေပုံတွေ၊ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲတာတွေ မရှိပါဘူးဟု ပြောပါသည်။

ရပ်ရွာလူထုအတွင်းမှာ မိုးလေဝသနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဘယ်လိုစောင့်ကြည့်လေ့လာသလဲဟု ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ မေးပါသည်။ ရပ်ရွာသူ/သားများမှ ပုပ္ပိုးတောင်ခါးကို တိမ်ပတ်ရင် မိုးရွာတယ်၊ ပုပ္ပိုးတောင် ခမောက်ဆောင်းရင် မိုးရွာတယ်၊ ထန်းရည်ဘောင်ခတ်ရင် မိုးရွာတော့မယ် စသည်ဖြင့် သဘာဝကို လေ့လာစောင့်ကြည့်တယ်ဟု ပြောပါသည်။ ကြိုတင်သတိပေးတာ ကျေးရွာအတွင်းမှာ ဘယ်သူတွေက တာဝန်ယူ လုပ်ဆောင်သလဲဟုပြောရာ ရပ်ရွာအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဆယ်အိမ်ခေါင်းအဖွဲ့မှ ဦးဆောင်၍ လှုံ့ဆော်ပေးတယ်ဟု ကျေးရွာသူ/သားများမှ ပြောပါသည်။ ကျေးရွာအတွင်းမှာ ဗဟုသုတနည်းပါးခြင်းကြောင့် ဆက်သွယ်ရေး လုပ်ငန်းဇယားများကပ်ထား ခြင်း မရှိပါဘူးဟု ပြောပါသည်။

ကြိုတင်ပြင်ဆင် ပြုလုပ်ရန်၊ မိုးလေဝသသတင်းကို တယ်လီဖုန်း၊ လက်ကိုင်ဖုန်းနှင့် ရေဒီယို တွေမှ သတင်းကို ရရှိပါတယ်ဟု ပြောပါသည်။ အန္တရာယ်ပြမြေပုံတွေနဲ့တော့ မရှိဘူး၊ မီးဘေးနဲ့ ပတ်သက်လာရင် မီးကင်းစောင့်တာတွေ၊ မီးဖွင့်မီးပိတ် အချက်ပေးတာတွေ၊ မီးစစ်တာတွေရှိ တယ်ဟု ပြောပါသည်။ ကြိုတင်သတိပေးတာကတော့ လူအချင်းချင်း သတင်းပေးခြင်း၊ ခေါင်း လောင်၊ တယ်လီဖုန်းတွေကနေတဆင့် သတင်းပေးတယ်ဟု ကျေးရွာသူ/သားများမှ ပြော ပါသည်။ ကျေးရွာအတွင်းမှာ အန္တရာယ် တစ်ခုခုအတွက် ကြိုတင်သတိပေးမယ်ဆိုရင် သံချောင်း ခေါက်တယ်၊ ခရာမှုတ်တယ်၊ ကျေးရွာမှာ ဘေးအန္တရာယ် ကြီးကြီးမားမား မကျရောက်ဖူး တော့လည်း သိပ်နားမလည်ကြဘူး၊ အခုတော့ ဘယ်လိုဆိုတာတော့ နားလည်လာတယ်ပေါ့၊ အရင်က ပြောပြမယ့်လူလည်း မရှိဘူး၊ အခုဆို ဘယ်လိုလုပ်သင့်တယ်၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်သင့်တယ်

ဆိုတာ သိလာတယ်။ ကျေးရွာမှာ မီးသတ်တပ်ဖွဲ့တော့ ရှိတယ်။ မီးကင်းလှည့်တယ်။ မီးစစ်တယ်။ ဒါတွေတော့ သူတို့က လုပ်တယ်။ မြို့နယ်အဆင့် ဌာနဆိုင်ရာတွေနဲ့ ချိတ်ဆက်လုပ်ကိုင်တာတော့ မရှိပါဘူးဟုပြော၍ အစည်းအဝေးကို ရုတ်သိမ်းခဲ့ပါသည်။

၃.၁၀ ပါတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို သုံးသပ်ခြင်း

ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ မိတ်ဆက်စကားပြောကြားခြင်း၊ ထို့နောက် ကျေးရွာ၏ အနီးအနားတွင် အစိုးရပိုင် မြေနေရာ၊ သစ်တော၊ ကြိုးပိုင်းများရှိလားဟု ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ မေးပါသည်။ ထိုအခါ ကျေးရွာသူ/သားများမှ အစိုးရပိုင်နေရာ မရှိပါဘူးဟု ပြောပါသည်။ ကျေးရွာအနီးအနားမှာ ယခင်က ကျက်စားခဲ့တဲ့ မျိုးစိတ်သစ်ပင်၊ တိရစ္ဆာန်တွေ မျိုးတုန်းပျောက်ကွယ်ကုန်လား၊ ယခုအချိန်အထိ ရှိသေးလားဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ယခင်ကတည်း ကလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ ပြောင်းလဲမှု မရှိပါဘူးဟု ကျေးရွာသူ/သားများမှ ပြောပါသည်။ ကျေးရွာမှာ လူတွေမှ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးထားတဲ့ သစ်တောတွေ စိုစွတ်တဲ့နေရာတွေရှိလားဟု ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ မေးခဲ့ရာ မရှိပါဘူးဟု ပြောခဲ့ပါသည်။ ငွေ ကြေးချမ်းသာတဲ့လူတွေက ကျေးရွာမှာ လာရောက်ခေါင်းပုံဖြတ်တာတွေ ဘာတွေတော့ မရှိပါဘူးဟု ပြောပြပါသည်။ ကျေးရွာမှာရှိတဲ့ သစ်ပင်တွေကို အမြစ်မှ လှန်ပြစ်ခြင်း၊ သစ်ပင်များအား မီးရှို့ခြင်းအား ပြုလုပ်မှုတွေရှိလားဟု မေးခဲ့ရာ ကျေးရွာသူ/သားများမှ အမြစ်ကနေ လှန်ပြစ်တာတွေ အပင်ငုတ်တွေကို မီးရှို့တာတွေ မလုပ်ဘူး၊ ကံဇင်းမှာရှိတဲ့ ငုတ်တွေကို ထင်းရရှိရန် အတွက် အတက်ထွက်အောင် ဖျဉ်တာပဲရှိပါတယ်ဟု ပြောပါသည်။ ပြောင်းလဲသွားတာတွေတော့ မရှိပါဘူး။ ပြောင်းလဲမှု မရှိပါဘူးဟု ကျေးရွာသူ/သားများမှ ပြောပြပါသည်။

ကျေးရွာရဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွေ ပြုလုပ်တာဟာ ကျေးရွာမှာရှိတဲ့ စားသောက်ရတဲ့ ကျေးရွာကို အထောက်အကူပြုနေ ဟင်းစားရတဲ့ သစ်တောထဲမှာရှိတဲ့ ဟင်းသီးဟင်းရွက်တွေ၊ သစ်သီးဝလံတွေကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းပြစ်ရတာတွေ ရှိလားဟု ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ မေးပါသည်။ ဟင်းစားတွေကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်း ရတာတွေ မရှိပါဘူးဟု ပြောပါသည်။ ကျေးရွာမှာ အခြားမှလာသော အသားတိုး တိရစ္ဆာန်တွေ ကိုယ့်ဒေသမျိုးစိတ် မဟုတ်တဲ့ အခြားမျိုးစိတ်တွေ မွေးတာတွေရှိလားဟု ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ မေးပါသည်။ ကိုယ့်ဒေသမှာရှိတဲ့ မျိုးမိရိုးဖလာမျိုး စိတ်တွေပဲ မွေးပါတယ်။ အခြားမျိုးစိတ်တွေမွေးတာ မရှိပါဘူးဟု ကျေးရွာသူ/သားများမှ ပြောပြပါသည်။

ကျေးရွာရဲ့ အနီးအနားမှာ ရှေးဟောင်းဘုရားတွေ၊ သာသနာ့နယ်မြေ သတ်မှတ်ထားတာတွေရှိလားဟု ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ မေးရာ ရွာမှာတော့ မရှိဘူး၊ ရွာအနားက တောင်တော်ကတော့ သမိုင်းဝင် အဲဒီအနီးအနားမှာ သာသနာ့နယ်မြေဆိုပြီး သတ်မှတ်ထားတယ်။ ဘာမှလုပ်လို့ မရဘူး။ ကျေးရွာတိုးတက်ရေးအတွက် လုပ်ရင်းကနေ ဘုန်းကြီးကျောင်းနယ်မြေတွေ ကျေးရွာမှာရှိတဲ့ ဘုရားကျောင်းတွေကို ပျက်စီးမှုတွေရှိလားဟုမေးရာ ပျက်စီးမှုတွေ မရှိပါဘူးဟု ကျေးရွာသူ/သားများမှ ပြောပါသည်။ ကျေးရွာမှာရှိတဲ့ သုဿာန်မြေဟာ ယခင်ကလို မဟုတ်တဲ့ သချိုင်းမြေ

ကျဉ်းလာတာတွေရှိလားဟု ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှမေးရာ ယခင်အတိုင်းပဲ ထပ်လည်း မချဲ့ဘူး၊ ကျင်းဟောင်းကိုဖော်ပြီး ထပ်မြှုပ်တယ်ဟု ကျေးရွာသူ/သားများမှ ပြောပါသည်။

ကျေးရွာမှာ အခြား အဖွဲ့အစည်းက ရေလှောင်ကန်တစ်ခုတော့ လုပ်ထားတာရှိတယ်ဟု ပြောပါသည်။ ကျေးရွာမှာ ယဉ်ကျေးမှုတွေ ပြောင်းလဲတာတွေတော့ မရှိပါဘူး။ ကျေးရွာမှာ ချောင်းတော့ ရှိတယ်။ ချောင်းနားမှာ ဘာမှ မလုပ်ပါဘူးဟု ပြောပါသည်။ ကျေးရွာမှာ ဓါတ်မြေဩဇာ တော့သုံးတယ်။ စီမံကိန်းနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ ကျေးရွာမှာ ရေထုနှင့် မြေထုကို ထိခိုက်စေတာ မရှိဘူးဟု ပြောပါသည်။ လေထုညစ်ညမ်းတာလည်းမရှိပါဘူးဟု ပြောပါသည်။ ရွာအတွင်းမှာ ဆိုင်ကယ်တွေ မီးစက်တွေတော့ အသုံးပြုပါသည်။ ကျေးရွာမှာ လေထုညစ်ညမ်းမှု တွေတော့ ရှိပါတယ်။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းတွေ ဘာတွေကို စနစ်တကျ စွန့်ပစ်ပါတယ်၊ စီမံကိန်း လုပ်ဆောင်ချက် တွေက စွန့်ပစ်တာတွေ ညစ်ညမ်းတာတွေ မရှိပါဘူးဟု ပြောပါသည်။

ဦးဆောင်သူမှ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သဘာဝအရင်းအမြစ်များ ဆုံးရှုံးမှုများရှိနေသလားဟု မေးပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှုတွေ မရှိပါဘူးဟု ပြောပါသည်။ ကျေးရွာမှာ ယခင်က ထက်ပိုပြီး ကောင်းမွန်လာပါတယ်။ ထိခိုက်လွယ်သောအုပ်စုများကို ထိခိုက်မှုတွေ မဖြစ်ပါဘူး ဟုပြော၍ အစည်းအဝေးကို ရုတ်သိမ်းခဲ့ပါသည်။

၄။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်မှု သတင်းအချက်အလက်များ

၄.၁ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ရာသီဥတုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကို အဆင့်ခွဲခြားခြင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

ဘေးအန္တရာယ်များ	အကြိမ် (ကြိမ်ရေ)	ရာသီ	ကျရောက်ချိန်တွင်းကာလ	ပြင်းအား	အရှိန်	သတိပေးချက် (မဖြစ်မှီ)	သတိပေးချက် (ဖြစ်ပြီး)	သက်ရောက်မှုအား	သက်ရောက်မှုအတိုင်းအတာ	နှိုင်းယှဉ်ချက်
မိုးခေါင်ခြင်း	XX	X	X			XX	X	X	X	၉
အပူလွန်ကဲခြင်း	XX	XX	XX	XXX	XX	XX	XX	XX	XX	၂၀
ရေရှားပါးခြင်း	X	X	X			X	X	X	X	၇
မီးလောင်ခြင်း	X	X	X	X	X	XXX	X	X	X	၁၁
မြေသိမ်းခံရခြင်း	X		X					XX	X	၅
စားဝတ်နေရေးခက်ခဲခြင်း	XX	X	XX					X	X	၇
တိရစ္ဆာန်များ အစာရေစာရှားပါးခြင်း	XX	X	XX	X				XX	X	၉
ရွေ့ပြောင်းလုပ်သားများလာခြင်း	XX X	XX	XX					XX	XX	၁၁
ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျော့ရောဂါများ ဖြစ်လာခြင်း	X	X	X					X	X	၅
ခေါင်းမူးခေါင်းကိုက်ခြင်း	X	X	X					X	X	၅
စိုက်ပျိုးချိတ်နောက်ကျခြင်း	XX X	XX X	XX X			X		XX	X	၁၃
အိမ်ခြေများပျက်စီးခြင်း	X	X	X	XX	XX	X	X	X	X	၁၁
လယ်ယာမြေများဆုံးရှုံးခြင်း	X	X	X			X	X	X	X	၇

ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

တဲလုကျေးရွာတွင် မိုးခေါင်ခြင်း၊ ရေရှားပါးခြင်း၊ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်း၊ မီးလောင်ခြင်းနှင့် မြေသိမ်းခံရခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ မိုးခေါင်ခြင်းသည် ယခုနောက်ပိုင်းတွင်နှစ်စဉ်လိုလို မိုးခေါင်မှုများနှင့်ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်းသည် နှစ်စဉ်လိုလိုဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပါသည်။ မီးလောင်ခြင်းသည် ရွာတွင် တစ်ကြိမ်သာဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ မြေသိမ်းခြင်းသည် တစ်ကြိမ်သာ ဖြစ်ပါသည်။ မိုးမရွာဘူး။ ရွာအနေနဲ့ သတိပေးချက်တွေ မိုးလေဝသသတင်းကို ရေဒီယို နားထောင်တယ်၊ တခုခုတူးရင် သတိပေးချက် တွေရပါသည်။

ရာသီဥတုဆိုင်ရာအကျိုးသက်ရောက်မှုများ

မီးလောင်ခြင်း - တဲလုကျေးရွာတွင် မီးလောင်ခြင်းကြောင့် အိမ်ခြေ ၃ အိမ်ပျက်စီးခဲ့ပါသည်။ မီးလောင်ခြင်းကြောင့် ပစ္စည်းများမီးထဲတွင်ပါသွားသောကြောင့် စားဝတ်နေရေးခက်ခဲခြင်း၊ စိတ်ဒဏ်ရာရခြင်းများနှင့်ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ဘေးပတ်ဝန်းကျင်ရွာသူ/သားများမှ အိမ်ဆောက်ရန်အတွက် တိုင်များသစ်သားများ ပိုက်ဆံများထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ အဝတ်အစားများ၊ မီးဖိုချောင်သုံးပစ္စည်းများကို ထောက်ပံ့ကူညီပေးခဲ့ပါသည်။

အပူချိန်လွန်ကဲခြင်းမှာ အပူက တအားပူတယ်၊ အပူဆုံးအချိန်ကတော့ နွေအစ မိုးအဆုံးမှာ ပူပါသည်။ ရေရှားပါးခြင်းလည်း ဖြစ်ပေါ်နေကြောင်း သောက်ရေမှာ လုံလောက်မှု ရှိပါသည်။ ချိုးရေနှင့် တိရစ္ဆာန်များအတွက် သောက်ရေ ရှားပါးနေပါသည်။ မီးလောင်ခြင်းများလည်း ရှိပါသည်။ ကျေးရွာမှ အိမ်(၃)အိမ်ခန့်သာ ဆုံးရှုံးမှုရှိပါသည်။ မီးလောင်သောအခါ ကျေးရွာမှာ မီးဘေးအန္တရာယ်အတွက် သံချောင်းခေါက်၍ သတိပေးခြင်း မီးကင်းစောင့်ခြင်း၊ မီးကင်းစစ်ဆေးခြင်း လုပ်ဆောင်လေ့ရှိပါသည်။

မြေသိမ်းခံရခြင်းမှာ ကျေးရွာလမ်းမကြီး လမ်းဖောက်ရာတွင် မြေကွက်များ ဆုံးရှုံးခြင်း၊ သီးနှံများပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်းကြောင့် စီးပွားရေး အနည်းငယ် ထိခိုက်သွားသည် ။ မြေကွက် အသိမ်းခံရခြင်းမှာ သတိပေးခြင်းမရှိပါ။

မိုးခေါင်ရေရှားခြင်း - မိုးခေါင်မှုဖြစ်ပွားသောကြောင့် လူများစားဝတ် နေရေးခက်ခဲခြင်း၊ စိုက်ပျိုးချိန် နောက်ကျခြင်း၊ သီးနှံများထွက်နှုန်းလျော့ကျခြင်း၊ မျိုးဆုံးခြင်း၊ သောက်သုံးရေ ရှားပါးခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်များ အစာရေစားရှားပါးခြင်း၊ ရောဂါကျရောက်ခြင်းများနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ပြီး ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများပေါများလာခဲ့ပါသည်။

၄.၂ ကာလတိုပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း

မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို အတည်ပြုခြင်း

စဉ်	သမိုင်းအချက်အလက် (ဥတု ရာဇဝင် မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဥြန့်)	မကြာသေးခင်ကာလ (၁-၂ လ)	လက်ရှိဖြစ်ပေါ်မှု	ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်မှု	မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက် (မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဥြန့်၏ ခန့်မှန်းချက်)	ဆုံးဖြတ်ချက်	တစ်ဆက်တည်းစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း
၁။	မိုးခေါင်ခြင်း၊ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်း၊ မိုးများခြင်း (တပေါင်း၊ တန်ခူး၊ ကဆုန်လများ)	သောက်သုံးရေရှားပါးခြင်း၊ မိုးပုံမှန်မရွာခြင်း။	ရေတွင်းရေရှားလာခြင်း၊ ကလေးများနှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများဖျားနာခြင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာများရှားပါးလာခြင်း၊ ခြောက်သွေ့ခြင်း။	ကဆုန်လကွယ်၊ နယုန်လဆန်း၊ မိုးစရွာမယ်၊ ပုံမှန်ရွာသောလ နယုန်မှတော်သလင်းလ တွေမှာ မိုးရွာမယ်	ရေတွင်းများကို ထပ်မံတူးဖော်ခြင်းနှင့် ရေတွင်းများကို ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်း၊ အမိုးမိုးခြင်း ရေကျော်များတည်ဆောက်ခြင်း။	-အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ကျေးရွာသူ/သားများမှ ပိုင်းဝန်းထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း။ -	မိုးခေါင်ခြင်း

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

သံဘိုအုပ်စု၊ တဲလှကျေးရွာသည် သမိုင်းအချက်အလက်အရ မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒအရ မိုးခေါင်ခြင်း၊ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်းများ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ မကြာသေးခင်ကာလက အလွန်ပူပြင်းပြီး ခြောက်သွေ့ခြင်း၊ မိုးပုံမှန်မရွာခြင်းများ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ လက်ရှိ အခြေအနေမှာ နေအရမ်းပူခြင်း၊ အရင်နှစ်ကထက် ဒီနှစ်ပိုပြီး အပူချိန်လွန်ကဲလာခြင်း များနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ၎င်းကြောင့် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော အခြေအနေများမှာ ရေတွင်းရေကန်များတွင် ရေများရှားပါးလာခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်များအတွက် အစာများကို ခက်ခဲစွာရှာဖွေရခြင်းများဖြစ်နေပါသည်။ မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက်များ အနေဖြင့် ကဆုန်၊ နယုန်လဆန်းများတွင် မိုးများပုံမှန်ရွာသွန်းလာပြီး ပါဆို၊ ပါခေါင်လများ တွင် မိုးများပိုများစွာ ရွာသွန်းလျှက်ရှိပါသည်။ ကျေးရွာကော်မတီများအနေဖြင့် ယခုရှိနေသော ရေတွင်းများကို ပြန်လည်မွမ်းမံခြင်း၊ ပြုပြင်ခြင်းများပြုလုပ်လျှက်ရှိပြီး ၎င်းအရာများကို ရေရှည် တည်တံ့ အောင် စောင့်ကြည့်ရမည့်တာဝန်များ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ ရွာသူ/သားများသာဖြစ်ကြ သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ပါသည်။

၅။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်းများ

၅.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်သည့် ဇယား(Pair Wise Ranking)

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု	သစ်ပင်စိုက်	မီးသတ်	မိုးရေလျှောက်ကန်	အပူဒဏ်ခံအဆောက်အဦး	တိမွေးကုသင်တန်း	စုစုပေါင်း
သစ်ပင်စိုက်	X	မီးသတ်	မိုးရေလျှောက်ကန်	သစ်ပင်စိုက်	သစ်ပင်စိုက်	၁
မီးသတ်		X	မိုးရေလျှောက်ကန်	မီးသတ်	မီးသတ်	၃
မိုးရေလျှောက်ကန်			X	မိုးရေလျှောက်ကန်	မိုးရေလျှောက်ကန်	၄
အပူဒဏ်ခံအဆောက်အဦး				X	တိမွေးကုသင်တန်း	၈
တိမွေးကုသင်တန်း					X	၂

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ကျေးရွာသူ/သားများမှ မိုးခေါင် ရေရှားတာကို မိုးရေလျှောက်ကန် ပြုလုပ်မယ်။ မီးဘေး အန္တရာယ် တိကျသေချာပြီး စည်းစနစ်တကျရှိတဲ့ အဖွဲ့အသစ် ဖွဲ့မယ်၊ သင်တန်းပေးမယ်၊ မိုးခေါင် ရေရှားခြင်းအတွက် သစ်ပင်စိုက်မယ်ဟု ပြောပါသည်။ အပူလွန်ကဲခြင်းအတွက် အပူဒဏ်ခံ အဆောက်အဦ ဆောက်မယ်ဟု ပြောပါသည်။ တိရစ္ဆာန်များ ရောဂါကျရောက်၍ သေဆုံးခြင်း အတွက် တိမွေးကုသင်တန်းပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း ပြောပါသည်။

ဦးစားပေးအဆင့်အနေနဲ့ သစ်ပင်စိုက်တာနဲ့ မီးသတ်ဆို ဘယ်ဟာ ကျေးရွာအတွက် အရေး ကြီးသလဲဟု မေးရာ မီးသတ်ဟု ပြောပါသည်။ သစ်ပင်စိုက်တာနဲ့ မိုးရေလျှောက်ကန်ဆိုရင် မိုးရေ လျှောက်ကန်ဟု ပြောပါသည်။ သစ်ပင်စိုက်တာနဲ့ အပူဒဏ်ခံ အဆောက်အဦဆိုရင် သစ်ပင်စိုက်က အရေးကြီးတယ်၊ သစ်ပင်စိုက်တာနဲ့ တိမွေးကုဆိုရင် တိမွေးကုက အရေးကြီးတယ်ဟု ပြောပါ သည်။ မီးသတ်နဲ့ မိုးရေလျှောက်ကန်ဆိုရင် မိုးရေလျှောက်ကန်၊ မီးသတ်နဲ့ အပူဒဏ်ခံဆိုရင် အပူဒဏ် ခံက အရေးကြီး မီးသတ်နဲ့ တိမွေးကုဆိုရင် မီးသတ်ဟု ပြောပါသည်။

မိုးရေလျှောက်ကန်နဲ့ အပူဒဏ်ခံဆိုရင် မိုးရေလျှောက်ကန်၊ မိုးရေလျှောက်ကန်နဲ့ တိမွေးကု ဆိုရင် မိုးရေလျှောက်ကန်က အရေးကြီးသည်ဟု ပြောပါသည်။ အပူဒဏ်ခံနှင့် တိမွေးကုဆိုရင် တိမွေးကုက အရေးကြီးသည်ဟု ပြောပါသည်။ ကျေးရွာ၏ ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်ရာတွင် သစ်ပင်စိုက်သည် စုစုပေါင်းရမှတ်မှာ (၁)ဖြစ်ပြီး၊ မီးသတ်တပ်ဖွဲ့ရဲ့ စုစုပေါင်းရမှတ်မှာ (၃)၊ မိုးရေလျှောက်ကန်၏ စုစုပေါင်းရမှတ်မှာ (၄)၊ အပူဒဏ်ခံ အဆောက်အဦမှာ (၁)၊ တိမွေးကု သင်တန်း စုစုပေါင်းရမှတ်မှာ(၂)ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာ၏ အဓိက လိုအပ်ချက် အဆင့်သတ်မှတ်ရာ တွင် မိုးရေလျှောက်ကန်၊ မီးသတ်၊ တိမွေးကု၊ သစ်ပင်စိုက်နှင့် အပူဒဏ်ခံ အဆောက် အဦဖြစ်ကြောင်း ပြော၍ အစည်းအဝေးကို ရုတ်သိမ်းခဲ့ပါသည်။

၅.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း (Ranking with Cost/benefits tool)

လုပ်ငန်းများ	စီးပွားရေး	ရမှတ်	လူမှုရေး	ရမှတ်	ပတ်ဝန်းကျင်	ရမှတ်	စုစုပေါင်း
မိုးရေလျှောက်ကန် ပြုလုပ်ခြင်း	ကုန်ကျစရိတ် သိန်း(၅၀) အချိန်ကုန်သက်သာလာ၊ စီးပွားရေး၊ အချိန်ပေးလာနိုင်	၃	ရပ်ရေးရွာရေးကိစ္စတွေမှာ အလွယ်တကူ သုံးနိုင်တယ်/မြေ အလှအပြင် ပြောယူရမယ်	၂	ပတ်ဝန်းကျင်အနီးအနားရှိ ရွာတွေကိုပါ အထောက်အကူပြု	၃	၈
မီးကော်မတီ/အဖွဲ့	သင်တန်းပေးရန် ကုန်ကျစရိတ်(၃) သိန်း၊ ကျေးရွာလုံခြုံမှုရှိ စီးပွားရေးအထောက်အကူပြု၊ မီးဘေးကင်းနိုင်	၃	လူမှုရေးအရ အထောက်အကူပြု ပါနိုင်၊ ဘေးရွာများကို ကူညီနိုင်	၃		၁	၇
တိမွေးကုသင်တန်း	သင်တန်းပေးရန် ကုန်ကျစရိတ်(၁၀) သိန်း၊ ကျေးရွာအတွင်း တိရစ္ဆာန်များ အချိန်မီ ကုသနိုင်၊ စီးပွားရေးကောင်းလာနိုင်၊ တိရစ္ဆာန် ကျန်းမာရေးကြို တင်ကာကွယ်နိုင်	၃	ကျေးရွာအတွင်းရှိ လူများ အထောက်အကူပြု ပါနိုင်၊ ငွေကြေး အကုန်အကျသက်သာလာနိုင်	၃	ပတ်ဝန်းကျင်ရွာများကို အထောက်အကူပြုနိုင်၊ ဝင်ငွေကောင်းလာနိုင်၊ အချိန်ပေးနိုင်	၂	၈
သစ်ပင်စိုက်	ကုန်ကျစရိတ်(၃) သိန်း၊ အပင်(၇၀၀) မိုးလေဝသကောင် ခလနိုင်၊ အပူဒဏ် လျော့လာနိုင်၊ ရာသီဥတုမှန်လာ	၃		၁		၁	၅
အပူဒဏ်ခံ အဆောက်အဦ	ကုန်ကျစရိတ် သိန်း(၂၀) ကျန်းမာရေးကို အထောက်အကူပြု ပါနိုင် ကလေးများ ကစားစရာရှိလာနိုင်	၃	ကျေးရွာ အတွင်းရှိလူများ အေးဆေးအနား ယူရန် နေရာရှိလာနိုင်	၁		၁	၅

သုံးသပ်ချက် အကျဉ်းချုပ်

ပြဿနာ(၅)ခုအနက် မိုးခေါင်ခြင်း၊ မိုးခေါင်တဲ့အတွက် မိုးခေါင်မှုကို လျော့နည်းစေရန် မိုးရေလှောင်ကန် ပြုလုပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သစ်ပင်တွေ ပြန်လည် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ အပူချိန် လွန်ကဲခြင်းအတွက် အပူဒဏ်ခံ အဆောက်အဦး (သက်ကယ်မိုး၊ ထန်းရွက်မိုး)တွေ ဆောက်လုပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးရွာအတွင်းရှိ တိရစ္ဆာန်များ ရောဂါကျရင် အခြားရွာမှ တိမွေးကုတွေခေါ်ပြီး ဆေးကုသရခြင်း၊ ကျေးရွာအတွင်းမှာ တိမွေးကုသင်တန်းများပေးခြင်း၊မီးဘေးကိုတော့ မီးကြိုတင်သတိပေးခြင်း၊ ကင်းစစ်ခြင်း၊ မီးကော်မတီများကို စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းခြင်း သင်တန်းပေးခြင်း များပြုလုပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ မိုးရေလှောင်ကန် ပြုလုပ်ရန် ကုန်ကျငွေ သိန်း(၅၀)ခန့် ကုန်ကျမည်ဖြစ်ပါသည်။ မိုးရေလှောင်ကန်ရှိရင် ရေခပ်နေရတာ အခုဆို အချိန်ပေးခပ်ရတယ်၊ ရေလှောင်ကန်ရှိတော့ အချိန်ကုန်သက်သာတယ်၊ စီးပွားရေး ပိုရှာနိုင်တယ်၊ လူမှုရေးမှာ သာရေးနာရေး ရပ်ရေးရွာရေးမှာ အကူအညီပေးနိုင်တယ်၊ မြေနေရာအတွက် အလှအငြင်းပြောရမယ်ဟု ပြောပါသည်။

မီးသတ်ကို စနစ်တကျ ပြန်ဖွဲ့စည်းမယ်၊ သင်တန်းသား(၅)ဦး၊ သင်တန်းကို ရွာမှာ ပဲလုပ်မယ်၊ ကုန်ကျစရိတ်ကတော့ (၃)သိန်း၊ မီးသတ်သင်တန်းပေးခြင်းအားဖြင့် မီးဘေးအတွက် လုံခြုံမယ်၊ သင်တန်းသား(၅)ဦးမှ ကျေးရွာကို ပြန်လည်မျှဝေခြင်းအားဖြင့် နောင်တချိန်မှာ ကျေးရွာမှာ မျိုးဆက်သစ်တွေ တိုးလာမယ်၊ လူမှုရေးမှာလည်း ပတ်ဝန်းကျင်ရွာတွေကို ကူညီနိုင်တယ်ဟု ပြောပါသည်။ တိမွေးကုသင်တန်းကို ကျေးရွာမှ (၂)ဦးကို သင်တန်းပေးမယ်၊ (၃)လကြာမယ်၊ ကုန်ကျစရိတ်(၃၀)သိန်းခန့် ကုန်မယ်လို့ ကျေးရွာသူ/သားများမှ ပြောပါသည်။ သင်တန်းပေးလိုက်ရင် တိရစ္ဆာန်တွေ ရောဂါမဖြစ်ခင် ကြိုတင်ကာကွယ်နိုင်၊ ကျန်းမာရေးကို အမြဲစောင့်ကြည့်နိုင်မယ်၊ လူမှုရေးမှာလည်း ကျေးရွာကို အထောက်အကူပြုလာနိုင်တယ်၊ တခြားရွာမှ ဆရာမခေါ်ရ၍ ဆေးကုသရာမှာ အချိန်မီ ကုသနိုင်တယ်၊ ဆေးဖိုးဝါးခ သက်သာလာမယ်ဟု ကျေးရွာသူ/သားများမှ ပြောပါသည်။

ကျေးရွာမှာ သစ်ပင်စိုက်ရင် ဘာအကျိုးကျေးဇူးတွေ ဖြစ်လာနိုင်မလဲဟု ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှ မေးပါသည်။ သစ်ပင်ကို ကျေးရွာ၏ လမ်းမဘေးတွေ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေမှာ စိုက်မယ်၊ သစ်ပင်တွေစိုက်ရင် အပူဒဏ်ကို ထိန်းသိမ်းနိုင်မယ်၊ မိုးလေဝသတွေ၊ ရာသီဥတုတွေ ပုံမှန်ဖြစ်လာနိုင်တယ်၊ ကျေးရွာအတွင်းလည်း အသုံးဝင်နိုင်တယ်ဟု ကျေးရွာသူ/သားများမှ ပြောပါသည်။ အပူဒဏ်ခံ အဆောက်အဦ တည်ဆောက်ခြင်းဖြင့် အသက်ကြီးရွယ်အို၊ ဥပုသ်သည်တွေ ကလေးတွေအတွက် အေးအေးချမ်းချမ်း နေရမယ်၊ ကလေးတွေအတွက် စားစရာနေရာ ရှိလာမယ်၊ ပတ်ဝန်းကျင်မှ လာသူများလည်း နားခိုနိုင်မယ်ဟုပြော၍ အစည်းအဝေးကို ရုတ်သိမ်းခဲ့ပါသည်။

၆။ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ် (Action Plan)

ဖော်ပြချက်	လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု	ဦးတည်မှု	ဘယ်လိုဆောင်ရွက်မှာလဲ	ဘယ်မှာဆောင်ရွက်မှာလဲ	ဘယ်သူတွေဆောင်ရွက်မှာလဲ	ငွေကြေး	ဘေးဖြစ်နိုင်စေချိန်မှန်းဆချက်	အချိန်
ရေရှားပါးခြင်း	မိုးရေလျှောက်ကန်	ရပ်ရွာအိမ်ထောင်စုအားလုံး	ကျေးရွာလုပ်အားကူညီခြင်း၊ ပန်းရံလက်သမားများ ငှားမည်	ရွာလယ်ခေါင်	ရပ်ရွာအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နှင့် ကော်မတီအဖွဲ့များ ဦးဆောင်မည်	သိန်း(၅၀)	တောင်သူခွင် ဝင်ချိန်တွင် ဆောက်လုပ်ခြင်းသည် နှောင့်နှေးနိုင်သည်။	ပြာသို၊ တပို့တွဲ
မီးဘေးအန္တရာယ်	မီးသတ်တပ်ဖွဲ့များအား စွမ်းအောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်း	ရပ်ရွာအိမ်ထောင်စုအားလုံး	မီးသတ်ကော်မတီအဖွဲ့(၅)ဦး အတွက် (၁၅)ရက်သင်တန်း	ဆရာခေါ်၍ ကျေးရွာတွင် သင်တန်းလုပ်မည်	သင်တန်းဆရာနှင့် ကျေးရွာမီးသတ်ကော်မတီများ	(၃)သိန်း	မိုးရွာသီတွင် သင်တန်းလုပ်မရပါ	ပြာသို၊ တပို့တွဲ
တိရစ္ဆာန်များ ရောဂါကျရောက်ခြင်း	မွေးမြူရေးဆိုင်ရာ၊ နည်းပညာများ ပံ့ပိုးခြင်း		ကျေးရွာကော်မတီ(၂)ဦးအတွက် (၃)လသင်တန်း	သင်တန်းဆရာခေါ်၍ ကျေးရွာတွင် ပြုလုပ်မည်	သင်တန်းဆရာနှင့် ကျေးရွာကော်မတီအဖွဲ့မှ ဦးဆောင်မည်	(၁၀)သိန်း	မြို့နယ်အဆင့် ဆရာရာနိုင်၊ ကျေးရွာအဆင့် ဆရာကိုခေါ်ယူနိုင်သည်။ စိုက်ပျိုးချိန်မရ	ပြာသို၊ တပို့တွဲ၊ တပေါင်း
မိုးခေါင်ခြင်း		ရပ်ရွာအိမ်ထောင်စုအားလုံး	သစ်တောမှ သစ်ပင်ဝယ်ယူ၍ စိုက်မည်	ဘုန်းကြီးကျောင်း လမ်းနှင့် ရွာလမ်းတစ်လျှောက်	ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့် ကော်မတီအဖွဲ့များ	(၃)သိန်း	သစ်ပင်ကို ခြံမခတ်လျှင် နွား၊ ဆိတ်များ စားနိုင်သည်	မိုးရာသီ
အပူချိန်လွန်ကဲ	အပူလွန်ကဲမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ နေထိုင်တတ်ရန် အသိပညာပေးခြင်း	ရပ်ရွာအိမ်ထောင်စုအားလုံး	သစ်ဝယ်၊ သစ်ကယ်ဝယ်၊ ဝါးဝယ်ကျေးရွာမှ လုပ်အားကူညီမည်။	ဘုန်းကြီးကျောင်း	ကျေးရွာကော်မတီ	(၂၀)သိန်း	မိုးရာသီတွင် အလုပ်နှောင့်နှေးနိုင်သည်	ပြာသို၊ တပို့တွဲ
ရေကျော်အတွက် ရေလွှဲပြုပြင်ခြင်း	တစ်ရွာလုံး		ကျေးရွာလုပ်အားကူညီခြင်း၊ ပန်းရံလက်သမား ငှားခြင်း	ရေကျော်	ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နှင့် ကော်မတီအဖွဲ့များ ဦးဆောင်ခြင်း	(၁၅)သိန်း	တောင်သူဝင်ခွင့်ချိန်တွင် ဆောက်လုပ်ခြင်းသည် နှောင့်နှေးနိုင်သည်။	၂၀၁၆
အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမူအတွက် နည်းပညာနှင့် အရင်းအနှီးများ ပံ့ပိုးပေးခြင်း	အမျိုးသမီးများ	သင်တန်းသား(၂)ယောက်အား သင်တန်းတက်ခိုင်းခြင်း	သင်တန်းရှိရာနေရာ		သင်တန်းသား(၂)ဦး	(၁၀)သိန်း	သင်တန်းတက်ပြီးပါက ရွှေ့ပြောင်းသွားတတ်သည်။	(၈)လပိုင်း ၂၀၁၆

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

အစည်းအဝေးအဖွဲ့ အမှာစကားကို ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး လူငယ်မှစတင်ပြောပြီး ကျေးရွာ၏ ယခင်နေ့က ထုတ်ထားသော ပြဿနာများကို ပြန်လည်ဆွေးနွေးရာ ရွာသူ/သား အားလုံးမှ ရေရှားပါးခြင်း၊ မီးဘေးအန္တရာယ်၊ တိရစ္ဆာန်များ ရောဂါကျရောက်ခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်း၊ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ အားလုံးက ပြောကြပါသည်။ နောက်ရေရှားပါးခြင်းကို ဘယ်လိုလုပ်ဆောင်မလဲဟုမေးခဲ့ရာ မိုးရေလျှောက်ကန် လုပ်မယ်ဟု ဦးအောင်မြင့်နှင့် ဦးတင်ဝင်း တို့မှာ ပြောစရာအားလုံးက ထောက်ခံခဲ့ကြသည်။ မိုးရေလျှောက်ကန်က တစ်ရွာလုံးကို ဦးတင် တယ်ဟု ပြောပါသည်။ ဘယ်လိုဆောင်ရွက်မလဲဟုမေးခဲ့ရာ ကျေးရွာသူ/သားများမှ ပန်းရံလက်သမား ငှားမည်၊ ကျေးရွာမှ လုပ်အားဖြင့် ကူညီမယ်ဟု ပြောခဲ့ကြပါသည်။ ဘယ်နေရာ မှာ လုပ်မလဲဟုမေးခဲ့ရာ ရွာအစိုးရချပေးတဲ့ ရေစက်မှာ လုပ်မယ်ဟုဦးသာညွန့်မှ ပြောရာ မိုးရေ လျှောက်ကန်ထဲ ရေကျစရာ နေရာမရှိဘူးဟု အားလုံးက ပြောခဲ့ပြီး ဦးအောင်မြင့်မှ သူ့အိမ်ရှေ့ ရွာလယ်လမ်းမဘေးကပ် လုပ်ဟု ပြောခဲ့ရာ အားလုံးက ကောင်းတယ်ဟု ပြောခဲ့ပါသည်။ ရပ်ရွာအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နှင့် ကော်မတီအဖွဲ့များမှ ဦးဆောင်လုပ်မယ်၊ ကုန်ကျငွေခန့်မှန်း သိန်း(၅၀) လောက်ကုန်ကျမယ်ဟု အားလုံးက ပြောခဲ့ရာ ဦးအောင်မြင့်မှ တောင်သူခွင် ဝင်ချိန်တွင် ဆောက်လုပ်ခြင်းသည် အလုပ်နှောင့်နှေးနိုင်တယ်၊ ပြာသို၊ တပို့တွဲလောက်မှ လုပ်ရင် အဆင်ပြေ တယ်ဟု ပြောခဲ့ပါသည်။

မီးဘေးအန္တရာယ်အတွက် ဘာတွေလုပ်ဆောင်မလဲဟု မေးခဲ့ရာ မီးသတ်တပ်ဖွဲ့ ကော်မတီ ဖွဲ့၍ စနစ်တကျ လုပ်ဆောင်ရန် သင်တန်းပေးပို့လိုတယ်၊ ကျေးရွာမှ သင်တန်းတက်မယ်၊ (၅)ဦး အတွက် (၁၅)ရက်သင်တန်း သင်တန်းကို ကျေးရွာမှာ ဆရာခေါ်ရန် ကျေးရွာတွင် ပြုလုပ်မည်ဟု ဦးတင်ဝင်းမှ ပြောခဲ့ပါသည်။

သင်တန်းအတွက် ဘယ်လောက်ကုန်ကျမလဲဟုမေးခဲ့ရာ (၃)သိန်းလောက် ခန့်မှန်း ကုန်ကျမယ်၊ မိုးရာသီတွင် သင်တန်းလုပ်မရဘူးဟု ရွာသူ/သားအားလုံးက ပြောခဲ့ပါသည်။ ဦးအောင်မြင့်မှ ပြာသို၊ တပို့တွဲလမှ လုပ်မယ်ဟု ပြောပါသည်။

တိရစ္ဆာန်များ ရောဂါကျရောက်ခြင်းကို ဘယ်လိုလုပ်ဆောင်မလဲဟု မေးခဲ့ရာ ကျေးရွာမှာ တိမွေးကုသင်တန်း တက်ပြီးသာ ဆရာရှိရင် ကောင်းမယ်ဟု ဦးအောင်မြင့်မှ ပြောခဲ့ရာ ရွာသူ/သား အားလုံးက ကျေးရွာမှ (၂)ဦးကို တိမွေးကုသင်တန်း ပေးဖို့လိုတယ်၊ တစ်ရွာလုံးအတွက် ဦးတင်တယ်။ တောင်သူလုပ်ကြတာဆိုတော့ တစ်ရွာလုံးအတွက်ဟု ဦးသန်းထွန်းမှ ပြောရာ ဦးတင်ဝင်းမှ သင်တန်းတရားကို ရွာခေါ်ပြီး ကျေးရွာတွင် လုပ်မယ်ဟု ပြောခဲ့ပါသည်။ ခန့်မှန်းကုန် ကျငွေ ဘယ်လောက်ကုန်မလဲဟု မေးခဲ့ရာ ဦးအောင်မြင့်မှ ခန့်မှန်း(၁၀)သိန်းလောက် ကုန်မယ်၊ ကျေးရွာအဆင့် ဆရာများကို ခေါ်သင်မယ်။ မြို့နယ်အဆင့်က ဆရာများ ရှာနိုင်တယ်၊ သင်တန်းကို ပြာသို၊ တပို့တွဲ၊ တပေါင်းလတွင် လုပ်ရင် အဆင်ပြေတယ်ဟု အားလုံးက ထောက်ခံခဲ့ကြပါသည်။

မိုးခေါင်ခြင်းကို ဘယ်လိုလုပ်ဆောင်မလဲဟု မေးခဲ့ရာ ရွာသူ/သားအားလုံးက သစ်ပင် စိုက်မယ်၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းလမ်းနှင့် ကျေးရွာလမ်းတွင် သစ်ပင်များ စိုက်မယ်၊ တစ်အိမ်(၁၀)ပင် အပင်(၄၀) လောက်စိုက်မယ်၊ သစ်ပင်ကို သစ်တောမှ ဝယ်ယူ၍ စိုက်မယ်ဟု ပြောခဲ့ကြပါသည်။

ဘယ်သူ ဦးဆောင်မလဲဟုမေးရာ ရပ်ရွာအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နှင့်ကော်မတီအဖွဲ့များ ဦးဆောင်လုပ်မယ်၊ ခန့်မှန်းကုန်ကျငွေ (၃)သိန်းလောက် ကုန်မယ်ဟု ရွာသူ/သားအားလုံးက ပြောခဲ့ပါသည်။ သစ်ပင်ကို ခြံမခတ်ဘဲ ထားရင် နွားစားမယ်၊ ဆိတ်စားမယ်ဟု ဦးတင်ဝင်းက ပြောပါသည်။

အပူချိန်လွန်ကဲခြင်းကို ဘယ်လို လုပ်ဆောင်မလဲဟု မေးခဲ့ရာ အပူဒဏ်ခံ အဆောက်အဦ ဆောက်မယ်၊ ဆောက်ရန်အတွက် သစ်ဝယ်မယ်၊ သစ်ကယ်ဝယ်မယ်၊ ပါးဝယ်မယ်၊ လုပ်အား ကိုတော့ ကျေးရွာက ကူညီမယ်၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ ဆောက်မယ်ဟုရွာသူ၊သား အားလုံးမှ ပြောခဲ့ ပါသည်။ ကုန်ကျငွေခန့်မှန်း(၂၀)သိန်း လောက်ကုန်ကျမယ်၊ မိုးရာသီတွင် လုပ်ရင် အချိန်နှောင့် နှေးမယ်၊ နွေရာသီ၊ ပြာသို၊ တပို့တွဲတွင် လုပ်ဆောင်မယ်ပြောပြီးနောက် အစည်းအဝေးကို ရုတ်သိမ်းလိုက်ပါသည်။

၇။ နိဂုံးချုပ်

တဲလုကျေးရွာ၏ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီအနေဖြင့် ရပ်ရွာဘေး ဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်နှင့် အစီရင်ခံစာ ကိုဖြန့်ဝေပေးရန် ဝတ္တရားရှိပါသည်။ ရပ်ရွာလူငယ်အုပ်စုနှင့် စာသင်ကျောင်းများ အပါအဝင်ရပ်ရွာ လူထုများအကြားတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဝေငှရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာကို မြို့နယ်အဆင့်အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာဌာနများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သင့်ပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့်ဌာနဆိုင်ရာများ အနေဖြင့်လည်း ရပ်ရွာလူထု၏ ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့်ရွေးချယ်ထားသောလုပ်ငန်းအစီအစဉ် (community resilience action plan) ကို ကောင်းစွာသိရှိထားလျှင် ရပ်ရွာလူထုအတွက် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းတည် ဆောက်ရာတွင် ပိုမိုအဆင်ပြေနိုင်ပါမည်။

အခြားသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများသို့ မဟုတ် ရပ်ရွာအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် လည်း ပိုမိုကောင်းမွန်သော စီမံကိန်း ပုံစံများ ရေးဆွဲနိုင်ရန်နှင့် သင်တန်းများပြုလုပ်ပေးနိုင်ရန်ဤအစီရင်ခံစာကိုလေ့လာနိုင်ပါသည်။

ရပ်ရွာလူထုအနေဖြင့်လည်း အစီရင်ခံစာတွင်ပါဝင်သော ကျေးရွာ၏ အဓိကဘေးအန္တရာယ်များကို သိရှိထားပြီး၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်၊ အမျိုးမျိုးသော ဘေးန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများကို တုန့်ပြန်နိုင်ရန် နားလည်ထားသင့်ပါသည်။ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မှအမျိုးမျိုးသော လုပ်ဆောင်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုသည် မိမိ၏တာဝန်များကို ကောင်းစွာသဘောပေါက်နားလည်သင့်ပါသည်။

၈။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အချက်အလက်ပြုပြင်ခြင်း

ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများအား မိမိကျေးရွာတွင် ဆန်းစစ်မှုကို နှစ်စဉ်သုံးသပ်လေ့လာကာ သတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်မည် ဖြစ်သည်။ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်သည့် လုပ်ငန်းများကို လုပ်ငန်းစောင့် ကြပ်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့က

အစဉ်စောင့်ကြည့် အကြံပြုမည်ဖြစ်ပြီး လစဉ်အစည်းအဝေး များလည်း ပြုလုပ်မည်ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်းကာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းအား လျော့ချရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ရံပုံငွေရှာဖွေရေး လုပ်ဆောင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီဝင်များ ပုံမှန်အစည်း အဝေးကို ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အတူအခက်ခဲများ အောင်မြင်မှုများ လိုအပ်ချက်များအား လစဉ်အစည်းဝေးပြုလုပ်ပြီး ဆွေးနွေးသွားမည်။ ဌာနဆိုင်ရာများ နှင့်လည်း ချိတ်ဆက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြင်ပနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်းများကို အစဉ်စောင့်ကြည့်လုပ်ဆောင်သွားမည်။ လုပ်ငန်းများ ရေရှည်တည်တံ့စေမည့် နည်းလမ်းများဖြင့် လုပ်ဆောင်သွားမည်။

၉။နောက်ဆက်တွဲများ

- နောက်ဆက်တွဲ (၁) : ရပ်ရွာအခြေပြုကြိုတင်သတိပေးစနစ်စစ်ဆေးမှုပုံစံ
- နောက်ဆက်တွဲ (၂) : ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကိုစစ်ဆေးခြင်း
- နောက်ဆက်တွဲ (၃) : ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီစာရင်း

- ဦးတင်ဝင်း - ဥက္ကဋ္ဌ
- ဦးနန်းမြင့် - စာရင်းကိုင်
- ဦးအောင်မြင့် - စာရင်းစစ်
- ဦးခင်အောင် - အတွင်းရေးမှူး
- ဦးမြထွန်း - ငွေထိန်း

ကော်မတီ၏ တာဝန်၊ ဝတ္တရားများ

ဥက္ကဋ္ဌ၏တာဝန်ဝတ္တရားများ - ကျေးရွာနှင့် ပူးပေါင်းပြီးလိုအပ်ချက်များကို ဆွေးနွေးလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ သာရေး၊နားရေးများတွင်လည်း ဦးဆောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ကျေးရွာလုံးပဋိပက္ခ တွေကိုလည်းဖြေရှင်းပေးခြင်း။

စာရင်းကိုင် - လုပ်ငန်းတစ်ခုလုပ်ရင် စာရင်းကို အသေးစိတ်မှတ်ထားခြင်း၊ ကျေးရွာလူထုကိုပြန်လည်ဖြေရှင်းပြခြင်း၊အမှားအယွင်းမရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရခြင်း၊ ဝင်ငွေ၊ ထွက်ငွေ၊ ကိုမှတ်ရခြင်း။

စာရင်းစစ် - လုပ်ငန်းတစ်ခုပြီးရင်ဝယ်စာရင်း၊ကုန်စာရင်းများကို စာရင်းစစ်ခြင်းမှန်- မမှန်။

အတွင်းရေးမှူး - လုပ်ငန်းတစ်ခုအပေါ်ကောင်းကျိုး -ဆိုးကျိုးများကို ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်း၊ အကြံပေး မှုများလုပ်ဆောင်ပေးရပါသည်။

ငွေထိန်း- ငွေရရှိသောငွေကို မပျောက်မပျက်အောင်ထိန်းသိမ်းရမယ်၊ ငွေကိုအတိအကျ စစ်ယူရမယ်၊ ဝင်ငွေ - ထွက်ငွေကိုလည်စစ်ဆေးရမယ်။ စာရင်းရှင်းတမ်းလုပ်ပေးရမယ်။

နောက်ဆက်တွဲ (၄): အရေးပေါ်ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်များ

ရပ်ရွာအခြေပြု ကြိုတင်သတိပေးစနစ် စစ်ဆေးမှု ပုံစံ

ဒေသခံအစိုးရဌာနအမည် _____
တည်နေရာ _____
လူဦးရေ _____

ရပ်ရွာလူထုအပေါ်ကျရောက်နေသော/ကျရောက်နိုင်သော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ။

- မြေငလျင်
- ဆူနာမီ
- မြေပြိုခြင်း
- ဆိုင်ကလုံး
- မိုးသည်းထန်ခြင်း
- ရေကြီးခြင်း
- လေထန်ခြင်း
- မုန်တိုင်းဒဏ်
- အခြား (ဖော်ပြပါ)

မိုးဒေါင်ရေကြီးမှု၊ လှိုင်းကြီးမှု၊ စက်မှုပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှု

အုပ်ချုပ်မှုဖွဲ့စည်းပုံ။

၁။ ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ချေ ဗဟုသုတ

သမိုင်းဝင်ဘေးအန္တရာယ်များ၊ လွန်ကဲသော ဖြစ်စဉ်များနှင့် ၎င်းတို့၏ သက်ရောက်မှုများကို မှတ်တမ်းပြုစုပြီး သက်ဆိုင်ရာများနှင့် ဆွေးနွေးမှုရှိပါသလား (အနည်းဆုံး တစ်နှစ်တစ်ကြိမ်) ရှိပါသည် မရှိပါ မရှိလျှင် ဘာကြောင့်လဲ _____

အန္တရာယ်သတ်မှတ်ဆင့်များရှိပါသလား ရှိပါသည် မရှိပါ ရှိလျှင် ဖော်ပြပါ။ (အန္တရာယ်အသေးစိတ်၊ စာရွက်ပိုလို့အပ်လျှင်အသုံးပြုပါ)

အန္တရာယ် ပမာဏများပေါ်တွင် ထိခိုက်လွယ်သော လူဦးရေ/အုပ်စုများ ရပ်ရွာအတွင်းတွင် ရှိပါသလား။ ရှိပါသည် မရှိပါ

ရှိလျှင် ၎င်းတို့မှာဘယ်သူလဲ။ မည်သည့်အချက်တွေကြောင့် သူတို့ ထိခိုက်လွယ်မှုရှိနေသလဲ။ (အန္တရာယ်များအလိုက် ဖော်ပြပါ။ စာရွက်ပိုလို့အပ်လျှင်အသုံးပြုပါ) မာအိန္ဒိယ၊ အာရှတိုက်၊ သူတို့၏အရေးကြီးမှုများ

အန္တရာယ်တိုင်းအတွက် အန္တရာယ်မြေပုံများရှိပါသလား။ ရှိပါသည် မရှိပါ

အန္တရာယ်တိုင်းအတွက် ဘေးဖြစ်နိုင်ချေ မြေပုံရှိပါသလား။ ရှိပါသည်။ မရှိပါ။

၎င်းတို့ကို အမြဲပြင်ဆင် ရေးဆွဲပါသလား။ ရှိပါသည်။ မရှိပါ။

ရှိလျှင် အကြိမ်ရေကို မည်ကဲ့သို့ ပြုလုပ်ပါသလဲ _____

စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်သားရန် မှတ်စု

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

၂၆

၂။ ဒေသတွင်း အန္တရာယ်များကိုစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

<p>ရပ်ရွာလူထုမှ အန္တရာယ်များကိုဘယ်လို စောင့်ကြည့်လေ့လာပါသလဲ</p> <p>ဆူနာမီ</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ သဘာဝ အမှတ်အသား လက္ခဏာများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ☐ အခြား (ဖော်ပြရန်) <p>မိုးများသောမြေပြိုမှု</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ မိုးရေချိန် ☐ အခြား (ဖော်ပြရန်) 	<p>ရပ်ရွာလူထုမှ အန္တရာယ်များကိုဘယ်လို စောင့်ကြည့်လေ့လာပါသလဲ</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ မိုးလေဝသနှင့်ဆိုင်သော အန္တရာယ်များ ☐ မိုးရေချိန် ☐ မိုးရေချိန် ကြည့်ခြင်း (နေရာကိုဖော်ပြပါ) ☐ အခြား (ဖော်ပြပါ၊ လိုအပ်လျှင် စာရွက်ပိုသုံးပါ)
<p>ရပ်ရွာလူထုမှ အသုံးပြုသော အန္တရာယ်ကြိုတင် ခန့်မှန်းသည့် လေ့များရှိပါသလား။</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ရှိပါသည် ☒ မရှိပါ <p>ရှိလျှင်ဖော်ပြပါ။</p>	<p>ရပ်ရွာလူထုမှ စောင့်ကြည့်လေ့လာသည့် ကိရိယာ/နည်းကိရိယာများရှိပါသလား။</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ ရှိပါသည် ☐ မရှိပါ။ <i>၁၇၃၂၂</i> <p>သတ်မှတ်ထားသော လေ့လာသူများ လေ့ကျင့်ပေးထားမှုရှိပါသလား</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ရှိပါသည် ☒ မရှိပါ။

စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်သားရန် မှတ်စု

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

၃။ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးနည်းလမ်းများ

<p>ကြိုတင်အသိပေးရေးတာဝန်ခံ (အမှတ်ခြစ်ပါ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး ☒ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး ☐ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု/ကျေးရွာဘေးအန္တရာယ် ☐ အခြား 	<p>ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေး တာဝန်ခံ (သင့်လျော်သည့်အကွက်ကို ခြစ်ပါ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု၊ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး ☐ ရုံး ☐ ရပ်ရွာလူထုတွေ့ဆုံ(သတင်းပြန်ကြား)သည့် နေရာရပ်ရွာဌာနများ ☐ အခြား <p>စာရွက်အပိုသုံးပါ။</p>
--	---

ဒုတိယအဆင့် / အဓိက တာဝန်ရှိသူများ ရှိ မရှိ

တာဝန်ရှိသူများရှိပါက၊ အောက်တွင်ဖော်ပြပါ။

၁ _____

၂ _____

၃ _____

၄ _____

၅ _____

၆ _____

၇ _____

၈ _____

၉ _____

သတင်းလက်ခံသူ၊ နောက်ဆုံးသတင်းမှတ်တမ်း
တင်ထားသူ အမြဲတမ်းအဆင်သင့် ရှိပါသလား။
ရှိ မရှိ

အကြိမ်မည်မျှ မှတ်တမ်းတင်ထားသနည်း။
_____

(၁) ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းပြန်ကြားရေး
စင်တာတွင် ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်ဖလားကို
တပ်ထားပါသလား။
ရှိ မရှိ

မရှိပါက အဘယ်ကြောင့်နည်း ကျေးဇူးပြုပါ။
အစိုးရ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်
_____

ဆက်သွယ်ခြင်းနှင့် အတူတကွလုပ်ဆောင်ခြင်းအဆင့်များ ရှိ မရှိ

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အဆင့်ဆင့် ဖွဲ့စည်းပုံရှိပါသလား။
(ကြိုတင်သတိပေးချက် ပေးပို့သူမှ နောက်ဆုံးလက်ခံရရှိသူအထိ)

ဆက်သွယ်ခြင်းနှင့် အတူတကွလုပ်ဆောင်ခြင်း အဆင့်များအား
စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

၄။ ကြိုတင်သတိပေးချက်များကိုလက်ခံခြင်း။

ရုပ်ရွာလူထုမှ ကြိုတင်သတိပေးချက်များကိုမည်သည့်နည်းလမ်းဖြင့် လက်ခံရရှိသနည်း။
အောက်ဖော်ပြပါ အကွက်များမှ သင့်တော်ရာကိုအနည်းဆုံး သုံးမျိုးဖြစ်ပေးပါရန်။

☒ တယ်လီဖုန်း / ဖက်စ်	☐ အရေးဒေါ်ကြိုတင်သတိပေးသည့် နေရာ
☒ လက်ကိုင်ဖုန်း	☐ နယ်မြေရဲစခန်းနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်း
☒ AM / FM ရေဒီယိုများ	☐ စစ်ဘက်မှတာဝန်ရှိသူများနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်း
☐ VHS / HF ရေဒီယိုများ	☐ အင်တာနက်ဖြင့် ဆက်သွယ်ခြင်း
☐ ရုပ်မြင်သံကြား	☐ အခြား (လိုအပ်ပါကစာရွက်ပိုဖြင့် ဖော်ပြပေးရန်)

ကြိုတင်သတိပေးချက်များကို လက်ခံခြင်း စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

(၅) ဒေသတွင်းဘေးအန္တရာယ်များ ကြိုတင်သတိပေးမှုများအား စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း။

အန္တရာယ်ပြမြေပုံ/ အန္တရာယ်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များအား ဒေသတွင်းကြိုတင်သတိပေးမှု နည်းလမ်းများတွင် အသုံးပြုခြင်းရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ

ကြိုတင်သတိပေးချက်များတွင်ပေါင်းစပ်အသုံးပြုနိုင်မည့်လက်ရှိလေ့လာတွေ့ရှိချက်များရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ

ကြိုတင်သတိပေးချက်များကို ပေါင်းစပ်ရာတွင် ပြောင်းလဲနေသောအချိန်၊ မသေချာသော လိုက်လျောညီထွေမှုများရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ

အမျိုးမျိုးသောကဏ္ဍတွေအတွက် မိုးလေဝသ ခန့်မှန်းချက်များနှင့် သတိပေးချက်များအား အန္တရာယ်သတင်းအချက် အလက်အဖြစ် ပြောင်းလဲ/ အသုံးပြုနိုင်သော စွမ်းဆောင်ရည် ရပ်ရွာလူထုတွင် ရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ

မရှိလျှင်၊ ကြိုတင်သတိပေးချက်များအားလက်ခံမည့်ပုံစံတစ်ခုအဖြစ်ဆက်သွယ်ထားပါသလား။ ရှိ မရှိ

ဒေသတွင်း ဘေးအန္တရာယ်များ ကြိုတင်သတိပေးမှုများအား စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

(၆) ကြိုတင်သတိပေးချက်များထုတ်ပြန်ပေးပို့ခြင်း။

သတင်းထုတ်ပြန်ပေးသည့် ကြိုတင်သတိပေးချက်များကို ရပ်ရွာအတွင်းတွင်မည်ကဲ့သို့ ပြန်လည်ဖြန့်ဝေသနည်း အောက်ဖော်ပြပါအကွက်များမှသင့်တော်ရာကိုအနည်းဆုံး (၃) မျိုးဖြစ်ပေးပါရန်။

- တယ်လီဖုန်း
- လက်ကိုင်ဖုန်း (ဖုန်းခေါ်ဆိုခြင်းနှင့် စာတိုပို့ခြင်း)
- ရေဒီယို (VHF/HF)
- သတိပေးချက်အလံများ လွှင့်တင်ခြင်း
- လူအချင်းချင်းသတင်းပေးခြင်း
- အချက်ပြ ဥဒြေ ဆွဲခြင်း
- ခေါင်းလောင်း
- အော်လံများအသုံးပြု၍ သတိပေးခြင်း
- ရှေးရိုးနည်းလမ်းများ အသုံးပြုခြင်း (သုံးစွဲပါက ချရေးပါ)
- အခြားနည်းလမ်းများရှိပါက အသေးစိတ်ဖော်ပြပါ။

ရပ်ရွာလူထု အသုံးပြုရန် ကိရိယာများ တပ်ဆင်ထားခြင်းရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
မရှိလျှင်၊ ဘာကြောင့်၊ ဘယ်လို ကိရိယာများတပ်ဆင်ရန် လှုံ့ဆော်ရမည်နည်း _____

ကြိုတင်သတိပေးချက်များကို လက်ခံခြင်း စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

(၇) ရပ်ရွာလူထု ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း

ဆောင်ရွက်ရန် လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ရပ်ကွက်/ ကျေးရွာအုပ်စု သဘာဝ ဘေးကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေး ကော်မတီ
- သဘာဝဘေး ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေး အရေးပေါ်တုံ့ပြန်ရေးလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များအား ကြိုတင်လေ့ကျင့်ထားရန်
- ကြိုတင်သတိပေးလုပ်ငန်းများအား အစီအစဉ်တကျ ရေးဆွဲထားရန်
- (ကျေးရွာနေသော ဘေးအန္တရာယ်အဆင့်အလိုက် လိုအပ်သောကြိုတင်သတိပေးချက်များ ပြုလုပ်သတ်မှတ်ထားရန်)
- ရပ်ရွာအခြေပြု အရေးပေါ်တုံ့ပြန်ရေးအဖွဲ့များအား လေ့ကျင့်ထားရန်
- အဆင့်တိုင်းတွင် ကြိုတင်သတိပေးရေး တာဝန်ရှိသူအား လမ်းညွှန်သတ်မှတ်ထားရန်
- ဘေးအန္တရာယ်ပြ မြေပုံများအား ပုံမှန် ရေးဆွဲရန်
- အရင်းအမြစ်ပြ မြေပုံများအား ပုံမှန် ရေးဆွဲရန်
- အန္တရာယ်ပြ မြေပုံများအား ပုံမှန် ရေးဆွဲရန်
- တစ်ဦးချင်း/ မိသားစုများ ဘေးကင်းခိုလှုံရာနေရာအတွက် ပစ္စည်း၊ အစားအစာစာရင်းအား သေချာစွာ ပြုစုရန်
- ခိုလှုံရာအဆောက်အအုံသည် ဘေးလွတ်ကင်းရာ နေရာတွင်တည်ရှိရန်
- ထူးခြားသောဘေးများအတွက် ဘေးလွတ်ကင်းရာနေရာတွင် ခိုလှုံရန်အဆောက်အအုံများ လုံလောက်သော အရေအတွက်ရှိစေရန်
- ထိခိုက်လွယ်သောလူဦးရေ

ခိုလှုံရာအဆောက်အအုံအစဉ်အစဉ် ပစ္စည်းများ

- ဓရ
- စွမ်းအင်
- မီးခိုချောင်းသုံး ပစ္စည်းများ
- အမျိုးသမီး၊ သက်ကြီးရွယ်အိုနှင့် ကလေးသူငယ်များအတွက် သတ်မှတ်ထားသော နေရာများ
- အထူးလိုအပ်ချက်များရှိသော သူများကို ပြုစုရန် ကော်မတီ
- အခြား

- ဘေးကင်းသောရွှေ့ပြောင်းရာ လမ်းကြောင်းများ၊ ဘေးအမျိုးအစားအလိုက် သတ်မှတ်ထားရန်
- ရပ်ရွာအတွင်း သိသာသောဧရိယာများတွင် လမ်းကြောင်းများသတ်မှတ်ရာတွင် အမှတ်အသား လမ်းညွှန်များ ပြုလုပ်ထားရန်
- အရေးပေါ်ကာလအတွင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလမ်းကြောင်းများ အသုံးပြုနိုင်စေရန်
- အရေးပေါ်ကိစ္စရပ်များအတွက် အစားအစာ၊ ရေ ရရှိစေရန်နည်းလမ်းများ ရှာဖွေထားရန်
- ရှေးဦးပြုစုရေးနှင့် ဆေးဝါးများ လုံလောက်မှု ရှိစေရန်
- အခြေခံ အသိပညာ မြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းများ အနည်းဆုံး တစ်နှစ် တစ်ကြိမ်ပြုလုပ်ရန်
- ပညာပေး လုပ်ငန်းများ၊ သတင်းအချက်အလက်၊ ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာနှင့် ကြိုတင်သတိပေးရေးဆိုင်ရာ ပို့စတာများ၊ ဆိုင်းဘုတ်များကို ရပ်ရွာများတွင် ချိတ်ဆွဲထားရန်
- ကြိုတင်သတိပေးနှင့် သဘာဝဘေး စီမံခန့်ခွဲမှု သင်တန်းများ ပြုလုပ်ရန်
- ဘေးအန္တရာယ်အလိုက် ဇာတ်တိုက်လေ့ကျင့်ခန်းများ ပြုလုပ်ရန် (တစ်နှစ်လျှင် အနည်းဆုံး တစ်ကြိမ်)
- နှစ်စဉ် ခရိုင်အဆင့် သဘာဝဘေး ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေးကော်မတီနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေး အကြံဉာဏ်များ တောင်းခံရန်
- အခြား (ရှိပါက သီးခြားစာရွက်ဖြင့်ဖော်ပြရန်)

၃၀

ရပ်ရွာလူထု ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

(၇) ရပ်ရွာလူထု ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း

အန္တရာယ်မြေပုံကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် အရေးပေါ်တုံ့ပြန်မှုများ ပြုလုပ်ပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင် ဘယ်လိုလဲ။ _____

ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း၊ အစီအစဉ်များရေးဆွဲခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အမျိုးမျိုးသော အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက် တို့တွင် သတင်းအချက်အလက်များအား ချောမွေ့စွာ ပေါင်းစပ်အသုံးပြုပါသလား။ (ဥပမာ- သတင်း ရယူခြင်း၊ နေ့စဉ်၊ ၁၀ ရက် တစ်ကြိမ်၊ လစဉ်၊ ရာသီအလိုက်ခန့်မှန်းချက်များနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ဖြစ်စဉ်တို့ စသည်ဖြင့်) ရှိ မရှိ
ရှိလျှင် ဘယ်လိုလဲ။ _____

ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများ၊ ထိခိုက်လွယ်သူများနှင့် ကဏ္ဍများသည် ဘေးအန္တရာယ်အလိုက် အဆင့်တိုင်းအတွက် ကြိုတင်သတိပေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုအပ်သော သတ်မှတ်ချက်များ ပြုလုပ်ပါသလား။ ရှိ မရှိ
ပြုလုပ်ပါလျှင်၊ ဘာတွေလုပ်ဆောင်ပါသလဲ။ _____

အမျိုးမျိုးသော ဘေးအန္တရာယ်ပြင်းအားနှင့် သက်ရောက်မှု အမျိုးမျိုးတို့ (အလယ်အလတ်၊ ပြင်းထန်သော၊ အဆိုးဝါးဆုံး) ဘေးအန္တရာယ်တစ်ခုအတွက် သတ်မှတ်၍ လိုအပ်သော လုပ်ဆောင်ချက်များပြုလုပ်ပါသလား။
အမျိုးမျိုးသော ထိခိုက်လွယ်မှုများအတွက် ချက်ချင်းလုပ်ဆောင်ချက်များ ပြုလုပ်ပါသလား။ ရှိ မရှိ
ပြုလုပ်ပါလျှင်၊ ဘာတွေလုပ်ဆောင်ပါသလဲ။ _____

ကြိုတင်သတိပေးအချက်အလက်များရရှိနိုင်စေရန် လိုအပ်သော အရင်းအမြစ်များအား ချက်ချင်း အသုံးပြုနိုင်ရန် နည်းလမ်းများ ရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲ။ ပို့ဆောင်ရေးဗဟို /

ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများ၊ ထိခိုက်လွယ်သူများအနေဖြင့် သက်ရောက်မှုမြင့်မားသော လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ သက်ရောက်မှု နိမ့်ပါးသော ဘေးအန္တရာယ်များ၊ အဖြစ်အပျက်များ သတ်မှတ်ထားမှုများ ရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲ။ _____

ရပ်ရွာလူထုအတွင်း ဘေးအန္တရာယ်အပေါ် ထင်မြင်ယူဆချက်နှင့် ထိခိုက်လွယ်သူများအကြား အဆင်သင့်ဖြစ်စေသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲ။ _____

ဘေးဖြစ်ပွားသောနေရာတွင် နိမ့်ပါးသော သက်ရောက်မှုနှင့် သက်ရောက်မှု မြင့်မားမှုတို့အတွက် ရပ်ရွာလူထု နီးကြား တက်ကြွလာစေရန် လှုံ့ဆော်မှုများ လုပ်ဆောင်ရန် အရင်းအမြစ်များ အသုံးပြု၍ ချက်ချင်း လုပ်ဆောင်နိုင်သော နည်းလမ်းများရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲ။ ကော်မတီ / သံချောင်း

အရေးပေါ်တုံ့ပြန်ရေးဆောင်ရွက်ချက်များ စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

(၉) သုံးသပ်ချက်များ

မြို့နယ်သဘာဝဘေး စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ၊ မြို့နယ်မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဦးစီးဌာန၊ ကယ်ဆယ်ရေးဦးစီးဌာန တို့ကို လေ့လာသုံးသပ်မှုများပြုလုပ်ရန် နည်းလမ်းများရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိပါက။ နည်းလမ်းများအားဖော်ပြပါ _____

လေ့လာသုံးသပ်ချက်များ ပုံမှန်လက်ခံနိုင်ရန် မြို့နယ်သဘာဝဘေး စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ၊ မြို့နယ်မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဦးစီးဌာန၊ ကယ်ဆယ်ရေးဦးစီးဌာန တို့တွင် တာဝန်ပေးထားသူများ ရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊ တာဝန်ပေးထားသူများအားဖော်ပြပါ။ _____

မည်ကဲ့သို့ မကြာခဏဆက်သွယ်သုံးသပ်ပါသလဲ။ _____

မြို့နယ်သဘာဝဘေး စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီ၊ မြို့နယ်မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဦးစီးဌာန၊ ကယ်ဆယ်ရေးဦးစီးဌာန တို့မှ တုန့်ပြန်မှုများရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊အသေးစိတ် ရေးသား ဖော်ပြပါ။ _____

သုံးသပ်ချက်များ ဆော့လျင်စွာ ပြုလုပ်ခြင်းအပေါ်တွင် ကြိုတင် သတိပေးချက်/ ဘေးအန္တရာယ် သတင်းအချက်အလက် လက်ခံရရှိမှုတွင် တိုးတက်မှုများ ရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊အသေးစိတ်ရေးသားဖော်ပြပါ _____

သုံးသပ်ချက်များ ပြုလုပ်ရာတွင် စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

အနှစ်ချုပ်လမ်းညွှန်ချက်များ
၁။ ဘေးဖြစ်နိုင်ချေ ဗဟုသုတ
၂။ ဒေသတွင်းအန္တရာယ်များကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း
၃။ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး နည်းလမ်းများ
၄။ သတင်းများကိုထုတ်ပြန် ကြိုတင်သတိပေးခြင်း
၅။ ကြိုတင်သတိပေးချက်များကို လက်ခံခြင်း
၆။ ဒေသတွင်းဘေးအန္တရာယ်များ ကြိုတင်သတိပေးမှုများအား စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း
၇။ ကြိုတင်သတိပေးချက်များ ထုတ်ပြန်ပေးပို့ခြင်း
၈။ ရပ်ရွာလူထု ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း
၉။ အရေးပေါ်တုံ့ပြန်ရေး ဆောင်ရွက်ချက်များ
၁၀။ သုံးသပ်ချက်များ
အဓိက ထင်မြင်သုံးသပ်ချက်များ
လေ့လာသုံးသပ်သူများ၏ လက်မှတ်များ
လေ့လာသုံးသပ်သည့် ရက်စွဲ

ပုံစံ ၁၅။ ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို စစ်ဆေးခြင်း

ရည်ရွယ်ချက်

စီမံကိန်းဝင်ရွာများအနေဖြင့်မိမိတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိသဘာဝ အရင်းအမြစ်များကို ထုတ်ယူအသုံးပြုရာတွင် ထိန်းသိမ်းမှု ဆိုင်ရာနည်းဥပဒေသ ဆောင်ရွက်/ရှောင်ရွက်မှုများကို သိရှိ နားလည်စေရန်နှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်စေရန်ဖြစ်ပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းမှုမရှိပါက သစ်တော ပြုန်းတီးခြင်း၊ လောင်စာဆီများအလွန်အကျွံသုံးစွဲခြင်းကြောင့် လေထုညစ်ညမ်းခြင်း၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ခြင်း စသည့် ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများကို ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြောင်းကို ကောင်းစွာ သိရှိနားလည်စေရန်ဖြစ်ပါသည်။ နမူနာဇယားတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်/ ရှောင်ရွက်ချက်အလက်များ ပါဝင်ပါသည်။

နမူနာဇယားပုံစံ

ကြာချိန် (၃၀) နာရီအတွင်း ။

အသုံးပြုမည့်ပစ္စည်းများ ။
အသင့်ပြင်ဆင်ထားသည့်မေးခွန်း၊ ဘောပင်၊ ခဲတံ။

အသုံးပြုသည့် နည်းလမ်း ။
ပုံပိုးသူမှ ဦးဆောင်၍ အပြန်အလှန်ဆွေးနွေး ခြင်း။

ပါဝင်မည့်လူဦးရေ ။
ပုံပိုးသူ (က-၊ မ-) ၊ ရွာမှပါဝင်သူ (က-၊ မ-)

ပြုလုပ်ပုံအဆင့်ဆင့် ။
မေးခွန်းနမူနာနှင့်ပြုလုပ်ပုံအဆင့်ဆင့်ကို အောက်တွင်ဖော်ပြ ထားပါသည်။ ပူးတွဲပါ စာရွက် တွင် နမူနာဇယားပုံစံကို ဖော်ပြထားပါသည်။

စီမံကိန်းအမည်/ နေရာ	အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို	
စီမံကိန်းအကြောင်းအကျဉ်း		
ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဖြစ်စေများ	ရှိ	မရှိ
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်		
စီမံကိန်းသည် တရားဥပဒေအရ အကာကွယ်ပေးထားသောဧရိယာအတွင်း (သို့) အနီးအနား (သို့) ယင်းသို့ သတ်မှတ်သင့်သည့် နေရာများတွင် ဆောင်ရွက်နေရပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည်အပင်၊ သက်ရှိမျိုးစိတ်တွေကိုအကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသလား။		✓
စီမံကိန်းသည်မူလသစ်တော၊ လူလုပ်သောသစ်တော၊မြေမြေ၊ စိုစွတ်သောမြေ၊ ဒီရေတောမြေ အနီးအနားမှာရှိနေလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်မှုကိုဖြစ်စေသော သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် သဘာဝအလေ့အထကို ခေါင်းပုံဖြတ်နေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် သစ်တောကနေ သစ်တောပဲ့လုပ်ဆောင်မှုအားဖြင့် သစ်တောဆုံးရှုံးအောင် လုပ်နေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် တိကျသောပထဝီအနေအထား ပြောင်းလဲမှုလုပ်နေသလား။		✓

စီမံကိန်းအစီအစဉ်များ တိုးတက်မှုအတွက် ဟင်းသီးဟင်းရွက်ပင်နှင့် သစ်သီးဝလံပင်များကို ရှင်းလင်းသလိုဖြစ်နေသလား။		✓
စီမံကိန်း၏လုပ်ဆောင်မှုသည် အပင်များမီးရှို့ခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးနယ်မြေသစ်များ အတွက်တိုးတက်မှုကို လျော့ကျစေသလား။		✓
စီမံကိန်းသည် အခြားမူလာသော မျိုးစိတ်များနှင့် အဆင်ပြေနေသော သဘာဝသက်ရှိစနစ်ကို ဖျက်စီးနေသလား။		✓
ပင်လယ်နှင့် ရေနေ ဇီဝသက်ရှိများပေါ်တွင် သက်ရောက်မှု ရှိပါသလား။		✓
ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ်များ		
စီမံကိန်းသည် သမိုင်းနှင့်ဆိုင်သော ရှေးဟောင်းသုတေသန နယ်မြေဥပဒေအရ တားမြစ်နယ်မြေအနားမှာရှိနေသလား။	✓	
စီမံကိန်းသည် ရှေးဟောင်းမြို့များအဖြစ်ဖော်ပြသော ကမ္ဘာ့အမွေအနှစ် အဖြစ်ရှိနေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ဘာသာရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်း၊ ဘုန်းတော်ကြီးနယ်မြေ၊ ဘုရားကျောင်းတွေကို ဖျက်စီးစေသလား။		✓
လူတွေ့ရှိသည့်အရာတွေကို အနောက်အယုတ်ပေးနေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ထင်ရှားသောနေရာ၊ အဆောက်အဦး၊ သတ်မှတ်ထားသော အမျိုးသားအမွေအနှစ်တွေကို အကျိုးသက်ရောက်စေသလား။	✓	✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ယဉ်ကျေးမှု၊ အသက်ရှင်မှုပုံစံ၊ လူနည်းစု တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ ပုံစံကို ပြောင်းလဲစေသလား။		✓
ညစ်ညမ်းမှုများမှ ကာကွယ်ခြင်း		
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုများသည် မြစ်ကမ်း၊ စမ်းချောင်းဘေးတွင် လုပ်ဆောင်နေသလား။		✓
စီမံကိန်းသည် ပိုးသတ်ဆေး၊ ဓာတ်မြေဩဇာ၊ ဓာတုပစ္စည်းသုံးပြီး စီမံကိန်း ဖွံ့ဖြိုးဖို့အတွက်လုပ်ပြီး ရေထုနှင့်မြေထုကို ထိခိုက်စေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် အဆောက်အဦးဆောက်ခြင်းမှ ဆူညံသံ၊ အသေးစား ရေကာတာ၊ နံရံလုပ်ဖို့ အသုံးပြုသောပစ္စည်းများသုံးခြင်း။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုများသည် မြေအောက်ရေ အရင်းအမြစ်များကို သုံးပြီး ရေကိုလျော့နည်းစေခြင်း။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်ချက်သည် ဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကိုလုပ်ရင်း ဖုန်မှုန့်များကို ထုတ်လွှင့်နေသလား။		✓
စီမံကိန်းသည် ဒီဇယ်အင်ဂျင်များကို သုံးနေသလား။	✓	

စီမံကိန်း၏ လုပ်ဆောင်မှုများသည် ပတ်ဝန်းကျင်တွင်၊ ညစ်ညမ်းမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုနှင့် ပတ်သက်နေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအညစ်အကြေးများသည် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိလူများ၏ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေပါသလား။		✓
လူမှုပတ်ဝန်းကျင်		
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့်၊ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း၏ အစီအစဉ်များ၊ နည်းဗျူဟာများ၊ ထိခိုက်မှု ဖြစ်ပေါ်သလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း၏ လူနေမှုပုံစံ၊ လုံခြုံမှု၊ စုစည်းမှုတို့ကို ထိခိုက်မှုဖြစ်ပေါ်သလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်းရှိ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများကိုထိခိုက်မှု များဖြစ်ပေါ်သလား။		✓
ပုံမှန်လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း		
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေပါသလား။	✓	.
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် ရေဆိုးမြောင်းစနစ်များ၊ မြည်သူပိုင်ပစ္စည်းများကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် အများပြည်သူနှင့်လုပ်ဆောင်သည့် ဝန်ထမ်းများအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်ပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့်၊ ရှိရင်းစွဲ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရင်းမြစ်များအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်လာမည်ဟု ထင်ပါသလား။	✓	
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆန်းစစ်မှုရလဒ်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်စစ်ဆေးပြီး ၊ ဆောင်ရန်/ ရှောင်ရန် နည်းဥပဒေသဖြင့် ပြန်လည်၍ တိုင်းတာပါ။		

၅၈

ပုံစံ ၁၆။ ပဋိပက္ခကို စစ်ဆေးခြင်း

Do No Harm မှု

Do No Harm မှုကို BRACED Beda Alliance မိတ်ဖက်အဖွဲ့ အစည်းများမှ ပြုစုခဲ့သည်။ ၎င်းကို စီမံခန့်ခွဲမှုများ ပြုစုခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေစဉ် ကာလအတွင်းတွင် အရေးကြီးသော ပဋိပက္ခဖြစ်နိုင်သည့် အခန်းကဏ္ဍကိုထည့်သွင်း စဉ်းစားစေနိုင်ရန်အတွက် ပံ့ပိုးပေးမည့် နည်းကိရိယာဖြစ်သည်။ စီစစ်ရန် စာရင်းသည် ပြည့်စုံမှု မရှိ၊ ပဋိပက္ခစစ်တမ်းကောက် ယူမှု (သို့) ဌာနတွင်းသုံးမှုများ မပါဝင်သော်လည်း ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်ကို အထူးပြုဖော်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် ပဋိပက္ခ ဆိုင်ရာအသိရှိခြင်းသည် မှန်သည်။ မှားသည်မေးခွန်းများထက် ပိုမိုသည်။ ပဋိပက္ခ နှင့် တင်းမာမှုများသည် အများအားဖြင့် အဖွဲ့တို့၏ အင်းအားစုပေါ်တွင် မူတည်သည်။ ၎င်းတွင် စီစစ်ရန် စာရင်းကို အသုံးပြုသူတို့မှ အယူအဆကို (သင်တန်းများမှ တဆင့်) နားလည်ရန်၊ အရေးကြီးပြီးစီစစ်ရန်၊ စာရင်းကိုထပ်မံ ဆွေးနွေးရန်တို့အတွက် အသုံးပြုနိုင်သည်။

- ၁။ ပဋိပက္ခ အခြေအနေကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း။
ခွဲခြားသူများနှင့် ပေါင်းစည်းသူများစိစစ်ချက်၊ ထို့အပြင်ဆောင်ရွက် သူ စီစစ်လေ့လာချက်များသည်လည်း အဓိကအပိုင်းများတွင် ပါဝင်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် အကြောင်းအရာကို နားလည်ရန် ပထမအဆင့်များဖြစ်သည်။
- ၂။ အကြောင်းအရာနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု ကြားဆောင်ရွက်မှု ကြိုအပိုင်းသည် အကြောင်းအရာနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အကြား ဘယ်လိုဆက်စပ်မှုရှိသည်ကို ကြည့်ရှုလေ့လာသည်။ ဆိုးရွား သည့်အခြေအနေတွင် ရှားပါးသည့်အရင်းအမြစ်များဖြင့် သတ်မှတ်ပြီး မည်သည့်စီမံကိန်းမဆို ရပ်ရွာလူထု၊ အုပ်စုများ (သို့) တစ်ဦးတစ် ယောက်အကြားတွင် တင်းမာမှုကိုဖြစ်စေနိုင်သကဲ့သို့ ရပ်ရွာအတွင်းတွင် အပြုသဘောဆောင်သည့် ကဏ္ဍများလည်း တိုးတက်လာနိုင်သည်။ ၎င်းအချိန်တွင် အဖွဲ့အစည်း/ဆောင်ရွက်မှုတစ်ခုစီသည် ၎င်းသည် အကြောင်းအရာနှင့် မည်သို့ချိတ်ဆက်ပုံကို နားလည်ထားရန်လိုအပ်သည်။